

**Statsrådets redogörelse om genomförandet
av FN:s handlingsprogram för hållbar
utveckling Agenda 2030**

Referat

FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling Agenda2030 styr Finland och andra FN-medlemsländer mot en hållbar framtid. Målet med programmet är att utrota fattigdom och att styra mot en hållbar utveckling där miljön, ekonomin och människan beaktas på lika villkor, och det innehåller 17 mål som länderna ska uppnå före 2030.

Tidsmässigt har genomförandet av målen kommit halvväggs redan tidigare, men globalt sett är man långt ifrån att uppnå målen. Det krävs allt större och snabbare åtgärder. I FN:s senaste rapport om hållbar utveckling bedöms Finland vara längst i genomförandet av målen. Å andra sidan bedöms Finlands verksamhet ha betydande negativa externa effekter.

Målet i statsminister Petteri Orpos regeringsprogram är ett starkt och engagerat Finland som tar sig genom världens stormar. En central princip i regeringsprogrammets vision är att människor ska känna delaktighet och förtroende för varandra och att de svagaste ska tas om hand.

Denna redogörelse beskriver läget för genomförandet av Agenda 2030 i Finland i dag, organiseringen av det nationella genomförandet, regeringens väsentliga åtgärder för varje mål för hållbar utveckling såväl i Finland som globalt samt mekanismerna för uppföljning och bedömning av genomförandet. Statsrådets kansli har tillsammans med statsförvaltningens samordningsnätverk för hållbar utveckling svarat för utarbetandet av redogörelsen.

Innehåll

Inledning.....	4
Läget för genomförandet av Agenda 2030 i Finland.....	7
Regeringens arbete för att genomföra Agenda 2030 och målen för hållbar utveckling.....	11
Mål 1. Avskaffa all form av fattigdom överallt.....	11
Mål 2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.....	15
Mål 3. Garantera ett hälsosamt liv och uppmuntra välmående för alla åldrar.....	18
Mål 4. Säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.....	23
Mål 5. Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.....	28
Mål 6. Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.....	33
Mål 7. Säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.....	36
Mål 8. Verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.....	39
Mål 9. Bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.....	45
Mål 10. Minska ojämlikheten inom och mellan länder.....	48
Mål 11. Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.....	52
Mål 12. Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.....	55
Mål 13. Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och deras konsekvenser.....	59
Mål 14. Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt.....	62
Mål 15. Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, bruka skogar hållbart, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.....	65
Mål 16. Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.....	68
Mål 17. Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.....	73
Finlands genomförandesystem och aktörer för hållbar utveckling.....	75
Regeringen.....	75
Statsförvaltningen.....	75
Hela samhällets delaktighet.....	75
Utvärdering av genomförandesystemet.....	76

Uppföljning av det nationella genomförandet av Agenda 2030.....	76
Bilaga: Mål och delmål för hållbar utveckling	79

Inledning

Förenta Nationernas (FN) globala handlingsprogram för hållbar utveckling Agenda 2030 har lett Finland och andra FN:s medlemsländer mot en mer hållbar framtid sedan 2016. Agenda 2030 siktar på avlägsnande av fattigdom samt en hållbar utveckling där miljön, ekonomin och människan beaktas jämlikt. Överenskommelsen om Agenda 2030 ingicks 2015 mellan FN:s medlemsländer. Den innehåller 17 mål (Sustainable Development Goals, s.k. SDG), som länderna tillsammans borde uppnå före 2030. Tidsmässigt går vi redan mot slutet av genomförandeperioden, men globalt sett är vi fortfarande långt från målen. Även om framsteg har gjorts i många avseenden kräver uppnåendet av målen före 2030 allt mer omfattande och snabbare åtgärder.

I FN:s senaste rapport om hållbar utveckling¹ bedöms Finland ha uppnått målen i Agenda 2030 bäst av alla. Enligt rapporten har Finland uppnått drygt 86 procent av de 17 uppställda målen för hållbar utveckling. De nordiska länderna är starkt representerade i rankingen. Efter Finland ligger Sverige på andra plats, Danmark på tredje och Norge på sjunde. Å andra sidan är de negativa externa effekterna av Finlands verksamhet som bedömts i samma rapport betydande – Finland placerar sig på plats 139 av 167 i jämförelsen. Bedömningen av de negativa externa konsekvenserna visar att Finlands utmaningar är bl.a. klimat- och kväveutsläppen samt avskogningen som vår import medför på andra håll i världen.

I en rapport² som granskade OECD-länderna var den huvudsakliga iakttagelsen att OECD-länderna har uppnått några av målen (med anknytning till tillgodoseendet av de grundläggande behoven, god offentlig förvaltning och samarbete), men att många av dem fortfarande har en lång väg att gå. Dessa är framför allt målsättningarna att ingen ska lämnas utanför, att återställa förtroendet för institutionerna samt att minska miljöbelastningen.

I enlighet med regeringsprogrammet³ för statsminister Petteri Orpos regering är målet ett starkt och engagerat Finland som tar sig genom världens stormar. I den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen⁴ konstateras att Finlands utrikes- och säkerhetspolitik grundar sig på värdebaserad realism. Dess mål är att trygga Finlands självständighet och territoriella integritet, förhindra att Finland hamnar i en militär konflikt och garantera finländarnas säkerhet och välfärd. Grunden för verksamheten är demokrati, rättsstatsprincipen, internationell rätt, mänskliga rättigheter, fred, jämställdhet och likvärdighet.

Hållbar välfärd baserar sig på bildning och kompetens, på uppskattning av företagande och arbete samt på principerna om jämlikhet och jämställdhet. Klimatåtgärderna genomförs på ett ekonomiskt, ekologiskt, socialt och regionalt hållbart och rättvist sätt. Finland strävar efter att

---

¹ <https://dashboards.sdgindex.org/>

² OECD 2022: The Short and Winding Road to 2030 - Measuring Distance to the SDG Targets. OECD, Paris.

³ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-795-9>

⁴ https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165722/VN_2024_34.pdf?sequence=1&isAllowed=y

vara klimatneutralt i enlighet med klimatlagen och uppfyller med sin klimat- och naturpolitik internationella åtaganden.

I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering betonas att Finland är en stark demokrati där medborgarnas allmänna förtroende för de offentliga institutionerna är högt. Förtroendet för den offentliga förvaltningen baserar sig på förvaltningens förmåga att betjäna medborgarna på ett öppet, effektivt och ansvarsfullt sätt. Utmaningarna i det finländska samhället är försämrad kompetens och försämrat hälsotillstånd samt ojämlikhet, som påverkar människors förmåga att delta i samhället.

Denna redogörelse beskriver nuläget i Finland i fråga om genomförandet av Agenda 2030, regeringens centrala åtgärder för vart och ett av de 17 målen för hållbar utveckling i Finland och globalt, de politiska principer som styr det praktiska genomförandet, organiseringen av det nationella genomförandet samt mekanismerna för uppföljning och utvärdering av genomförandet. Åtgärderna i redogörelsen genomförs inom ramen för de resurser som fastställts i planen för de offentliga finanserna och budgetprocessen. Inom offentlig förvaltning genomförs eller bereds även verksamhet av fortlöpande karaktär som inte har inkluderats i denna redogörelse, men som har en väsentlig inverkan på främjandet av en hållbar utveckling.

Beredningen av redogörelsen sker i en geopolitiskt osäkert läge. Coronapandemin orsakade stora omvälvningar runt om i världen och påverkade också samhällsfunktionerna i Finland avsevärt. För närvarande orsakas osäkerhet särskilt av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess konsekvenser, såsom inflation, osäkerhet och hybridpåverkan inom energisektorn samt andra internationella konflikter. Finland är inte ensamt med osäkerheterna. Det globala främjandet av hållbar utveckling har bromsats upp utöver av Rysslands anfallskrig även av många andra samtidiga geopolitiska spänningar, konflikter och kriser på olika håll i världen samt av de negativa effekterna av klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald och föroreningen, dvs. den så kallade trippelkrisen.

Det bärande och genomgående temat för Agenda 2030 är att ingen ska bli efter i utvecklingen. Enligt visionen för regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering är det mycket viktigt att människorna känner sig delaktiga och har förtroende för varandra samt tar hand om dem som har det sämst ställt. Människor kan lita på att allt kommer att gå bra.

Demokratin och tillgodoseendet av de mänskliga rättigheterna är förutsättningar för att Agenda 2030 och målen för hållbar utveckling ska kunna uppnås i Finland och globalt. Finland har förbundit sig till FN:s universella värderingar och stöder dem orubbligt. Finland har också alltid betonat och stött multilateralt samarbete som grundar sig på internationella regler. Den finländska demokratin stöder sig på en rättsstat där grundlagen ger ett starkt skydd för varje individs människovärde och integritet samt andra grundläggande rättigheter.

Finland förbinder sig starkt till utvecklingen av Europeiska unionen samt till en politik som är förenlig med dess grundläggande värderingar. Uppnåendet av målen i Agenda 2030 och hållbar utveckling är både i Finland och de övriga EU-medlemsstaterna kopplat till de beslut som fattas i Europeiska unionen. Det är viktigt att stärka dialogen mellan kommissionen och medlemsländerna i frågor som gäller genomförandet av Agenda 2030. EU bör fortsätta sitt

hårda arbete för att genomföra Agenda 2030, vilket unionen har visat i sin första frivilliga rapport⁵ till FN 2023.

Medlemskapet i Nato gör Finland till en del av den europeiska och transatlantiska säkerhetsgemenskapen. Finland är en del av Natos gemensamma försvar och omfattas därmed av de säkerhetsgarantier som avses i artikel 5 i Nordatlantiska fördraget. Natos avskräckning och försvar har en grundläggande betydelse för Finlands säkerhet. Samtidigt stärker Finlands starka försvars- och kristålighet hela alliansen. Finlands Natomedlemskap påverkar inte Ålands ställning enligt internationella överenskommelser.

De långsiktiga utmaningarna både globalt och för Finland är till stor del desamma som tidigare. På grund av de ekonomiska utmaningarna är det viktigt att satsa på sysselsättningsåtgärder, öka produktiviteten och begränsa utgiftsökningen. Det måste göras fler klimatlösningar med beaktande av en hållbar ekonomisk tillväxt. Samtidigt ska demokratin och rättsstatens funktion tryggas och förverkligandet av grundrättigheterna och de mänskliga rättigheterna säkras. Finland bär sitt globala ansvar och stöder multilateralt samarbete, bräckliga länder och sårbara människogrupper.

Finland bär ansvar för vårt fotavtryck och effekterna av våra åtgärder. En trygg värld som utvecklas på ett hållbart sätt ligger också i finländarnas intresse. Enligt den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen har uppnåendet av FN:s mål för hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030 äventyrats bland annat på grund av problemen med det multilaterala samarbetet, följderna av Rysslands anfallskrig och konsekvenserna av coronapandemin.

I enlighet med den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen har Finland förbundit sig att påskynda FN:s hållbara utveckling och det globala genomförandet av Agenda 2030. Finland är en öppen, långsiktig och pålitlig partner som för en genuin dialog om frågor som är viktiga för utvecklingsländerna. Finland strävar efter att lindra spänningarna mellan västländerna och utvecklingsländerna. Finland främjar samarbetet mellan staterna, affärlivet, frivilligorganisationerna och de privata finansiärerna samt dialogen mellan generationerna och de ungas möjligheter att delta. I sin utvecklingspolitik utgår Finland från sina styrkor, områden där Finland har goda möjligheter att stödja en hållbar utveckling. I enlighet med statsrådets redogörelse för internationella ekonomiska relationer och utvecklingssamarbete är målet att bättre stödja Finlands kommersiella och ekonomiska intressen på tillväxtmarknaderna och öka ländernas ekonomiska oberoende genom att stärka utvecklingsländernas ansvar för sin utveckling. En betydande del av Finlands utvecklingssamarbete består fortfarande av donationer.

Finland och Finlands regeringar har från början på ett målmedvetet sätt genomfört Agenda 2030. Denna redogörelse om Agenda 2030 är den tredje i ordningen som lämnas till riksdagen. Redogörelsen har utarbetats på ett omfattande och förvaltningsövergripande sätt. Statsrådets kansli har ansvarat för samordningen av redogörelsen tillsammans med ett samordningsnätverk för hållbar utveckling som omfattar alla ministerier.

---

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3801

Läget för genomförandet av Agenda 2030 i Finland

Visionen enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering är välfärd som bygger på en hållbar ekonomi. Regeringsprogrammets namn ”Ett starkt och engagerat Finland” signalerar att Finland är ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart samhälle som litar på samarbete och som också bär sitt globala ansvar för hållbar utveckling. Utöver social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet omfattar vårt övergripande hållbarhetstänkande även säkerhet, demokrati och rättsstatens hållbarhet samt mänsklig och kulturell hållbarhet.⁶ I det finländska samhället finns många aktörer som ansvarar för att vidta åtgärder för att stärka samhällets övergripande hållbarhet både i Finland och globalt.

Lägesbilderna av genomförandet av Agenda 2030 har indelats enligt fem dimensioner av hållbarhet, liksom i statsrådets kanslis hållbarhetsbedömning för samhället. De lägesbilder som beskrivs i denna redogörelse fokuserar på målen och uppföljningsobjekten enligt Agenda 2030. I hållbarhetsbedömningen kommer man att producera en bredare lägesbild av samhället.

Lägesbild för Agenda 2030: Ekologisk hållbarhet

Finlands mål är att uppnå klimatneutralitet i enlighet med klimatlagen. Cirka 80 procent av de utsläpp av växthusgaser som orsakar uppvärmning av klimatet kommer från energiproduktion och -förbrukning, inklusive trafik. Största delen av Finlands utsläpp (70 % 2023) uppstår från produktion och användning av fossil energi.⁷ Energisektorn har dock under de senaste åren snabbt blivit koldioxidsnålare. År 2023 kom 52 procent av den el som producerades i Finland från förnybara källor (54 % 2022). Förändringen i utsläppen av växthusgaser har varit betydande inom energiindustrin och den övriga industrin. De fossila utsläppen i Finland har minskat till och med snabbare än väntat.⁸ Nettominskningen av Finlands utsläpp av växthusgaser är dock inte förenlig med målet om klimatneutralitet 2035 och EU:s förpliktelser. Orsaken till detta är i synnerhet att kolsänkan minskar.⁹ Enligt klimatårsberättelsen för 2024 behövs ytterligare åtgärder inom alla sektorer.¹⁰

När det gäller den biologiska mångfalden täcker nätverket av skyddsområden 14,3 procent av Finlands totala areal.¹¹ I OECD:s rapport om uppnåendet av målen i Agenda 2030 konstaterades att Finland har uppnått det så kallade Aich-målet att skydda minst 10 procent av havsområdena, men att vi ligger efter skydds målet på 17 procent som ställts upp för landområden och insjöar. Målet kan dock anses ha uppnåtts om man som skyddade områden även beaktar statliga och privata markområden som är skyddade enligt lag samt områden som formellt ändras till naturskyddsområden och andra områden som är föremål för effektiva skyddsåtgärder. I samma rapport observerades också att även om minskningen av den biologiska mångfalden är ett globalt bekymmer, är skyddsnivån för Finlands viktigaste arter mycket bättre än i de flesta OECD-länder.

⁶ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-380-7>

⁷ <https://stat.fi/sv/publikation/clmpw5zl2iw7w0bw1nfrnsg70>

⁸ <https://ilmastopaneeli.fi/suuntaviivat-kohti-hiilineutraalia-suomea-paastot-vahenevat-vauhdilla-maankayttosektorin-nettonielua-vahvistettava/>

⁹ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164424>

¹⁰ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165765>

¹¹ <https://julkaisut.metsa.fi/julkaisu/management-effectiveness-evaluation-of-finlands-protected-areas-2023/>

En särskild svag punkt för Finland när det gäller den ekologiska hållbarheten är den cirkulära ekonomin¹², vars verksamhet i Finland för närvarande är högst på europeisk medelnivå eller sämre. Även i fråga om mängden elektronikavfall och kväveutsläpp kan Finland klara sig mycket bättre än i nuläget. Den inhemska materialkonsumtionen (det s.k. DMC-talet) är en av de största i Europa, och materialens grad av cirkulär ekonomi (4,5 % 2021) ligger klart under EU:s medelvärde (12 %).¹³ Återvinningsgraden för kommunalt avfall, dvs. avfall från boendet samt jämförbart avfall från handel och tjänster och avfall från motsvarande stödfunktioner inom industrin, sjönk till och med till 37 procent i Finland 2021. Siffran ligger klart under EU:s medelvärde (48 %).

Lägesbild för Agenda 2030: Mänsklig och kulturell hållbarhet

Enligt undervisnings- och kulturministeriets bildningsöversikt 2023¹⁴ är utmaningarna inom utbildningen betydande. Finansieringsstrukturen för utbildningen har förändrats så att finansieringen för allmänbildande utbildning har minskat samtidigt som finansieringen för yrkesutbildning på andra stadiet har stärkts.

Försämringen av inlärningsresultaten i Finland som pågått i över 20 år har varit exceptionellt snabb internationellt sett. Orsakerna till den positiva utvecklingen som pågick till 1990-talet samt den senare försvagade och differentierade utvecklingen är fortfarande i stor utsträckning oklara. Trots nedgången är de ungas inlärningsresultat i Finland fortfarande goda i internationella jämförelser.

Antalet personer som utför forsknings- och utvecklingsarbete har under 2000-talet varit relativt stabilt i Finland, särskilt inom företagssektorn. Finländarnas deltagande i forskarutbildning har minskat. År 2021 var andelen doktorer 20 procent av alla FoU-anställda. Inom företagssektorn var andelen doktorer 7 procent av de FoU-anställda. Utvecklingen av Finlands FoU-investeringar som helhet har följt utvecklingen av FoU-satsningarna inom den privata sektorn. Företagens andel av Finlands FoU-utgifter uppgår för närvarande till cirka två tredjedelar.

FoU-utgifterna har ökat i Finland sedan 2016. År 2022 utgjorde FoU-utgifterna 2,95 procent av bruttonationalprodukten. Finlands mål är att öka FoU-utgifternas andel av bruttonationalprodukten till 4 procent före 2030. Utgifterna utökas i enlighet med den lag som trädde i kraft i början av 2023 så att deras andel av bruttonationalprodukten är 1,2 procent 2030. De första lagbaserade ökningarna av statens FoU-finansiering gjordes i budgeten för 2024. För att målet ska uppnås förutsätts att även den privata sektorn avsevärt ökar sina FoU-investeringar. I OECD:s statistik överskrider Finlands FoU-utgifter OECD-ländernas medelvärde (11:e plats bland 37 länder).

Kultur och konst är viktiga faktorer när det gäller att bygga upp samhällenas hållbarhet. Den offentliga finansieringen av kultur och konst består av statlig och kommunal finansiering. Kulturen finansieras av flera olika ministerier och förvaltningsområden, men ofta fokuserar justeringen särskilt på undervisnings- och kulturministeriets anslag för konst och kultur. Dessa har hållits på ungefär samma nivå under de senaste tio åren.

---

¹² <https://stat.fi/tup/kiertotalous/kiertotalousliiketoiminnan-indikaattorit.html>

¹³ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-558-0>

¹⁴ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-744-4>

Bruttoförädlingsvärdet inom kulturbranschen har minskat sedan början av 2000-talet. År 2008 var bruttoförädlingsvärdet för kultur 3,6 procent, medan motsvarande siffra 2022 var 3,1 procent. De ekonomiska indikatorerna i sig beskriver inte kulturens och konstens dynamik och deras betydelse för byggandet av grunden för den samhällsliga hållbarheten, men utifrån dem kan man konstatera att tillväxten inom sektorn har varit långsam under det senaste decenniet.

Lägesbild för Agenda 2030: Hållbarhet i fråga om demokratin, rättsstaten och säkerheten

Finlands situation i fråga om demokratin, rättsstaten och säkerheten är internationellt sett god. I Finland har människor goda möjligheter till deltagande i samhällslig verksamhet och medborgarengagemang (rösta i val, delta i föreningsverksamhet osv.). Finland ligger också i topp i internationella jämförelser av rättsstaten. Exempelvis ligger Finland på tredje plats efter Danmark och Norge i World Justice Projects rättsstatsindex.¹⁵

I jämförelsen av målen i OECD:s Agenda 2030 finns delområden där Finland har något att ta igen. Dessa gäller särskilt säkerheten (våld och förebyggande av dödsfall i samband med våld). Även i fråga om detta mål har det dock skett en positiv utveckling i Finland.

I Finland är det viktigt att säkerställa att man kan förebygga utvecklingsförlopp som äventyrar demokratin, rättsstatsutvecklingen eller säkerheten i samhället. Genom sina mål och åtgärder i regeringsprogrammet strävar regeringen efter att stärka demokratin, rättsstaten och säkerheten, bl.a. genom att skapa förutsättningar för människor och samhällen som stöder jämlikhet, deltagande och välfärd.

Lägesbild för Agenda 2030: Social hållbarhet

När det gäller social hållbarhet har Finland uppnått goda resultat globalt sett. Den sociala kohesionen (känslan av samhörighet i olika befolkningsgrupper i samhället), som är en central del av den sociala hållbarheten, är mycket god i Finland. I en jämförelse mellan OECD-länderna är inkomstskillnaderna i Finland relativt låga och fattigdomsgraden är låg. I Finland har kvinnors deltagande i arbetslivet också traditionellt varit högt. Jämfört med resten av världen har Finland starka pelare för demokrati (fria val, pressfrihet) och icke-parlamentariska möjligheter att påverka (strejkrätt, tillåtna demonstrationer osv.). År 2021 var nivån på förtroendet för andra människor i Finland OECD-ländernas högsta och nivån har varit stabil sedan 2013. Den sociala kohesionen kräver dock kontinuerligt upprätthållande. I World Economic Forums globala riskrapport¹⁶ lyftes den sociala kohesionens möjliga förvittring fram som en av Finlands största riskfaktorer på kort sikt.

Absolut fattigdom, dvs. en situation där de ekonomiska resurserna inte räcker till ens för att uppfylla livets grundförutsättningar, är nästan obefintlig i Finland. I Finland är utmaningen relativ fattigdom, dvs. knappa ekonomiska resurser som försvårar eller förhindrar uppnåendet av en levnadsstandard eller livsstil som i allmänhet anses vara den lägsta i samhället. Även oron för ökad energifattigdom (ökande uppvärmnings- och elkostnader ökar hushållens ekonomiska börda) i och med kriget i Ukraina är en betydande riskfaktor i Finland pga. vårt geopolitiska

---

¹⁵ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/>

¹⁶ <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2024/>

läge. Utredningar visar dock att Finland har lyckats utmärkt med att förebygga energifattigdomen.¹⁷

Internationellt sett har Finland också lyckats bra med att minska ojämlikheten. Ojämlikheten i inkomstfördelningen i Finland är bland de minsta i OECD-länderna och inga nämnvärda förändringar har skett under de senaste åren. Ett heltäckande socialt trygghetssystem skyddar befolkningen mot sociala risker.

Finlands stora utmaningar med tanke på den sociala hållbarheten är i synnerhet frågor som gäller folkhälsan. I en undersökning som granskade målen i OECD:s Agenda 2030 låg det finländska hälso- och sjukvårdssystemet fortfarande på en god nivå internationellt sett. Även mortaliteten i hjärt- och kärlsjukdomar, cancersjukdomar, diabetes eller kroniska sjukdomar i andningsorganen ligger under genomsnittet i OECD-länderna. I Finland är mortaliteten i sjukdomar som kan förebyggas och undvikas med hjälp av hälso- och sjukvård lägre än genomsnittet i EU, men högre än i de övriga nordiska länderna. Folkhälsoproblemen orsakas av dålig kost, rökning, alkohol och låg fysisk aktivitet. Dessa syns bland befolkningen exempelvis i form av fetma och alkoholrelaterade problem (störande beteende, våld, alkoholrelaterade dödsfall osv.).

Antalet unga som inte deltar i arbete, studier eller arbetspraktik (s.k. NEET-unga) har minskat i Finland under de senaste åren. Dessutom har självmorden bland unga minskat, även om de fortfarande är en av de vanligaste dödsorsakerna bland ungdomar. De ungas framtidstro och förtroende för institutionerna har inte minskat ens till följd av de senaste årens kriser utan är fortfarande på en god nivå. De ungas förtroende för samhället är en av Finlands viktigaste resurser och möjligheter i framtiden.

De unga utgör inte en enhetlig grupp och de ungas välbefinnande har polariserats. Den socioekonomiska bakgrunden och situationen i hemmet har stor betydelse för vilka möjligheter de unga har att utbilda sig, arbeta, upprätthålla sin hälsa och ha hobbyer. Förutsättningarna för de ungas uppväxt och utveckling kan således variera mycket. I arbetet med att främja de ungas välbefinnande är det viktigt att också beakta stödet till de ungas familjer.

Lägesbild för Agenda 2030: Ekonomisk hållbarhet

Utifrån indikatorerna i Agenda 2030 innehåller lägesbilderna för den finländska ekonomiska hållbarheten både styrkor och risker. Den största utmaningen för hållbarheten i Finlands offentliga finanser under de senaste åren har varit underskottet i de offentliga finanserna, som har lett till en ökning av skuldsättningsgraden. Utgifterna inom de offentliga finanserna utökas i synnerhet av den demografiska förändringen, där andelen äldre befolkning och därmed också vård-, pensions- och hälsoutgifterna ökar. Samtidigt försvagar den minskade andelen befolkning i arbetsför ålder också finansieringsbasen för de offentliga finanserna. Situationen kan kompenseras genom att öka välbefinnandet i arbetet och produktiviteten, genom högkvalificerad arbetsrelaterad invandring samt genom att främja den åldrande befolkningens funktionsförmåga.

---

¹⁷ <https://energiavirasto.fi/sv/-/ny-utredning-oppnar-utsikten-for-att-forebygga-energifattigdom-i-finland->

Förändringen i Finlands bruttonationalprodukt per invånare har varit positiv utom under coronapandemin 2020, men den blev negativ 2023. Även sysselsättningsgraden i Finland har, med undantag av den allra senaste tiden, utvecklats positivt och arbetstagarnas centrala rättigheter är väl tryggade i internationella jämförelser. De stora utmaningarna i Finland under den närmaste tiden ligger i hur sysselsättningsutvecklingen kan tryggas samt hur antalet unga som inte deltar i arbete, studier eller arbetspraktik kan minskas ytterligare och hur sysselsättningen av äldre personer kan ökas. Stora frågor med tanke på den ekonomiska tillväxten är förutom sysselsättningsutvecklingen även bl.a. produktivitetstutmaningarna samt investeringsgraderna och utnyttjandet av kapital.

När det gäller ett hållbart ekonomiskt system är utmaningen i Finland exempelvis den långsamma spridningen av modellerna för cirkulär ekonomi (se mer under punkten Ekologisk hållbarhet ovan). Antalet anställda på verksamhetsställen med cirkulär ekonomi har varierat mellan 45 000 och 50 000 sedan 2013, trots att verksamhetsställets omsättning har ökat från 8 miljarder euro till 11 miljarder euro mellan 2013 och 2021. Antalet verksamhetsställen har också minskat med 18 procent mellan 2013 och 2021. År 2021 fanns det cirka 11 000 verksamhetsställen.

Utöver riskerna kan man se potentiella möjligheter i situationen. Den pågående energiomställningen erbjuder Finland möjligheter att producera ny affärsverksamhet, investeringar och spetsprodukter för export. Ren el, energiteknik och digitalisering öppnar marknaden för finländska koldioxidsnåla lösningar. Det finns potentiella men osäkra investeringsplaner för nästan 270 miljarder euro i Finland. Till de planerade projekten hör i synnerhet investeringar i vindkraft, datacentraler, batterier och bioraffinaderier.¹⁸

Regeringens arbete för att genomföra Agenda 2030 och målen för hållbar utveckling

Finland har förbundit sig att genomföra Agenda 2030 och dess mål för hållbar utveckling. Arbetet för att uppnå målen för hållbar utveckling i sin helhet är ett viktigt villkor för att de huvudsakliga målen i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska uppfyllas.

Mål 1. Avskaffa all form av fattigdom överallt

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 1:

1.1: Enligt FN:s kriterier finns det i Finland ingen som lever i extrem fattigdom (inkomster under 1,25 \$/dag).

1.2: Det har inte skett några betydande förändringar i andelen låginkomsttagare mellan 2018 och 2022. Andelen låginkomsttagare har minskat något bland barn (0–17 år), men ökat bland personer i arbetsför ålder och bland den äldre befolkningen.

1.3: Finland har ett heltäckande socialskydd för hela befolkningen. Under de senaste fem åren har nivån på grundskyddet ökat i förhållande till den allmänna pris- och inkomstnivån.

---

¹⁸ https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165709/VM_2024_38.pdf?sequence=1&isAllowed=y

1.4: Rätten till bastjänster, ägande och förvaltning av land och annan egendom har tryggats för hela befolkningen. Det är möjligt för alla att använda ny teknologi också inom de offentliga tjänsterna. Antalet personer med betalningsstörningar har minskat till följd av en lagändring. Flera män än kvinnor i Finland har betalningsstörningar.

1.5: I Finland fästs uppmärksamhet vid de olika befolkningsgruppernas ställning när samhällets katastrofberedskap och beredskapen inför klimatförändringarna förbättras.

Regeringens mål och åtgärder som främjar uppnåendet av SDG 1:

- Regeringen reformerar den sociala tryggheten så att systemet är enklare och i högre grad uppmuntrar till arbete.
- Regeringen ska genomföra en totalreform av utkomststödet där större tonvikt läggs på individens förmåga att klara sig självständigt, det långvariga beroendet av utkomststöd minskas och utkomststödet ges tydligare konturer av penningförmån som hör till grundskyddet, beviljas i sista hand och kräver prövning.

I det finländska välfärdssamhället förekommer fattigdom i form av relativ fattigdom, vilket enligt definitionerna innebär en situation där människor pga. brist på ekonomiska resurser är oförmögna att uppnå den levnadsstandard eller det anständiga liv som i allmänhet anses vara de lägsta i samhället. Absolut fattigdom, med vilken avses undernäring, svält och brister i tillgodoseendet av de biologiska grundbehoven, är i praktiken helt obefintlig i Finland (SDG delmål 1.1).

Med tanke på den relativa fattigdomen bör särskild uppmärksamhet fästas vid personer i sårbar ställning, som finns t.ex. i barnfamiljer, i pensionärshushåll samt bland långtidsarbetslösa och personer med invandrabakgrund (SDG delmål 1.2). Regeringen strävar efter att minska fattigdomen och utarmningen genom att samtidigt utveckla både förmåner och tjänster. Barnfamiljernas försörjningsnivå ska förbättras genom att barnbidraget för barn under tre år höjs, barnbidragets ensamförsörjartillägg höjs, försörjartillägget för studerande utvecklas och barnbidraget höjs för familjer med många barn.

Finland förband sig till det allmänna målet i EU-kommissionens handlingsplan för den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som fastställdes i mars 2021, där man strävar efter att lyfta minst 15 miljoner personer ur riskzonen för fattigdom eller social utestängning (varav minst fem miljoner ska vara barn) senast 2030. Finlands nationella mål är att minska antalet personer i riskzonen för fattigdom eller social utestängning med 100 000, varav minst en tredjedel är barn. År 2022 levde enligt Statistikcentralen 146 000 barn i åldern 0–17, dvs. 14,1 procent, under risk för fattigdom eller social utestängning¹⁹.

Regeringen genomför omfattande reformer för att uppnå ändamålsenliga system och nivåer på den sociala tryggheten på det nationella planet (SDG delmål 1.3). Regeringen förtydligar grundtryggheten genom att genomföra en reform som förbättrar arbetets lönsamhet, gör den sociala tryggheten smidigare och förenklar förmånerna med beaktande av rekommendationerna och utredningarna i den parlamentariska kommitténs mellanrapport.

---

¹⁹ <https://stat.fi/julkaisu/cltcqq5wjj6tw07w2y9ejc3x5>

I utvecklingen av den sociala tryggheten granskar den parlamentariska kommittén för social trygghet, som består av företrädare för partierna, de särskilda observationerna såsom den sociala tryggheten som helhet för skilsmässofamiljer och särdragen i minimiskyddet. Kommittén granskar riskkategorierna inom den sociala tryggheten, det vill säga bedömer hur de nuvarande förmånerna och de tjänster som hänför sig till dem motsvarar folks verkliga livssituationer i olika perioder av arbetslöshet, sjukdom och arbetsoförmåga.

I fråga om utkomststödet görs en totalreform, vars mål är att stärka personens förmåga att klara sig på egen hand, minska det långvariga beroendet av utkomststöd och förtydliga utkomststödet som en penningförmån inom grundskyddet som kräver övervägande i sista hand. Nivån på utkomststödet och barnförhöjningarna ska granskas i samband med reformen. Målet med reformen är att åtminstone halvera antalet personer som behöver utkomststöd.

Regeringen stärker den sociala rättvisan genom att etablera stödet till mathjälpsorganisationerna, satsa på att avveckla långtidsbostadslösheten, minska antalet drogrelaterade dödsfall bland unga, eliminera hepatit C, hjälpa dem som är mest utsatta samt periodisera avgiftstaket för läkemedelsersättningar och utvidga ersättningen för celiaki (SDG delmål 1.4). Beslutens ålderseffekter beaktas i alla reformer av den sociala tryggheten.

Regeringen fäster också avseende vid tillgången till tjänster och tjänsternas tillgänglighet samt vid lättläst språk i tjänsterna. I takt med att digitala tjänster och anordningar ökar ska tillgången till tjänster och ett tillräckligt stöd säkerställas också för dem som har svårare att använda digitala lösningar.

Högklassigt boende till skäligt pris främjas genom fritt finansierat bostadsbyggande. Regeringen riktar effektivare än i nuläget utbudet av subventionerade hyresbostäder till de låginkomsttagare, mindre bemedlade och grupper med särskilda behov som har svårt att hyra bostad på den fria marknaden. Detta främjar anpassningsförmågan hos personer i utsatt ställning (SDG delmål 1.5). Regeringen genomför också en totalreform av bostadsbidraget som gör det lättare att anvisa bidraget till dem som behöver det mest.

Anpassningsförmågan stärks genom förebyggande tjänster för familjer enligt socialvårdslagen. Regeringen har också förbundit sig att i samband med varje budgetförhandling bedöma möjligheterna att inom ramen för utgiftsramen göra nya satsningar för att minska fattigdom och ojämlikhet.

Regeringen främjar en politik som gynnar barnfamiljer och de åtgärder som identifierats i arbetet med barnstrategin fortsätter som en del av genomförandet av regeringens barn- och familjepolitik. Låg nativitet, den åldrande befolkningen, fattigdom i barnfamiljer och generationsöverskridande utslagning är utmaningar i vårt samhälle.

I Finland är en förälders eller båda föräldrarnas arbetslöshet den viktigaste orsaken till fattigdom i barnfamiljer. Regeringen reformerar den sociala tryggheten så att systemet är enklare och i högre grad uppmuntrar till arbete. Rehabiliteringen och rehabiliteringstjänsterna med avseende på neuropsykologiska störningar hos barn och unga förbättras genom Folkpensionsanstaltens behovsprövade rehabilitering inom ramen för ett tidsbundet program.

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

Att eliminera fattigdomen är ett av FN:s centrala mål för hållbar utveckling. Finland bidrar till att minska den flerdimensionella fattigdomen bl.a. genom sina instrument för utvecklingssamarbete, inklusive genom att stödja landprogram och bedriva bilateralt utvecklingssamarbete, finansiera civilsamhällesorganisationers och FN-organisationers verksamhet, stödja hållbar företagsverksamhet och delta i multilateralt samarbete. I egenskap av partner till FN:s internationella arbetsorganisation ILO:s globala koalition för social rättvisa har Finland t.ex. gett koalitionen betydande ekonomiskt stöd. Koalitionen mål är att snabbt ingripa i den globala utbredningen av extrem fattigdom, arbetsfattigdom, barnarbete och ojämlikhet.

Eftersom endast en liten del av den finansiering som behövs för att uppnå målen för hållbar utveckling kan täckas med offentlig finansiering, strävar Finland under denna regeringsperiod i allt högre grad efter att stärka den privata sektorns roll och deltagande i utvecklingssamarbete och -finansiering. Finansieringen av utvecklingssamarbetet ska användas strategiskt så att deltagande i investeringar som är viktiga för utvecklingsländerna görs lockande för den privata sektorn. Även utvecklingsländernas egen privata och offentliga finansiering måste stärkas för att minska beroendet av utländskt bistånd och utländsk skuld. I utrikesministeriets redogörelse för internationella ekonomiska relationer och utvecklingssamarbete ges närmare riktlinjer för samarbetet.

Främjandet av jämställdheten mellan könen inverkar direkt på avskaffandet av fattigdom och på en hållbar utveckling. Klyftan mellan könen bromsar upp utvecklingen globalt. Finland främjar kvinnors och flickors rättigheter genomgående i sin utrikespolitik, och jämställdhet är på motsvarande sätt ett centralt övergripande mål för utvecklingspolitiken. Finland satsar särskilt på att kvinnor och flickor ska få tillgång till tjänster inom sexuell och reproduktiv hälsa. På så sätt främjas familjernas och hela samhällets ekonomiska tillväxt samt kvinnors och flickors ekonomiska och politiska deltagande. Kvinnors och flickors deltagande i utbildning och beslutsfattande samt kvinnors ökade ekonomiska deltagande stärker samhället och ekonomin.

Finland siktar på att minska fattigdomen även med hjälp av bilaterala landprogram som utarbetats för långvariga samarbetsländer. Exempelvis i Nepal inriktas Finlands bilaterala utvecklingssamarbete bl.a. på att förbättra klimathållbarheten och hälsan genom hållbar vattenförsörjning, sanitet och hygien. Utvecklingssamarbetet stöder regionernas näringslivsutveckling samt förverkligandet av jämställdhet och social delaktighet.

Utvecklingsbankernas arbete stöder långsiktigt avskaffandet av fattigdom och förverkligandet av de övriga målen för hållbar utveckling. I utvecklingsbankssamarbetet ligger tyngdpunkten i Finland på utbildning, cirkulär ekonomi och stärkande av den inhemska inkomstbasen samt klimatåtgärder. Stödet till Ukraina är en prioritet för utvecklingsfinansieringsinstitutionerna i regionen (Världsbanken, EBRD och EIB Global).

För att stödja utvecklingen i världens minst utvecklade länder (least developed countries, LDC) ordnar Finland tillsammans med FN:s höge representants kontor (UN-OHRLLS) forumen LDC Future Forum 2024–2028. I de årliga forumen söker man konkreta lösningar för att främja

hållbar utveckling i världens fattigaste länder. Forumen är ett tillfälle att erbjuda finländska lösningar för att främja utvecklingen.

Civilsamhällesorganisationerna spelar en viktig roll när det gäller att uppnå målen för Finlands utvecklingssamarbete, eliminera fattigdom och främja hållbar utveckling. Organisationerna når de mest utsatta och kan agera smidigt i sköra och svåra kontexter. I enlighet med regeringsprogrammet flyttas tyngdpunkten i Finlands utvecklingssamarbete bort från bilaterala mellanstatliga landprogram mot utvecklingssamarbete som utförs av inhemska civilsamhällesorganisationer.

Mål 2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 2:

2.1: I Finland har man tryggt möjligheten för alla att få säker och näringsrik mat året om.

2.2: I Finland är undernäring nästan obefintlig, däremot är övervikt ett stort folkhälsoproblem som belastar de offentliga finanserna.

2.3: I Finland är jordbrukets produktivitet på en god nivå, men det finns utmaningar i fråga om jordbrukets lönsamhet för producenterna. I Finland har man tryggt allas rätt till mark och övriga produktionsresurser och -insatser.

2.4: Finlands mål är ett hållbart och lönsamt livsmedelssystem. EU:s gemensamma jordbrukspolitik och det nationella urvalet av metoder för att främja en lönsam och kostnadseffektiv livsmedelsproduktion har en nyckelroll.

2.5: I Finland har säkrandet av jordbrukets produktionsinsatser och produktionsdjurens genetiska mångfald genomförts inom ramen för EU:s rättsakter och den nationella lagstiftningen i enlighet med internationella avtal.

Regeringens mål och åtgärder som främjar uppnåendet av SDG 2:

I SDG 2 inriktas regeringens åtgärder särskilt på jordbrukets lönsamhet, livsmedelstrygghet och försörjningsberedskap.

I det finländska välfärdssamhället är det mycket sällsynt att någon svälter. Även tillgången till säker och näringsrik mat året om är väl tryggad för alla befolkningsgrupper (SDG delmål 2.1). Även undernäring pga. att människor inte har råd att köpa mat är mycket sällsynt i Finland. I rapporten från FN:s underlydande organisationer²⁰ hörde Finland tillsammans med de övriga nordiska länderna till de stater där undernäring och de risker den medför (små barns växande, gravida eller ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov m.m.) var nästan obefintligt (SDG delmål 2.2). Exempelvis sjukhuspatienter och personer inom slutna vård har dock observerats vara undernärda eller ha näringsbrist.

Vid jord- och skogsbruksministeriet bereds helheten Ett hållbart och lönsamt livsmedelssystem²¹, som omfattar en långsiktig strategi för den finländska matproduktionen

²⁰ <https://openknowledge.fao.org/handle/20.500.14283/cc0639en>

²¹ <https://mmm.fi/sv/hallbart-och-lonsamt-livsmedelssystem>

enligt regeringsprogrammet och ett tillväxtprogram för livsmedelsbranschen som ska öka livsmedelsexporten (SDG delmål 2.4). Det finländska jordbrukets lönsamhet är en stor fråga bl.a. med tanke på hur vårt lands geografiska läge påverkar vegetationsperiodens längd.

Regeringen sörjer för livsmedelsproducenternas inkomster genom att utveckla stödsystemen för jordbruket så att de bättre än tidigare riktas till den egentliga livsmedelsproduktionen (SDG delmål 2.3). Dessutom har regeringen förbundit sig till den parlamentariska utvärderingsgruppens slutrapport²² om resultat- och utvecklingsutsikterna för jordbruket och har inlett omedelbara åtgärder för att genomföra förslagen så att primärproducentens ställning och balansen i hela livsmedelskedjan utvecklas i en mer rättvis riktning.

Främjandet av generationsväxlingar och ägoregleringar inom jordbruket samt skapandet av förnuftiga gårdsstrukturer garanterar också livsmedelsproducenternas utkomst. Man stärker landsbygdens livskraft och sysselsättningen utanför jordbruket genom att förbättra och skapa incitament för landsbygden och för att främja flyttningen till skärgården.

Regeringen har förbundit sig till att genomföra de anteckningar om livsmedels- och näringsssäkerhet som ingår i den nationella planen för anpassning till klimatförändringar 2030.²³ Dessa bidrar till att skydda ekosystemen, stärker förmågan att anpassa sig till extrema väderförhållanden, torka, översvämningar och andra skador och förbättrar gradvis markkvaliteten. Regeringen tryggar fungerande vattentjänster och håller vattenresurserna i nationella händer.

För att stärka djurproduktionens hållbarhet följer regeringen upp genomförandet av lagen om djurvälstånd²⁴ samt dess inverkan på djurens välfärd och den finländska livsmedelsexporten. Genom att förbättra djurens välmående skapas en grund för hälsa, mindre användning av antibiotika och trygga livsmedel. I den nationella strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027²⁵ (Finlands CAP-plan) finns frivilliga åtgärder för att förbättra produktionsdjurens välfärd och hälsa samt öka gårdarnas biosäkerhet. Regeringen tryggar också tillgången till veterinärtjänster i hela landet. Djursjukdomar och växtskadegörare bekämpas aktivt (SDG delmål 2.5). Skyddet och det hållbara nyttjandet av jordbrukets genetiska resurser styrs av Finlands nationella genresursprogram för jord- och skogsbruk samt fiskerihushållning²⁶ samt jord- och skogsbruksministeriets riktlinjer för genresurspolitiken²⁷.

Regeringen utreder metoder för att utveckla statistikföringen och kostnadsindexen inom livsmedelssektorn samt öppenheten i tillgången till information, så att primärproducentens ställning och balansen i hela livsmedelskedjan utvecklas i en mer rättvis riktning (SDG delmål 2c).

De nordiska näringsrekommendationerna²⁸ godkändes sommaren 2023. De innehåller för första gången vetenskapliga rekommendationer om vilken kost som är både hälsosam och ekologisk. De nationella näringsrekommendationerna förnyas för närvarande utifrån de

---

²² <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-526-9>

²³ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165338>

²⁴ <https://finlex.fi/sv/laki/alkup/2023/20230693>

²⁵ <https://mmm.fi/sv/eu-gemensamma-jordbrukspolitik/cap-planen>

²⁶ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-453-994-4>

²⁷ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161213>

²⁸ <https://www.norden.org/fi/node/81400>

nordiska rekommendationerna. Efter att näringsrekommendationerna på befolkningsnivå har förnyats uppdateras de målgruppsvisa rekommendationerna. Dessa påverkar bl.a. småbarnspedagogikens och skolornas matutbud. I de nya rekommendationerna har man i högre grad än tidigare beaktat även aspekter som gäller miljöns hållbarhet. Att förbättra kosten är en stor utmaning, eftersom finländarna sällan följer näringsrekommendationerna. Exempelvis får nio av tio vuxna finländare för mycket salt i sin kost jämfört med näringsrekommendationerna.²⁹

Finland har förbundit sig att genomföra upphandlingskriterier för offentliga mattjänster och livsmedelsupphandlingar, som beaktar bl.a. miljövänliga odlingsmetoder samt djurens välfärd och hälsa.

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

När det gäller livsmedelstryggheten stöder Finland i utvecklingsländerna i synnerhet småbrukarnas organisering och hållbara jordbruksproduktion samt utvecklingen av värdekedjorna för markförvaltning och mat. Med hjälp av dessa skapas också arbetsplatser på landsbygden. Att förbättra möjligheterna för kvinnor på landsbygden att skaffa sig utbildning, produktionsinsatser och information inom jordbruket är centralt för att uppnå målen.

Internationella fonden för jordbruksutveckling IFAD är en av världens största finansiärer av jordbruk och landsbygdsutveckling i de fattigaste länderna. Organisationen arbetar för livsmedelstrygghet och kostrelaterad hälsa och för att minska fattigdomen på landsbygden i utvecklingsländer. Finland stöder IFAD starkt och är medlem i styrelsen i tre år sedan februari 2024. Finlands mål är att främja stärkandet av samarbetet inom den privata sektorn i IFAD:s verksamhet bl.a. genom att utnyttja innovationer, mobilisera den privata sektorns kompetens samt kombinera projekt inom den offentliga och privata sektorn. Dessutom är Finlands mål att stödja IFAD i utvecklingen av innovationsverksamhet och digitala lösningar och i det omfattande utnyttjandet av innovationer i projektverksamheten. I direktionsarbetet upprätthåller Finland aktivt betydelsen av jämställdhet, inkludering av personer med funktionsnedsättning och ursprungsfolkens rättigheter samt den biologiska mångfalden.

Finland har också investerat i IFAD:s finansieringsinstrument ARCAFIM. Instrumentet stöder bättre tillgång till finansiering för småbrukare samt små och medelstora företag i Östafrika, så att de kan investera i produktionsätt som är hållbara under föränderliga väderförhållanden. Investeringarna förbättrar odlingsproduktiviteten samt affärsverksamhetens lönsamhet och därigenom livsmedelstryggheten. Samtidigt skapas arbetstillfällen och levnadsvillkoren för upp till 1,5 miljoner människor förbättras. Hälften av finansieringen kommer från den privata sektorn

I Etiopien har över 20 miljoner jordlotter registrerats med den metod som Finland utvecklat. Det officiella markförvaltningsregistret ökar öppenheten, tvingar tjänstemännen till verksamhet i enlighet med bestämmelserna och minskar jordrättskonflikter. En tryggad markförvaltning uppmuntrar jordbrukarna att investera i hållbar jordbruksproduktion, vilket minskar fattigdomen och förbättrar livsmedelstryggheten. Finland finansierar programmet med medel för utvecklingssamarbete.

---

²⁹ <https://www.ruokavirasto.fi/sv/livsmedel3/halsofarmande-kost/naringsammen/salt/>

Finland är ett av grundarna av den globala koalitionen för skolmat och fungerar som dess medordförande. Koalitionens mål är att alla barn i skolåldern ska få en daglig måltid i skolan före 2030. Skolbispisning ger bl.a. jämlika möjligheter och utbildning för alla oberoende av kön och förmögenhet. Den ger eleverna kunskap om hälsosam kost och förbättrar förutsättningarna för lärande. Skolbispisningen stöder jämställdheten och underlättar föräldrarnas arbete utanför hemmet. Skolbispisningen skapar arbetstillfällen särskilt för kvinnor och främjar den ekonomiska tillväxten.

Finland främjar skolmatsfrågan på en hög nivå. Utrikeshandels- och utvecklingsminister Ville Tavio är koalitionen skolmatsambassadör. Finland stöder Världslivsmedelsprogrammet WFP:s arbete för skolbispisningen och finansierar WFP:s arbete som sekretariat den internationella koalitionen för skolmat. WFP ansvarar för FN:s mathjälp. Finland erbjuder de länder som vill utveckla sina skolmatsprogram teknisk expertis.

Inom den humanitära sektorn finansierar Finland WFP, som bl.a. förmedlar livräddande mat och kontanter till världens krisområden. Genom WFP stöder Finland hjälpen till de mest utsatta i kriser med stora humanitära behov och finansieringsunderskott för humanitärt bistånd. Via WFP strävar Finland också efter att förbättra ställningen för personer med funktionsnedsättning i nödsituationer.

Finland främjar genomförandet av SDG 2 i FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO, som är en strategiskt viktig organisation för Finland. FAO:s arbete är indelat i normativ och operativ verksamhet och har en särskild uppgift som utvecklare av internationella normer och standarder inom branschen. Viktiga tematiska helheter för Finland är hållbar förvaltning och användning av förnybara naturresurser (inkl. skog och vatten), klimatförändringar och biologisk mångfald, främjande av jämställdhetsfrågor samt människornas, djurens och miljöns gemensamma hälsa (s.k. One Health), liksom också främjande av god offentlig förvaltning. Finland har ett långvarigt samarbete med FAO inom skogssektorn. Dessutom har Finland främjat FAO:s arbete med information och standarder för livsmedelsbranschen (s.k. Codex Alimentarius).

Mål 3. Garantera ett hälsosamt liv och uppmuntra välmående för alla åldrar.

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 3:

3.1: I Finland är mödradödlighet mycket sällsynt. Åren 2011–2020 var antalet mödradödsfall i samband med förlossning sammanlagt 14.

3.2: I Finland är mortaliteten bland nyfödda och barn under 5 år mycket låg och har minskat kontinuerligt.

3.3: I Finland finns inga aids-, tuberkulos- eller malariaepidemier. Finland har effektivt förebyggt spridningen av hepatit, vattenburna smittsamma sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar.

3.4: I Finland förekommer mycket få förtida dödsfall orsakade av icke smittsamma sjukdomar. I Finland är förebyggandet och behandlingen av sjukdomar globalt sett på en hög nivå, men jämfört med de nordiska länderna klarar vi oss sämre. När det gäller psykiska störningar finns det utmaningar som kräver lämpliga åtgärder. Situationen följs upp och åtgärderna fortsätter och effektiveras.

3.5: Missbruksproblemen i Finland är betydande. Förebyggande av användningen av berusningsmedel och effektiverad behandling spelar en viktig roll för att uppnå målet.

3.6: Antalet dödsfall i vägtrafiken minskar kontinuerligt i Finland. Antalet dödsfall i trafiken har minskat med över en tredjedel under perioden 2010–2023. Antalet skador i vägtrafiken som kommit till polisens kännedom uppnådde halveringsmålet 2023.

3.7: Målet att garantera alla tillgång till vårdtjänster inom sexuell och reproduktiv hälsa har ännu inte uppnåtts, men åtgärderna för att uppnå målet fortsätter. Den reproduktiva hälsan har beaktats i olika nationella strategier och program.

3.8: Finland har en allmän social trygghet och ett omfattande social- och hälsovårdssystem. Kvaliteten på och tillgången till service på basnivå bör förbättras. Läkemedelsförsörjningen och tillgången till vaccinering är väl tryggade för hela befolkningen, även om det finns regionala variationer i vaccinationstäckningen.

3.9: Det förekommer mycket få döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier eller föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark i Finland.

Regeringens mål och åtgärder som främjar uppnåendet av SDG 3:

- Främjande av en barnfamiljvänlig politik på alla nivåer och uppmärksamhet vid bedömningen av konsekvenserna för barn och familjer i beslutsfattandet.
- Ett sektorsövergripande nationellt hälso- och välfärdsprogram som genomförs tillsammans med organisationer och som stärker effekterna av främjandet av välfärd och hälsa.
- Det långsiktiga målet för att förbättra trafiksäkerheten är att inga dödsfall i trafiken ska inträffa i Finland 2050.
- Nationellt program för en motionsinriktad livsstil och funktionsförmåga som omfattar alla förvaltningsområden (programmet Finland i rörelse). Inom ramen för programmet främjas pågående program och skapas nya verksamhetsmodeller.

I Finland är mödradödlighet mycket sällsynt och mortaliteten sjunker ytterligare (SDG delmål 3.1.). Antalet mödradödsfall i samband med förlossningar var sammanlagt 65 under 2011–2020, dvs. 12,3/100 000 förlossningar. Mellan 2011 och 2020 förekom 14 fall (2,6/100 000) av mödradödsfall med direkt anknytning till förlossningen, där dödsorsaken gällde graviditeten, förlossningen eller barnsängstiden.³⁰

Även barndödligheten är låg i Finland. I början av 2000-talet var 5,8/1 000 födda barn dödfödda eller dog under den första levnadsveckan. År 2021 var motsvarande siffra 3,4/1 000 födda barn (sammanlagt 167 barn). År 2023 dog 103³¹ barn under 5 år i Finland, dvs. i förhållande till antalet födda barn uppnådde Finland klart delmålet SDG 3.2.

Regeringen främjar en barnfamiljvänlig politik. Genomförandet av åtgärderna som fastställts i barnstrategin³² fortsätter som en del av regeringens barn- och familjepolitik. Regeringen främjar också erbjudandet av hjälp och stöd till personer som upplevt missfall och personer som gjort abort.

---

³⁰ Kiuru, Heino & Gissler (2022). Perinatalstatistik – föderskor, förlossningar och nyfödda 2021. Föderskornas medelålder stiger fortfarande. Institutet för hälsa och välfärd, Statistikrapport 41/2022.

³¹ Finlands officiella statistik (FOS): Döda [webbpublikation].

³² <https://barnstrategi.fi/>

I Finland finns det väl utvecklade vattentjänster och en fungerande sanitet av hög kvalitet, men tillgången till rent vatten kräver kontinuerlig beredskap. Effektiva metoder som säkerställer vattenkvaliteten spelar en nyckelroll i tryggandet av vattenförsörjningen (SDG delmål 3.3).

Regeringen strävar efter att minska förtida dödsfall orsakade av icke smittsamma sjukdomar genom att ytterligare förbättra förebyggandet av folksjukdomar och behandlingens effektivitet, öka livsstilshandledningen och vidta förebyggande åtgärder (SDG delmål 3.4). Regeringen har också inlett programmet Finland i rörelse³³, ett sektorsövergripande program för en motionsinriktad livsstil och funktionsförmåga. Målet med programmet är att öka motionerandet i alla åldersgrupper. Samordningsorganet för idrottspolitiken som grundades under regeringsperioden 2019–2023 fortsätter att koordinera, följa upp och utvärdera det arbete för att främja fysisk aktivitet som olika ministerier och deras förvaltningsområden genomför.

Kulturens roll i främjandet av välfärden har stärkts på lång sikt. Regeringen stärker samarbetet mellan undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. För detta ändamål har det under regeringsperioden tillsatts en sektorsövergripande samarbetsgrupp för kulturellt välbefinnande Taiku4. Arbetsgruppens mål är att främja ett mer omfattande och systematiskt utnyttjande av kultur och konst som en del av förebyggande social- och hälsovårdstjänster.

Regeringen säkerställer att lagstiftningen om mentalvårds- och missbrukartjänster genomförs tillsammans med välfärdsområdena. De åtgärder som identifierats i arbetet med den nationella strategin för psykisk hälsa och det nationella programmet för suicidprevention 2020–2030³⁴ fortsätter. Det riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik 2024–2027³⁵, som godkänts av statsrådet, innehåller också åtgärder bl.a. för att stödja ungas psykiska hälsa.

Regeringen förbättrar tillgången till och effekterna av social- och hälsovårdstjänster i anslutning till mentalvårds- och missbruksproblem (SDG delmål 3.5). Regeringen fäster särskild uppmärksamhet vid det förebyggande mentalvårds- och missbruksarbetet i verksamheten för barn och unga genom att utarbeta ett omfattande åtgärdsprogram för att förebygga utslagning bland unga och för att avhjälpa bristerna i välbefinnandet och i den psykiska hälsan. Regeringen stöder också de ungas välbefinnande i ett omfattande samarbete med olika aktörer i samhället. Dessutom sörjer man för missbrukar- och mentalvårdstjänster för andra sårbara grupper, såsom bostadslösa och gravida mödrar. Reformen och samordningen av rehabiliteringen fortsätter i enlighet med rehabiliteringskommitténs förslag³⁶ och handlingsplanen för reformen av rehabiliteringen³⁷.

I Finland har antalet dödsfall och skador till följd av trafikolyckor minskat (SDG delmål 3.6). Resultaten av flera decenniers trafiksäkerhetsarbete syns. Jämfört med t.ex. Norge eller Sverige ligger Finland ändå efter i fråga om trafiksäkerheten. Regeringen har förbundit sig till en så kallad nollvision, enligt vilken man 2050 har uppnått ett läge där ingen dör i trafikolyckor

---

³³ <https://okm.fi/suomi-liikkeelle>

³⁴ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162054>

³⁵ <https://okm.fi/sv/rungpo>

³⁶ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3891-5>

³⁷ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8443-1>

i Finland. Nollvisionsmålet förverkligas med en trafiksäkerhetsstrategi för 2022–2026³⁸, vars åtgärdsprogram innehåller 103 åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten, oavsett transportsätt.

Regeringen förbättrar preventivrådgivningen för att minska antalet oönskade graviditeter, aborter och könssjukdomar (SDG delmål 3.7). Regeringen främjar också erbjudandet av nödvändig hjälp och stöd till personer som upplevt missfall och personer som gjort abort. Lågtröskeltjänster för familjer ska utvecklas så att tjänsterna också stöder parförhållanden och föräldraskap.

Regeringen uppdaterar bestämmelserna om rådgivningsverksamheten, skolhälsovården och andra tjänster för denna åldersgrupp och ökar tjänsternas genomslag. Regeringen fortsätter reformen av läkemedelsärenden och en rationell läkemedelsbehandling säkerställs. Syftet är att förbättra befolkningens hälsa och funktionsförmåga, läkemedelsbehandlingarnas effekt, säkerhet och kvalitet samt ekonomi, likabehandling och tillgänglighet (SDG delmål 3.8). Detta genomförs t.ex. genom kompatibilitet och integrering med patientdatasystemen samt med elektroniska recept och receptcentret. Tillgången till högklassiga och förmånliga nödvändiga läkemedel för alla möjliggörs genom att årssjälvriskan för läkemedelsersättningar delas upp. Regeringen stöder en positiv inställning till vaccin och främjar vaccinationstäckningen.

Kvalitetsrekommendationerna för att trygga ett bra åldrande och förbättra servicen genomförs 2024–2027.

Regeringen utfärdar också en ny lag om funktionshinderviservice som tryggar tillgodoseendet av rättigheterna och tillgången till service för personer med funktionsnedsättning.

Målet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering är att höja deltagandet i småbarnspedagogiken bland barn med invandrabakgrund. Detta stärker kunskaperna i finska och svenska och integrationen i det finländska samhället hos barn med invandrabakgrund samt stöder hela familjens integration och språkinläring. Som en del av genomförandet av barnstrategin och barngarantin³⁹ planerar man att utveckla servicehandledningen inom småbarnspedagogiken för barn och familjer med invandrabakgrund.

Med hjälp av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet har man strävat efter att trygga hobbyn för alla oberoende av bostadsort. I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering säkerställs att varje barn och ung person har möjlighet till minst en hobby som intresserar dem. Helheten av hobbyverksamhet för barn och unga utvecklas i samarbete med hobbyaktörer.

Regeringen inledde i början av 2024 det nationella programmet för hälsa och välfärd⁴⁰, vars syfte är att minska välfärdsunderskottet och den sjukdomsborða som de största folksjukdomarna och deras riskfaktorer orsakar, öka arbets- och funktionsförmågan samt minska hälso- och välfärdsskillnaderna mellan befolkningsgrupperna.

I Finland är dödsfall och sjukdomar orsakade av farliga kemikalier och förorening av luft, vatten och mark samt nedsmutsning ganska sällsynta. Regeringen främjar tidig identifiering och god

---

³⁸ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-243-881-2>

³⁹ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-784-3>

⁴⁰ https://stm.fi/-/kansallinen-terveys-ja-hyvinvointiohjelman-terveydeksi-kaynnistyy?languageId=sv_SE

vård av symtom som orsakas av problem med inomhusluften och utvecklar stödet till dem som insjuknat pga. dålig inomhusluft i syfte att förbättra orken i arbetet (SDG delmål 3.9).

Genomförandet av den nationella strategin för friluftsliv 2030⁴¹ och dess åtgärdsprogram 2023–2025, som beretts av miljöministeriet, fortsätter i brett samarbete för att uppnå positiva effekter för människornas välfärd och samhällsekonomin. Målet med strategin och åtgärdsprogrammet är att förbättra närnaturens tillgänglighet, främja hälsan och välfärden, värna om naturens hållbarhet i rekreationsanvändningen, identifiera resurser och samarbetspotential samt beakta mångfalden i rekreationsanvändningen av naturen. Statens strövområden samlas till en tydlig helhet under Forststyrelsens Naturtjänster och de utvecklas som ett varumärke som liknar nationalparkerna för att stärka naturens inverkan på välfärden.

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

Mödradödligheten är fortfarande en av de största folkhälsorelaterade utmaningarna i låginkomstländer. Finland stöder förverkligandet av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (sexual and reproductive health and rights, SRHR) så att alla – i synnerhet kvinnor och flickor – har möjlighet att besluta om sin egen kropp, sitt antal barn och sin framtid. Detta är viktigt även för hanteringen av befolkningstillväxten. Forskning visar att en ökad tillgång till tjänster inom sexuell och reproduktiv hälsa förebygger mödradödlighet genom att garantera trygga förlossningar, mödrahälso- och rådgivningstjänster samt familjeplanering. God sexuell hälsa och tillgodoseendet av sexuella rättigheter är hörnstenen i speciellt kvinnors och flickors skolgång och samhälleliga deltagande. När kvinnor och flickor har möjlighet att få information och tjänster inom sexuell och reproduktiv hälsa kan de studera och delta i samhällsutvecklingen och arbetslivet. Därför är det viktigt att satsa på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, och det är också en förutsättning för den övriga utvecklingen.

Finlands viktigaste partner i detta arbete är FN:s befolkningsfond UNFPA, ett organ med fokus på sexuell och reproduktiv hälsa. Den främjar SRHR-arbetet, tillgången till tjänster inom sexuell och reproduktiv hälsa samt minskningen av mödra- och barndödligheten. Finland finansierar organisationen i form av både allmänt och öronmärkt stöd. År 2023 fick över 700 000 kvinnor och unga med stöd av Finland tillgång till tjänster inom sexuell och reproduktiv hälsa och cirka 475 000 oplanerade graviditeter förhindrades. Stödet som kanaliserats till finländska organisationer via instrumentet för programstöd innehåller omfattande element för tillgodoseendet av SRHR på gräsrotsnivå.

Finlands prioriteringar i samarbetet med Världshälsoorganisationen WHO är att främja en övergripande hälsosäkerhet (inkl. främjande av konceptet One Health, där människornas, djurens och miljöns välbefinnande och hälsa är nära förknippade med varandra), bekämpning av antimikrobiell resistens och stärkande av hälsosystemens resiliens. Dessutom har Finland på lång sikt främjat dialogen mellan hälsa och ekonomi och välfärdsekonomin, samt stöder WHO i genomförandet av resolutionen om dessa. Inom WHO främjar Finland uppnåendet av en universell hälsotäckning, där det centrala är att säkerställa baservice för alla, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt tjänster i anslutning till dessa. Även icke-smittsamma sjukdomar (särskilt frågor om psykisk hälsa) samt digitaliseringen och klimatförändringarnas inverkan på hälsan och hälsosystemens hållbarhet är centrala för

---

⁴¹ <https://ym.fi/sv/nationella-strategin-for-friluftsliv-2030-och-genomforandet-av-den>

Finland. Genomgående teman Finland främjar mänskliga rättigheter, likabehandling och jämställdhet i en hälsokontext. Finland stöder internationellt samarbete för att utveckla prioriterade epidemiska och pandemiska vacciner och förbättra deras globala tillgänglighet (SDG delmål 3.B).

Finland finansierar via kreditinstrumentet Public Sector Investment Facility (PIF) ett projekt där Kenyas hälsovårdsministerium förnyar mödraklinikerna, vars tjänster omfattar ca 300 000–400 000 personer. Projektet syftar till att minska mortaliteten bland nyfödda och förbättra mödrahälsan i regionen.

Finland deltar i trafiksäkerhetsarbetet både inom EU och FN. Finland deltar också i en arbetsgrupp för trafiksäkerhet som lyder under FN:s ekonomiska kommission för Europa (UNECE). Arbetsgruppen för trafiksäkerhet håller de internationella avtalen om trafiksäkerhet uppdaterade och strävar efter att utveckla trafiksäkerhetspraxis som kan förbättra trafiksäkerheten globalt.

Mål 4. Säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 4:

4.1: I Finland förverkligas målet att fullborda utbildningen på grundnivån och andra stadiet väl. Kompetensen i grundläggande färdigheter är på en god nivå, men den senaste tidens utveckling har varit nedåtgående. Det finns ett behov av att stärka de grundläggande färdigheterna.

4.2: Möjligheten till småbarnspedagogik och rätten till förskoleundervisning förverkligas på samma sätt för alla barn.

4.3: I och med reformen av yrkesutbildningen har alla allt bättre möjligheter att delta i utbildning på andra stadiet. Läropliktsåldern har höjts till 18 år och studierna på andra stadiet är avgiftsfria. Utvidgningarna av utbildningen har stött tillgången till högskoleutbildning.

4.4: Det är skäl att fästa uppmärksamhet vid utmaningarna med kontinuerligt lärande.

4.5: Jämställdhet i utbildningen står i centrum för utbildningspolitiken. Utmaningarna är bl.a. att de socioekonomiska skillnaderna och könet återspeglas i inlärningsresultaten.

4.6: Finländska ungas kunskaper i matematik, läskunnighet och naturvetenskap är fortfarande på en hög nivå internationellt sett, men kompetensen har försämrats sedan början av 2000-talet.

4.7: Principerna för hållbar utveckling används på alla utbildningsstadier, från småbarnsfostran till andra stadiet (även yrkesinriktad), och även högskolorna har på bred front förbundit sig att främja hållbar utveckling.

Regeringens mål och åtgärder som främjar uppnåendet av SDG 4:

- Utbildnings- och kunskapsnivån höjs på alla utbildningsstadier, skillnaderna i lärande minskar och den utbildningsmässiga jämlikheten ökar
- Barnen och de unga mår bra
- Utbildning skapar jämställdhet och jämlikhet i samhället
- Finland är en internationellt attraktiv plats för studier, forskning och investeringar

- Alla unga hålls på utbildningsvägen

Enligt PISA-studierna⁴² har finländarnas inlärningsresultat försämrats allt sedan 2006. Särskilt de försämrade grundläggande färdigheterna (läsfärdighet, skrivfärdighet och räknefärdighet) kräver åtgärder. I Finland är deltagandet i grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet högt, men i inlärningsresultaten finns utrymme för förbättring (SDG delmål 4.1).

Regeringen strävar efter att lyfta Finland tillbaka till toppen av världens mest kompetenta nationer och att vända finländarnas kompetensnivå tillbaka till en tillväxtbana. Satsningar behövs för att utveckla varje elevs grundläggande färdigheter. Stärkandet av de grundläggande färdigheterna ökar senare antalet personer som avlagt examensutbildning och höjer samtidigt utbildningsnivån. I utbildningen på andra stadiet syns detta i att kompetensnivån bättre motsvarar arbetslivets behov. Regeringen har också dragit upp riktlinjer för att genomföra en kompetensgaranti, vars mål är att säkerställa att varje ung person har tillräckliga grundläggande färdigheter för att klara sig i fortsatta studier.

Högklassig småbarnspedagogik främjar förutsättningarna för inläring och utbildningsmässig jämlikhet. I Finland har varje barn rätt till småbarnspedagogik och förskoleundervisning (SDG delmål 4.2). Anordnandet av småbarnspedagogik är dock förknippat med utmaningar, såsom tillgången på behörig personal i tillväxtcentrum. Antalet nybörjarplatser inom småbarnspedagogutbildningen utökas vid universiteten. Regeringen tryggar också möjligheterna för dem som redan arbetar inom sektorn att skaffa sig behörighet för uppgifter enligt lagen om småbarnspedagogik genom fortbildning och flerformsutbildning.

Deltagandet i småbarnspedagogiken ökar ständigt i Finland, men vi ligger fortfarande efter de övriga nordiska länderna. Regeringen riktar särskilda åtgärder till att höja deltagandegraden inom småbarnspedagogiken för barn med invandrabakgrund. Detta stärker kunskaperna i finska och svenska hos barn med invandrabakgrund och barnens integration i det finländska samhället.

I Finland finns goda möjligheter att delta i studier efter grundskolan. Problem med deltagandet orsakas framför allt av bristen på grundläggande kunskaper och färdigheter (SDG delmål 4.3). Regeringen förnyar såväl finansieringssystemet för gymnasieutbildningen som finansieringsmodellen för yrkesutbildningen. Det centrala målet för gymnasieutbildningen kommer även i fortsättningen att vara att erbjuda omfattande allmänbildning och producera behörighet för fortsatta studier. Målet för yrkesutbildningen är att höja och upprätthålla befolkningens yrkeskompetens, svara på arbetslivets kompetensbehov och främja slutförandet av utbildningen samt sysselsättningen efter utbildningen.

Enligt skrivningarna i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering är målet med yrkesutbildningen att säkerställa att alla studerande har tillräckliga yrkesmässiga och kulturella färdigheter samt arbetslivsfärdigheter för att efter studierna fortsätta till arbetslivet eller fortsätta studier (SDG delmål 4.4). För att yrkesutbildningen bättre ska motsvara arbetslivets behov strävar regeringen efter att stärka samarbetet mellan yrkesutbildningen och näringslivet. På så sätt motsvarar utbildningen bättre än i nuläget arbets- och näringslivets behov.

---

⁴² <https://okm.fi/sv/pisa-sv>

För högskoleutbildningens del har utbildningsgraden hållits på samma nivå under hela 2000-talet.⁴³ Cirka 40 procent av alla 25–34-åringar avlägger högskoleexamen i Finland. Regeringen har förbundit sig att vidta åtgärder för att antalet unga vuxna med högskoleutbildning ska stiga så nära 50 procent som möjligt före 2030. För att uppnå detta mål förbinder sig regeringen att öka antalet nybörjarplatser vid högskolorna. Nya nybörjarplatser riktas särskilt till tillväxtcentrum och områden med ett lågt antal nybörjarplatser i förhållande till antalet unga samt till branscher och områden där det förväntas uppstå betydande brist på arbetskraft.

Regeringen bereder dessutom åtgärder för att förebygga onödig anhopning av utbildning så att allt fler nybörjarplatser vid högskolorna riktas till unga som avlägger sin första examen.

När det gäller forsknings- och utvecklingsverksamhet förbinder sig regeringen att genomföra den parlamentariska FoUI-arbetsgruppens⁴⁴ förslag till hur finansieringen av Finlands FoU-verksamhet ska höjas till fyra procent av bruttonationalprodukten före 2030. Regeringen har utarbetat en flerårig plan för användningen av statens FoU-finansiering som styr allokeringen av ökningarna av finansieringen. Utvecklingen av FoU-verksamheten stärker också kompetensen och utbildningens kvalitet samt ökar de studerandes framtidsmöjligheter. Regeringen har t.ex. satsat 255 miljoner euro på att genomföra ett doktorandpilotprojekt.

I Finland har jämställdheten inom utbildningen genomgående förverkligats utmärkt internationellt sett om man jämför med t.ex. PISA-resultaten, men under de senaste drygt 15 åren har det förekommit utmaningar. Den regionala differentieringen av utbildningen, skillnaderna i inlärningsresultat mellan könen samt det ökade behovet av stöd för lärandet är exempel på utmaningar som Finland ska svara på (SDG delmål 4.5).

Regeringens mål är att säkerställa högklassigt tryckt och digitalt undervisningsmaterial på båda nationalspråken. De inhemska minoritetsspråkens ställning bör också stärkas i utbildningen. Regeringen utreder också hur de teckenspråkiga barnens ställning inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen kunde stärkas.

Enligt PISA-resultaten⁴⁵ är finländska ungdomar fortfarande bättre än OECD-länderna i genomsnitt i fråga om läs- och räknefärdigheter (SDG delmål 4.6). Finländarnas resultat har dock sjunkit betydligt sedan 2006. Även kunskapsskillnaderna på basis av såväl elevernas prestationsnivåer (high achieving – low achieving) som den socioekonomiska bakgrunden håller på att öka.

Regeringen förbinder sig att genomföra en omfattande strategi för naturvetenskaper och matematik samt teknik och teknologi (LUMA-strategin⁴⁶) för att stärka elevernas naturvetenskapliga matematiska färdigheter. Kärnan i den nationella LUMA(TE)-strategin och -åtgärdsplanen är en tillräcklig kompetensnivå och ett växande behov av experter inom LUMATE-branscherna. Målet är bl.a. att skapa ett mer jämlikt och likvärdigt undervisnings- och utbildningsområde inom LUMATE-branscherna.

---

⁴³ <https://www.oecd.org/education/education-at-a-glance/>

⁴⁴ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-978-6>

⁴⁵ <https://www.oecd.org/publication/pisa-2022-results/>

⁴⁶ <https://okm.fi/sv/luma-strategi>

Regeringen inleder ett framtidsarbete för att bedöma behoven att utveckla grundskolan. Målet för arbetet är att i en bred sammansättning av forskare samt experter inom olika branscher och utbildningssektorn bedöma behoven att utveckla grundskolan. Stödet för lärandet förtydligas och stödkedjan förenhetligas från småbarnspedagogiken till andra stadiet.

Regeringen bedömer också hur den så kallade S2-undervisningen (finska eller svenska som andraspråk och litteratur) fungerar. Målet är att eleven ska uppnå sådana grundläggande språkkunskaper att hen kan fungera och studera i den omgivande språkgemenskapen på lika villkor som de övriga eleverna.

I Finland grundar sig undervisningen inom både småbarnspedagogiken och den allmänbildande utbildningen på olika planer (planen för småbarnspedagogik, läroplanen för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen och gymnasiets läroplan) och på de grunder som presenteras i planerna. I de riksomfattande grunderna beskrivs en väg för hållbar utveckling som beaktar elevens ålder och förutsättningar (SDG delmål 4.7). Regeringen har förbundit sig att genomföra dessa riksomfattande grunder.

Det riksomfattande Lärarutbildningsforumet som förenar högskolor och andra intressentgrupper som erbjuder lärarutbildning fortsätter under sin nya mandatperiod 2024–2027 genomförandet av utvecklingsprogrammet för lärarutbildningen⁴⁷ som publicerades 2022. Utvecklingsprogrammets mål är att svara på lärarutbildningens nya behov i 2020-talets verksamhetsmiljö och i programmet har man också beaktat hållbar utveckling.

Regeringen har också som mål att satsa på miljöfostran och i synnerhet på barns och ungas möjligheter att röra sig i naturen. Regeringen ser över lagstiftningen om grundläggande konstundervisning. Målet med reformen är att förbättra undervisningens tillgänglighet med beaktande av de olika konstområdena.

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

Finland stöder med utvecklingssamarbetsmedel en lösning av den globala inlärningskrisen för att garantera en jämlik och inkluderande utbildning av god kvalitet samt livslångt lärande för alla. Utvecklingen av utbildningssystemen stöds genom multilateralt samarbete. Ukraina och flera länder i Afrika, Asien och Mellanöstern stöds dessutom genom såväl mellanstatligt samarbete som program- och projektstöd från många finländska civilsamhällesorganisationer. Lärandemöjligheterna stöds särskilt i bräckliga stater, konfliktområden och humanitära krisområden. Finland finansierar också ett samarbetsprogram mellan finländska högskolor och högskolor i utvecklingsländer som stöder deras innehållsmässiga, pedagogiska och administrativa kompetens. Finland stöder stärkandet av utbildningssektorn i olika länder även på kommersiell grund, särskilt via Utbildningsstyrelsens program Education Finland.

Finland påverkar aktivt EU:s gemensamma utvecklingspolitik på utbildningsområdet samt FN-organisationernas, utvecklingsbankernas och människorättsrådets utbildningspolitik.

Finland har i sitt samarbete och sin finansiering via internationella finansieringsinstitutioner satsat på att förbättra utbildningen och lärandemöjligheterna av hög kvalitet samt på att stärka

---

⁴⁷ <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022053140989>

utbildningssystemen. I synnerhet har man satsat på samarbete med Världsbanken, eftersom den är den största finansiären inom utbildningssektorn i utvecklingsländerna.

Finland har i ägarstyrningen av utvecklingsbankerna och i sin politiska påverkan bidragit till att stärka de regionala utvecklingsbankernas (asiatiska utvecklingsbanken, interamerikanska utvecklingsbanken i Latinamerika och Karibien) utbildningssystem och låneportföljen för reformerna av dessa. Finland deltar också i den största fonden för utbildningssektorn (Global Partnership for Education, GPE), som finansierar arbetet med utbildningssystemen i alla utvecklingsländer.

Finland har uppmuntrat utvecklingsfinansieringsinstitutionerna att öka både sin påverkans- och finansieringsroll i fråga om den internationella utbildningsfinansieringen och framför allt styra expertstöd till att öka och effektivt använda utbildningsfinansieringen i utvecklingsländerna i deras nationella finansiering och inhemska budgetar.

Finland stöder utbildning under humanitära kriser i första hand via FN:s flyktingorganisation UNHCR, FN:s palestinska flyktingorganisation UNRWA och finländska civilsamhällesorganisationer. Att trygga utbildningen är särskilt viktigt i utdragna konflikter och i flyktingsituationer. Finland betonar att barn och vuxna med funktionsnedsättning ska få tillgång till utbildning. Även av den humanitära finansiering som kanaliseras via EU styrs 10 procent till utbildning i nödsituationer. Finland finansierar fonden Education Cannot Wait (ECW) som stöder utbildning i krissituationer.

FN:s barnfond UNICEF är en central global aktör inom undervisningssektorn och en viktig FN-organisationspartner för Finland. Till de finländska prioriteringarna inom UNICEF hör att stödja kvinnor och flickor samt personer med funktionsnedsättning och stärka deras rättigheter och ställning, främja innovationer samt satsa allt mer på inkluderande utbildning av hög kvalitet.

Finland har intensifierat samarbetet med UNICEF genom verksamheten vid UNICEFs centrum för innovativt lärande som grundats i Helsingfors. Centret för innovativt lärande tar fram utbildningslösningar som grundar sig på undervisningsteknologi för de fattigaste utvecklingsländerna genom att utnyttja finländska och internationella utbildningsteknologiföretags kompetens och lösningar samt genom att använda dem i UNICEFs projekt. Finland stöder också utvecklingen av utbildningspolitiken, lärarutbildningen, småbarnspedagogiken och yrkesutbildningen i de minst utvecklade länderna med FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur UNESCOs program "Capacity Development for Education",

Undervisningen är en av de prioriterade sektorerna inom Finlands utvecklingssamarbete i Ukraina. Finland har stött genomförandet av Ukrainas reform av sin egen undervisningssektor. Planeringen av det fortsatta stödet till undervisningssektorn 2024–2028 pågår för närvarande. Projekten inom undervisningssektorn kommer att fokusera på utvecklingen av yrkesutbildningen och på gymnasireformen, som genomförs som ett bilateralt projekt. Projektet genomförs av Utbildningsstyrelsen med det ukrainska undervisnings- och vetenskapsministeriet som partner. Projektplaneringen grundar sig på Ukrainas begäran om stöd och stöder också landets återuppbyggnad och EU-konvergens.

Utbildningsstyrelsens kompetenscenter FinCEED deltar i lösningen av inlärningskrisen genom att utveckla utbildningspolitiken i EU:s projekt Global Gateway i länder som hör till Västafrikanska staters ekonomiska gemenskap (ECOWAS) och eurasiska tullunionen (EAC) (det s.k. PEERS-projektet) samt lärarutbildningen (Regional Teachers' Initiative for Africa) och yrkesutbildningen (Opportunity-driven Skills and VET in Africa) i subsahariska Afrika.

Undervisnings- och kulturministeriet har utarbetat en handlingsplan⁴⁸ för sitt förvaltningsområde för att främja Finlands Afrikastrategi. Genom handlingsplanen uppmantras olika aktörer att tillsammans med afrikanska partner söka lösningar som stöder lärandet.

Nätverket av specialsakkunniga inom högskoleutbildning och forskning Team Finland Knowledge (TFK) stöder högskoleutbildningens och forskningens internationalisering 2017–2025 enligt de riktlinjer som avtalats. Experter vid Finlands beskickningar (New Delhi, Beijing, Pretoria, Singapore, Washington, Los Angeles, London och Sao Paolo) bygger upp kontakter exempelvis för export av kompetens och utbildningsinnovationer.

Samarbetet mellan högskolorna och utvecklingsländerna är aktivt. Utbildningsstyrelsen koordinerar partnerskapsprogrammet HEI-ICI (har pågått sedan början av 2024 som programmet Higher Education Partnership HEP) och partnerskapsprogrammet för Team Finland Knowledge, som inleddes 2022 och som har stött samarbetsprojekt för högskoleutbildning främst med södra Afrika och Latinamerika. Finländarnas deltagande i projekt som finansieras av EU, såsom Erasmus+ och Horizon Europe, har ökat på den afrikanska kontinenten.

Mål 5. Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 5:

5.1: I Finland förverkligas jämställdheten i huvudsak väl, men avskaffandet av diskriminering innebär utmaningar särskilt för personer som tillhör könsminoriteter.

5.2: Enligt statistiken är Finland ett våldsamt land för kvinnor. I Finland genomförs för närvarande och kommer att genomföras många åtgärder som syftar till att förebygga våld och förbättra tjänsterna.

5.3: Lagstiftningen om skadliga sedvänjor såsom barn- och tvångsäktenskap samt könsstympning av kvinnor är avancerad i Finland, men utmaningar kvarstår.

5.4: Det finländska familjeledighetssystemet är i princip jämställt och har utvecklats under de senaste åren. Könsperspektivet har också beaktats i den finländska sociala tryggheten och reformen av den.

5.5: Jämställdheten förverkligas i Finland internationellt sett väl i ledande uppgifter inom såväl ekonomin och det offentliga livet som det politiska deltagandet. Många utmaningar kvarstår dock fortfarande.

5.6: Tjänsterna som gäller sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter är på en god nivå i Finland. Åtgärder för att vidareutveckla dessa vidtas hela tiden. I Finland arbetar man också för att öka sexualfostran som betonar självbestämmanderätten.

---

⁴⁸ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-787-1>

Regeringens mål och åtgärder som främjar uppnåendet av SDG 5:

- Regeringens mål är att främja gemensamma mål för att avskaffa diskriminering pga. kön och främja jämställdhet mellan kvinnor och män.
- Regeringen har förbundit sig att främja likabehandling, jämställdhet och icke-diskriminering i samhället. Regeringen utarbetar ett jämställdhetsprogram för att främja jämställdheten.

I utrikes- och säkerhetspolitiken (inkl. utvecklingspolitiken) har Finland traditionellt stött sig på främjandet av kvinnors och flickors rättigheter (SDG delmål 5.1). Prioriteringarna i regeringens utvecklingspolitik är att stärka kvinnors och flickors rättigheter samt säkerställa deras sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.

Likabehandling, jämställdhet och icke-diskriminering utgör på det hela taget grunden för regeringens verksamhet. Regeringen lämnade i början av regeringsperioden ett meddelande⁴⁹ till riksdagen om främjande av likabehandling, jämställdhet och icke-diskriminering i det finländska samhället.

Våld mot kvinnor och flickor är ett betydande problem i Finland. Enligt preliminära resultat från en europeisk enkätundersökning om våld mot kvinnor hade ungefär var tredje 18–74-årig finländsk kvinna någon gång under sitt liv upplevt fysiskt våld i parrelationer och varannan hade upplevt psykiskt våld från sin partners sida⁵⁰. Undersökningen genomfördes av EU:s statistikmyndighet Eurostat.

Regeringen strävar efter att motverka våld mot kvinnor genom att hos myndigheter samt i kommunerna och välfärdsområdena stärka det förbyggande arbetet och förmågan att identifiera våldet (SDG delmål 5.2). Finland fortsätter att uppfylla skyldigheterna i Istanbulkonventionen bl.a. genom att stärka nätverket av skyddshem. Dessutom har man i Finland hittills öppnat sammanlagt 24 stödcenter för offer för sexualbrott. Regeringen ämnar också förbättra identifieringen och bekämpningen av hedersrelaterat våld.

Regeringen effektiviserar bekämpningen av människohandel och säkerställer informationsutbytet mellan myndigheterna (SDG delmål 5.2). Människohandel på ett övergripande sätt inom olika förvaltningsområden. Genomförandet av det föregående handlingsprogrammet mot människohandel avslutades i slutet av 2023. Regeringen har beslutat att bereda ett nytt handlingsprogram. I Finland upptäcks allt fler tvångsäktenskap. Varje år tar hjälpsystemet för offer för människohandel emot flera tiotals personer som bedöms ha tvingats att ingå äktenskap.⁵¹ I Finland har tvångsäktenskap kriminaliserats som människohandel, grov människohandel eller tvång. Regeringen har förbundit sig att följa hur lagstiftningen om upphävande av tvångsäktenskap fungerar och hurdana verkningar den har samt att vid behov vidta åtgärder för att se över lagstiftningen. (SDG delmål 5.3). När det gäller tvångsäktenskap är det särskilt viktigt att försöka påverka attityderna och öka medvetenheten om tvångsäktenskap som en kränkning av de mänskliga rättigheterna. Det är också ytterst viktigt att hjälpa offren att få stöd och hjälp. Regeringen lämnade i juni 2024 en proposition, genom vilken straffbarheten för tvång till äktenskap förtydligas i strafflagen. En gärning som

⁴⁹ <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20230829112026>

⁵⁰ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/gender-based-violence/overview>

⁵¹ <https://ihmiskauppa.fi/sv/ihmiskauppa/former-av-manniskohandel/tvangsaektenskap/>

syftar till tvångsäktenskap eller därmed jämförbart förbund ska bestraffas som människohandel. Lagändringarna är avsedda att träda i kraft i början av 2025.

Könsstympling är en form av könsrelaterat våld som kränker internationella människorättskonventioner. Könsstympling är straffbart i Finland enligt strafflagen. Enligt en bedömning i social- och hälsovårdsministeriets handlingsprogram mot könsstympling av flickor och kvinnor finns det i Finland cirka 10 000 flickor och kvinnor som genomgått könsstympling.⁵² Dessutom riskerar upp till 3 000 flickor att genomgå könsstympling. Siffrorna omfattar flickor födda i Finland, vars föräldrar kommer från länder där könsstympling av flickor förekommer allmänt.

Regeringen strävar efter att upphöra med alla skadliga sedvänjor, såsom könsstympling av kvinnor, genom att stärka myndigheternas förmåga att identifiera kvinnlig könsstympling som fenomen och utbyta information om fenomenet. De förebyggande åtgärderna för att förhindra könsstympling intensifieras. I enlighet med regeringsprogrammet kriminaliseras könsstympling av flickor och kvinnor ännu tydligare i strafflagen. Även att föra minderåriga flickor utomlands för könsstympling kriminaliseras. Regeringens proposition i ärendet lämnades i juni 2024.

I Finland är fördelningen av familjeledigheter och vårdansvar mellan könen internationellt sett på en god nivå (SDG delmål 5.4). En jämnare fördelning av familjeledigheterna och vårdansvaret förbättrar kvinnornas ställning på arbetsmarknaden. Det finns fortfarande en stor skillnad mellan män och kvinnor i fråga om användningen av familjeledigheter. Detta gäller särskilt hemvårdsstödet. De som använder stödet är i huvudsak kvinnor (92 % 2020), och de som länge använder hemvårdsstöd är oftast mammor som har en svag ställning på arbetsmarknaden.⁵³

Regeringen följer resultaten av familjeledighetsreformen, fortsätter arbetet för en jämnare fördelning av familjeledigheterna samt främjar pappornas användning av familjeledigheter. Regeringen utreder också metoder för en jämnare fördelning av kostnaderna för föräldraskapet. Man fäster uppmärksamhet vid utvecklingen av tjänster som stöder möjligheterna att kombinera arbete och familjeliv. Dessa är i synnerhet säkerställandet av tillgången till morgon- och eftermiddagsvården för barn samt vård under loven.

Under regeringsperioden utarbetar regeringen en befolkningspolitisk redogörelse där man granskar barnfamiljernas välfärd, försörjning och möjligheter att kombinera arbete och familj samt situationen för ofrivilligt barnlösa. I redogörelsen beaktas särskilt utmaningarna för småbarnsfamiljer, ensamförsörjare, studerande med familj och familjer med många barn.

Regeringen främjar också barnfamiljernas försörjningsnivå genom att höja barnbidraget för barn under tre år, höja barnbidragens ensamförsörjartillägg, utveckla försörjartillägget för studerande och höja barnbidraget för familjer med många barn.

I Finland förverkligas jämställdheten mellan könen internationellt sett väl i politiken, ekonomin och det offentliga livet (SDG delmål 5.5). Exempelvis har kvinnornas andel av kandidaterna i

---

⁵² https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162904/STM_2021_16_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y

⁵³ <https://ylehti.fi/yleinen/yp-2-23-kotihoidon-tuen-yleisyys-ja-kesto/>

riksdagsval och de riksdagsledamöter som valts till riksdagen varit rekordstor de två senaste riksdagsvalen. Även kvinnornas andel av styrelseledamöterna i alla börsbolag är rekordstor i Finland (31 % 2022).⁵⁴ Trots de goda framstegen är kvinnornas andel av befolkningen (51 %) fortfarande klart större än andelen kvinnor i ledande positioner.

För att främja ett omfattande förverkligande av jämställdheten i det finländska samhället utarbetar regeringen ett förvaltningsövergripande jämställdhetsprogram. Utifrån riktlinjerna i programmet uppdateras och främjas de gemensamma målen i den jämställdhetspolitiska redogörelsen för att avskaffa diskriminering pga. kön och främja jämställdhet mellan kvinnor och män. Jämställdhetsfrämjandet beaktas i budgetprocessen samt i centrala reformer och projekt.

En bedömning av könskonsekvenserna av regeringens propositioner och centrala projekt görs när ärendet antas påverka jämställdheten. I ministeriernas budgetpropositioner presenteras en sammanfattning av förvaltningsområdets verksamhet som har betydande könskonsekvenser. Jämställdheten främjas också i ministeriernas resultatstyrning. Statsrådets nätverk av operativa arbetsgrupper för jämställdhet och likabehandling arbetar för att utveckla integreringen av könsperspektivet inom statsförvaltningen. Jämställdhetsutbildning används för att öka den politiska ledningens och tjänstemannaledningens medvetenhet.

Regeringen främjar jämställdhet i arbetslivet och förebyggande av diskriminering. En jämnare fördelning av familjeledigheterna och vårdansvaret bidrar till att förbättra kvinnornas ställning på arbetsmarknaden. Regeringen följer resultaten av familjeledighetsreformen, fortsätter arbetet för en jämnare fördelning av familjeledigheterna samt främjar pappornas användning av familjeledigheter. Dessutom har regeringen som mål att undanröja diskriminerande förfaranden och strukturer i arbetslivet genom att främja efterlevnaden av lagstiftningen om diskriminering med hjälp av effektivare information, spridning av god praxis och bl.a. effektivare övervakning av plattformsekonomin. Effektivare metoder vidtas särskilt för att förebygga diskriminering på grund av graviditet och familjeledigheter.

För Finland är stärkandet av kvinnors och flickors ställning samt säkerställandet av deras sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter viktiga mål, inte enbart bakom utvecklingspolitiken utan i allmänhet bakom all politik (SDG delmål 5.6). Finland har fortfarande starkt förbundit sig till riktlinjerna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling samt handlingsprogrammet från Beijing, liksom slutakterna från deras utvärderingskonferenser.

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

De mänskliga rättigheterna och förbättrandet av kvinnors och flickors ställning är en central del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Ett av Finlands långsiktiga mål är att främja jämställdheten. I enlighet med EU:s riktlinjer strävar Finland stegvis efter att 85 procent av finansieringen av utvecklingssamarbetet främjar jämställdheten. Finland betonar särskilt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Dessa rättigheter utmanas internationellt. Till och med inom EU utmanas jämställdheten mellan kvinnor och män samt de ämnesområden och åtgärder som omfattar sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Finland stöder

---

⁵⁴ https://kauppakamari.fi/wp-content/uploads/2022/07/Naisjohtajakatsaus_062022.pdf

främjandet av SRHR genom att stödja tjänster inom mödrahälsa och reproduktiv hälsa, tillgång till preventivmetoder och trygg abort, sexualofstran, arbete mot barnäktenskap och könsstympning, arbete mot könsrelaterat och sexuellt våld samt rättigheter för personer som hör till könsminoriteter och sexuella minoriteter. Finländska civilsamhällesorganisationer påverkar såväl lagstiftningen som arbetet för att eliminera skadliga attityder och sedvänjor på gemenskapsnivå.

Internationellt främjar Finland jämställdheten genom att stödja FN:s enhet för jämställdhet (UN Women) genom frivillig finansiering. UN Women främjar jämställdhet och avskaffande av diskriminering samt stärker kvinnors och flickors ställning, möjligheter och rättigheter. I organisationens direktion har Finland betonat åtgärder för kvinnor, fred och säkerhet, inkludering av personer med funktionsnedsättning, ändring av diskriminerande sociala normer och könsstereotyper, utveckling av organisationens professionalitet och ett bättre internt samarbete inom FN-systemet samt stött stärkandet av etiska funktioner. Utöver det allmänna stödet har Finland stött UN Womens arbete på landnivå i Tanzania, Kenya, Myanmar, Nepal, Syrien, Jordanien och Libanon, exempelvis för att öka kvinnors politiska deltagande och förebygga könsrelaterat våld.

Finland deltar aktivt i UN Womens femåriga kampanj Generation Equality (2022–2026) som främjar jämställdhet. Finland har gjort 13 egna åtaganden för kampanjen, vars konkreta innehåll består av projekt som överskrider olika förvaltningsområden. Finland har en internationell ledningsroll i en av de sex kampanjgrupperna. Denna grupp fokuserar på teknik och innovationer som stöder jämställdhet. Finland har bl.a. stött digital fredsmedling, digital säkerhet för kvinnliga människorättsaktivister samt stärkande av kvinnors och flickors digitala kompetens i utvecklingsländer.

Finland stöder UNICEFs projekt för utveckling av ett virtuellt tryggt utrymme. Genom ett virtuellt tryggt utrymme främjas kvinnors och flickors tillgång till sina rättigheter och de tjänster som erbjuds när det gäller könsrelaterat våld samt sexuell och reproduktiv hälsa.

Jämställdhet är en av Finlands prioriteringar i fråga om humanitärt bistånd. Finland främjar att alla humanitära aktörer beaktar förebyggande av könsrelaterat våld och hjälp till överlevande. Finland är en del av initiativet Call to Action, som främjar systematiskt beaktande och finansiering av detta i det humanitära biståndet. Finland har åtagit sig att motarbeta och eliminera sexuella övergrepp och trakasserier inom utvecklingssamarbetet och det humanitära biståndet. Det är också ett villkor i avtalen om finansiering av utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd.

I Ukraina främjas jämställdheten genomgående i alla projekt. Finlands stöd fokuserar på bl.a. undervisningssektorn, rättsstatsutvecklingen samt energisäkerheten och miljön. Finland stöder bl.a. Europarådets handlingsprogram för Ukraina och betonar i sitt stöd jämställdhet och i synnerhet genomförandet av Istanbulkonventionen (konventionen om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet).

Jämställdheten främjas också i fråga om utvecklingspolitiska placeringar. I alla placeringförhandlingar lyfts jämställdhetsfrågorna fram på ett genomgående sätt och i en del av placeringarna riktas någon andel som man tillsammans kommer överens om särskilt till projekt som främjar jämställdheten. Exempelvis är Finland ankarinvestorare i placeringssneden

ADB Ventures, som gör största delen (75 %) av sina riskkapitalplaceringar i tillväxtföretag som främjar kvinnors ekonomiska möjligheter och jämställdheten i arbetslivet.

Finland genomför FN:s resolution Kvinnor, fred och säkerhet med ett nationellt handlingsprogram som stöder tillgodoseendet av kvinnors rättigheter i konflikter samt ett jämlikt och starkare deltagande i fredsbyggande, fredsprocesser, krishantering samt beslutsfattande om fred och säkerhet.

Finland främjar också kvinnors ekonomiska och politiska deltagande. Exempelvis i Nepal, Egypten, Tunisien och Marocko stöder Finland stärkandet av kvinnors kompetens och kapacitet för att delta i arbetslivet och få ett människovärdigt arbete. I Tanzania stöder Finland kvinnors (inkl. kvinnor med funktionsnedsättning) politiska deltagande på lokal nivå.

Mål 6. Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 6:

6.1 och 6.2: Finland har uppnått målen för att säkerställa en trygg och förmånlig tillgång till dricksvatten för alla samt för att garantera tillräcklig och jämlik sanitet och hygien.

6.3: År 2023 behandlades 98 procent av avloppsvattnet med säkra metoder och 87 procent av sjöarnas areal i Finland ansågs ha god status.

6.4: När det gäller effektivisering av vattenanvändningen har en svag positiv utveckling skett, men det finns ännu rum för förbättringar i fråga om återvinningen. Finland har i samarbete med flera ministerier utarbetat en handlingsplan för vattenansvar 2023–2025, som stöder det mål som satts upp för finländska företag att bli världens mest vattenansvarsfulla före 2030.

6.5: I fråga om den integrerade förvaltningen av vattenresurserna har vattenförvaltningsplanerna samt planerna för hantering av översvämningsrisker och genomförandet av åtgärderna enligt dem framskridit väl. I fråga om gränsvattendrag är samarbetet med grannarna exemplariskt.

6.6: Livsmiljöprogrammet Helmi har gett goda resultat bl.a. i fråga om restaurering och skötsel av fågelvatten, restaurering av strandängar samt skydd och återställande av myrar.

6.a: Den offentliga finansieringen av utvecklingsarbete för vatten- och sanitetsprojekt uppgick till cirka 11,7 miljoner euro 2022. Finland har främjat vattendiplomati på olika sätt, bl.a. i samband med FN:s vattenkonferens.

6.b: Delaktighet i lokala samhällen: verksamheten har främjats långsiktigt exempelvis i omfattande utvecklingsarbetsprojekt i Etiopien och Nepal.

Regeringens mål och åtgärder som främjar uppnåendet av SDG 6:

- Regeringen har förbundit sig att trygga fungerande vattentjänster och hålla Finlands vattenresurser i nationella händer.
- Vattendragens bättre ekologiska status främjas genom att effektivisera behandlingen av avloppsvatten och dagvatten samt genom att minska näringsbelastningen från jord- och skogsbruket.
- Vandringsfiskarnas levnadsförhållanden förbättras och strömmande vatten restaureras.

Finland säkerställer att vattentjänsterna förblir offentligt ägda och under offentlig kontroll. I Finland kommer man att kräva systematisk utveckling av vattentjänsterna av kommunerna och vattentjänstverken samt god egendomsförvaltning (SDG delmålen 6.1 och 6.2).

Regeringen främjar en bättre ekologisk status i vattendragen i både insjöarna och havsområdena genom att minska föroreningen av vattnen och näringsbelastningen med mångsidiga åtgärder. Programmet för effektiviserat vattenskydd, som gett goda resultat, fortsätter. Möjligheten att centralisera och effektivisera behandlingen av avloppsvatten i glesbygden utreds särskilt i Skärgårdshavet och kustområdena. Vid behandlingen av kommunalt dagvatten förutsätts det att driftsäkerheten och kvaliteten på behandlingen säkerställs. Muddring av älv- och åmynningar främjas för att minska skadorna till följd av översvämningar och på så sätt även minska näringsbelastningen. Regeringen vidtar åtgärder för att minska skogsdikningens konsekvenser för miljön och vattendragen. Regeringen förbjuder också dumpningen av snö i vattendrag (SDG delmål 6.3).

Vandringsfiskbeståndens välfärd är viktig för den biologiska mångfalden, hållbar naturturism och fritidsfiske. Regeringen förbättrar vandringsfiskarnas levnadsförhållanden genom att återställa strömmande vattendrag och göra det möjligt för fiskarna att återgå till sin naturliga livscykel. Programmet för återhämtning av vandringsfiskbestånden⁵⁵ (NOUSU-programmet) fortsätter och utvecklas, och med hjälp av programmet genomförs många olika projekt för att förbättra fiskarnas vandringsförbindelser. De viktigaste åtgärderna i programmet är rivning av vandringshinder, olika omlöp, fiskvägar och nedvandringskonstruktioner, restaurering av livsmiljöer samt forsknings-, uppföljnings- och utvecklingsprojekt i anslutning till dessa. Fiskevårdsskyldigheterna som ingår i vattenhushållningstillstånden uppdateras.

Dessutom uppdaterar regeringen vattenlagen så att man utöver uppdateringen av de gamla vattenhushållningstillstånden kan ålägga anläggningar som inte tidigare haft några skyldigheter fiskevårdsskyldigheter. Syftet med ändringarna i vattenlagen är att stödja återhämtningen av de nationella vandringsfiskbestånden. Regeringen ser till att fiskvägsprojekt framskrider smidigt och möjliggör försök och pilotförsök i vattendrag. Regeringen främjar restaureringen av forsarna i Palokki i Heinävesi för att återuppliva hotade fiskbestånd i samarbete med lokala aktörer. Samtidigt främjas hållbar turism i området. Den nationella fiskvägsstrategin uppdateras så att den bättre motsvarar nuläget för att styra skötseln av vandringsfiskbestånden (SDG delmål 6.6).

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

Målet för fem ministeriers (UM, JSM, MM, ANM och SHM) gemensamma internationella strategi för vattensektorn i Finland⁵⁶ (2018–2030) är en ansvarsfull och rättvis vattenförsörjning globalt.

Finland verkar aktivt inom FN och på andra internationella arenor för att främja vattensäkerhet, gränsvattensamarbete, god hantering av vattenresurser samt vattenförsörjning och sanitet som en del av de mänskliga rättigheterna.

---

⁵⁵ <https://mmm.fi/vaelluskalat/vaelluskalaohjelma>

⁵⁶ https://um.fi/publikationer/-/asset_publisher/TVOLgBmLyZvu/content/finnish-water-way-suomen-vesialankansainvalinen-strategia

Finland har varit initiativtagare i de båda internationella konventionerna om vattendrag (gränsvattenkonventionen som utarbetats inom FN:s ekonomiska kommission för Europa UNECE från 1992 och FN:s konvention om internationella vattendrag från 1997) och stöder genomförandet av dem. Konventionerna är centrala instrument för att främja vattenförsörjningen, eftersom de utgör ramarna för användningen och skyddet av internationella vattenresurser samt för det mellanstatliga samarbetet i anslutning till detta. Samarbetet i hanteringen av delade vattenresurser kan hjälpa till att lindra spänningar mellan länder och främja regionalt samarbete.

Finland främjar internationella gränsvattenavtal i delade vattenområden och är en viktig aktör inom vattendiplomati. I den finländska vattendiplomatin förenas våra styrkor: teknisk kännedom om vattensektorn, erfarenhet av internationellt gränsvattensamarbete samt fredsmedlingskompetens. Utgångspunkten för den vattendiplomati som Finland främjar är tanken att de delade vattenresurserna samt identifieringen av de politiska, ekonomiska och sociala fördelarna med vattenresurserna kan fungera som en del av en förutseende fredsmedling.

Utrikesministeriets fredsmedlingscentral prioriterar vattendiplomati för att lösa vattentvister. Vid fredsfrämjningscentralen pågår flera vattenprocesser på olika nivåer och dessutom koordinerar utrikesministeriet vattendiplomatin. Ministerierna (UM, JSM och MM) finansierar också samprojektet Water4Peace.

Finland är känt som en gynnare och expert inom vattensektorn, t.ex. inom vattentjänster, sanitet och hygien, i flera utvecklingsländer, såsom Nepal, Etiopien och Kenya. Exempelvis i Nepal uppskattas över två miljoner människor ha nåtts med rent dricksvatten med finländskt stöd. Ett långt samarbete stöder möjligheterna att utvidga verksamheten t.ex. inom forskning och kommersiellt samarbete.

Utvecklingssamarbetet inom vattenbranschen mellan Finland och Nepal har fått delegerad finansiering från EU sedan 2018. Detta var första gången som delegerad finansiering beviljades för utvecklingssamarbete inom vattensektorn. Samarbetet har varit fruktbart och EU har nu utvidgat den delegerade finansieringen även till andra sektorer.

Även i Etiopien har det långvariga samarbetet gett resultat: vattenposter som byggts med finländskt stöd har gett sammanlagt cirka 5,4 miljoner människor rent dricksvatten. Finland har varit en av Etiopiens viktigaste partner särskilt i vattentjänst- och sanitetsärenden på landsbygden och Finland har också flera gånger lett biståndsgivarnas vattengrupp.

Finländska företag har betydande kompetens i att utveckla nya tekniska lösningar t.ex. i fråga om hantering av risker och översvämningar, modernisering av vattentjänstverk, bekämpning av förorening av vatten samt säker återvinning av vatten och näringsämnen. Företagen är aktiva i områden som lider av problem med vatten.

Uppskattningsvis hälften av finländarnas vattenanvändning riktar sig utanför landets gränser i och med internationell produktion, handel och import. Vattenansvarsförbindelsen är ett initiativ som grundats inom ramen för samhällsansvaret för hållbar utveckling. Initiativet uppmuntrar företagen bl.a. i deras vattenansvarssamarbete samt stöder identifieringen av vattenrisker i värdekedjorna.

Mål 7. Säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 7:

7.1: Finland har omfattande tillgång till energi och hela befolkningen omfattas av elnätet.

7.2: Användningen av fossila bränslen och torv minskade med ytterligare 10 procent 2023. Den förnybara energins andel av den totala energiförbrukningen låg däremot på 42 procent, vilket är samma nivå som 2022 trots den stora ökningen av vindkraften.

7.3: Finland har uppnått EU:s energieffektivitetsmål.

Regeringens mål och åtgärder som främjar uppnåendet av SDG 7:

- Regeringens mål är att göra Finland en föregångare när det gäller ren energi och koldioxidhandavtryck. Finland skapar tillväxt inom den rena ekonomin i hemlandet och bidrar genom teknikexport till att fasa ut förorenande lösningar på andra håll i världen.
- Regeringen säkerställer att elkonsumenterna behandlas rättvist i situationer då det råder brist på el.
- Utvecklande och inledande av biogasproduktion samt en mångsidig användning av biogas främjas.
- Finlands konkurrenskraft och attraktivitet som investeringsobjekt för industrin för förnybar energi stärks genom att man fördubblar produktionen av ren el i Finland.
- Andelen förnybar energi inom energiproduktionen utökas och man främjar åtgärder genom vilka användningen av fossila bränslen för kraftvärmeproduktion kan fasas ut senast på 2030-talet.

Regeringen bereder en ny energi- och klimatstrategi och en plan på medellång sikt i enlighet med klimatlagen, med vilka man utöver utsläppsminskningar som motsvarar Finlands klimatmål och -förpliktelser eftersträvar att påskynda industrins omställning till ren energi och gröna investeringar. Man sörjer för en mångsidig och regionalt heltäckande elproduktion som en del av den övergripande säkerheten. Regeringen bereder sig på att temporärt reglera priserna för detaljförsäljningen av el under exceptionella priskriser på elmarknaden. Regeringen stärker också hushållens, företagets och gårdarnas möjligheter att bygga ett eget elnät och koppla småskalig elproduktion till det samt att genomföra försök med energisammanslutningar. Elöverföringsnätets funktionsduglighet och tillräcklighet som en grund för energiomställningen och som en central finländsk konkurrensfördel förbättras. Dessutom påskyndas tillståndsprocesserna i fråga om investeringar i elnätet och det anvisas mer resurser för behandlingen av tillstånd (SDG delmål 7.1).

Lagstiftningen om skyldigheten att distribuera förnybara drivmedel ändras så att distributionsskyldigheten förblir 13,5 procent 2024. Åren 2025–2027 höjs distributionsskyldigheten stegvis så att den når 22,5 procent 2027. Effekten av höjningen av distributionsskyldigheten på bränslepriserna kompenseras t.ex. genom att införa en flexibilitetsmekanism i distributionsskyldigheten, genom att inkludera el för transport i distributionsskyldigheten och genom att sänka beskattningen av bränslen. Eventuella skattelättnader görs i möjligaste mån med betoning på en lindring av skatten på den förnybara fraktionen (SDG delmål 7.1).

Regeringen främjar åtgärder med hjälp av vilka fossila bränslen i kraftvärmeproduktion fasas ut senast på 2030-talet och andelen förnybar energi inom energiproduktionen utökas. För renoveringar där oljeuppvärmningen byts ut beviljas stöd för renovering av ytterligare 9 000 egnahemshus eller parhus (läget 15.3.2024). I samband med uppdateringen av vattenlagen ser regeringen till att vattenkraftsprojekt som är viktiga för samhällsekonomi och det allmänna intresset fortfarande är möjliga. Eventuellt byggande av extra vattenkraft riktas till sådana vattendrag som redan utnyttjas för elproduktion (SDG delmål 7.2).

Regeringen utvecklar verksamhetsförutsättningarna för vindkraft genom att samordna den sociala acceptansen för vindkraft med en verksamhetsmiljö som gynnar genomförandet av investeringar. Regeringen ställer upp ett ambitiöst mål för den havsbaserade vindkraftens kapacitet för 2035 och skapar en konkurrensfördel för Finland i förhållande till Östersjöländerna så att stora projekt för havsbaserad vindkraft kopplas till att producera energi för industrin och hushållen i Finland. Regeringen främjar förutsägbara och sporrande omvärldsvillkor och en smidig process för projektutveckling och byggande såväl inom Finlands ekonomiska zon som i territorialvattnet. Spelreglerna för den havsbaserade vindkraften förtydligas och man skapar incitament för en sådan placering av havsbaserade vindkraftsparker som är gynnsam med tanke på användningen för annan verksamhet, såsom sjöfart och fiske. Acceptansen för vindkraft och en gynnsam miljö för investeringar främjas vid miljöministeriet genom lagstiftningsreformer, utredningar och handböcker samt vindkraftsunderstöd.

Regeringen främjar investeringar i solkraft på platser som är lämpliga med tanke på markanvändningen, såsom den byggda miljön, områden som befriats från torvproduktion och impediment. Miljöministeriet har tillsatt en styrgrupp för att bereda en handbok om planläggningen och tillståndsprocesserna för solkraftverk. Målet är att förenhetliga planläggnings- och byggpraxisen för stora solkraftverk genom att utreda och sammanställa solkraftverkens mest betydande miljökonsekvenser särskilt med tanke på planläggning och bygglov, att presentera en åsikt om de tillämpade planläggnings- och tillståndsförfarandena och att sörja för växelverkan med centrala aktörer och intressentgrupper. Styrgruppen kan dessutom lägga fram förslag till utveckling av lagstiftningen om byggande av solkraftverk och främjande av solenergi. En utredning av planläggningen av solkraftverk och tillståndsförfarandets nuläge färdigställdes i januari 2024 och arbetet med att sammanställa en handbok pågår (SDG delmål 7.2).

Regeringen upprätthåller i första hand en stabil och förutsägbar verksamhetsmiljö för bioenergi genom nationellt beslutsfattande och genom att verka aktivt inom EU. Bioenergi ska i första hand produceras av olika avfalls-, rest- och biprodukter. Hållbar användning av biodrivmedel begränsas inte t.ex. genom skatter eller lagstiftning. Regeringen främjar produktionen och användningen av biogas och biometan. Regeringen främjar vätgasekonomin och strävar efter att Finland ska producera 10 procent av EU:s rena vätgas och nå minst samma andel av den fortsatta användningen av vätgas (SDG delmål 7.2).

Regeringen styr resurser till forskning, utveckling och innovation som främjar hållbarhetsomställningen, ökar energi- och resurseffektiviteten och minskar energibehovet. Energiförbrukningen inom byggandet minskas och byggnaders energiprestanda förbättras på kostnadseffektiva sätt. Samtidigt strävar Finland efter att påverka att genomförandet av EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda inte medför oskäligen skyldigheter för de boende och

de som äger fastigheten. Om nya skyldigheter blir aktuella, säkerställs det att hushållen har möjlighet att fullgöra de skyldigheter som bestämmelserna medför (SDG delmål 7.3).

På EU-nivå deltar Finland aktivt i utformningen av politiken och målen för att öka EU:s produktion av förnybar energi och fortsatta utsläppsminskningar. Regeringen påverkar aktivt EU:s reglering för att främja de grenar av ren vätgasekonomi som är viktiga för Finland. Finland främjar användningen av EU-finansiering till projekt för ren omställning genom att stödja bl.a. inledandet av LIFE-projekt som gäller miljö, naturskydd och klimatåtgärder (SDG delmål 7.a).

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

Finland bedriver internationellt innovationssamarbete och främjar internationalisering och export av rena lösningar. På så sätt främjar Finland den globala förändring som behövs för omställningen till ett förmånligt och rent energisystem.

Finland stöder bl.a. ett energi- och miljöprogram som verkar i 17 länder i östra och södra Afrika (Energy and Environment Partnership, EEP Africa). Programmet främjar både energitillgången och utnyttjandet av förnybar energi för produktionsändamål. EEP Africa främjar också skapandet av arbetstillfällen i Afrika, mobiliserar privat finansiering av projekt för förnybar energi och minskar utsläppen av växthusgaser. EEP Africa har lyckats hjälpa många företag att växa till en nivå där de har fått tillgång till andra finansieringsinstrument i ett senare skede. Tack vare programmets goda resultat har även andra länder anslutit sig som finansiärer av programmet.

Med hjälp av Finlands utvecklingspolitiska investeringar har flera utvecklingsbanker (IFC, IDB Invest och EBRD) kunnat öka sin finansiering av stora industriprojekt såsom sol- och vattenkraftverk samt investeringar som förbättrar energieffektiviteten, samt locka annan finansiering för dessa investeringar. Exempelvis beräknas placeringarna i en fond som grundats tillsammans med IFC, som avslutade sin aktiva placeringsperiod 2023, minska utsläppen av växthusgaser med 8 miljoner ton per år. Finland stöder också utvecklingen av ny och innovativ teknik genom att erbjuda tillväxtföretag som är verksamma på tillväxtmarknaden i Asien riskkapitalfinansiering via placeringsfonden ADB Ventures.

Förnybar energi är ett av de prioriterade områdena för Finlands nationella utvecklingsfinansieringsinstitution Finnfund. Investeringsportföljen för förnybar energi har ett värde på över 160 miljoner euro och innehåller investeringar i vind-, sol- och småvattenkraft samt i biogas, lagring och utveckling av energieffektiviteten. Storleken på projekten varierar och i dem utnyttjas olika teknologier och finansieringslösningar. Placeringsobjekten för förnybar energi producerade 5 300 GWh energi 2022.

Stöden för fossila bränslen är ett av de största ekonomiska hindren för omställningen till förnybara energikällor, eftersom de snedvrider marknaden och försämrar konkurrenskraften hos rena energiformer som ersätter fossila bränslen. Finland hör till den grupp av länder för förnyelse av stöden för fossila bränslen (Friends of Fossil Fuel Subsidy Reform, FFFSR), som bildades av Nya Zeeland 2010 och som strävar efter att slopa ineffektiva stödsystem för fossila bränslen.

Kritiska mineraler behövs för omställningen till ren energi, särskilt för att öka användningen av förnybara energikällor. Finland samarbetar med tredjeländer för ansvarsfullt utnyttjande av

kritiska mineraler och främjande av cirkulär ekonomi bl.a. inom ramen för det internationella partnerskapet Minerals Security Partnership. Här kan finländska företag och forskningsorganisationer bidra med kompetens. Finland stöder också råvarupartnerskap mellan EU och tredjeländer.

I Ukraina stöder Finlands utvecklingssamarbete moderna energieffektiva och klimatvänliga energilösningar bl.a. via Nordiska miljöfinansieringsbolaget NEFCOs energieffektivitetsfonder samt via fonden för energieffektivitet och miljöpartnerskap (E5P) vid Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling.

Mål 8. Verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 8:

8.1: Finlands bruttonationalprodukt sjönk 2020 och 2023. Den ekonomiska tillväxten har allmänt taget varit måttlig och osäker under de senaste åren.

8.2: Produktivitetens utvecklingen i Finland har varit svag på lång sikt, men sedan 2015 på samma nivå som många jämförelseländer.

8.3: Finland främjar på många sätt företagsamhet och företagens hållbara tillväxt.

8.4: Finland strävar efter att förbättra sin resurseffektivitet. I en jämförelse mellan EU-länderna har Finland mycket att ta igen när det gäller att utnyttja cirkulär ekonomi. Finland är en global föregångare inom hållbar och resurseffektiv bioekonomi.

8.5: Utvecklingen av den finländska sysselsättningsgraden har varit gynnsam under de senaste åren (med undantag av svackan till följd av coronapandemin).

8.6: Antalet unga som inte studerar eller arbetar har minskat i Finland mellan 1995 och 2020, men det finns skäl att fortsätta arbetet för att ytterligare minska antalet.

8.7: Finland har förbundit sig till internationella avtal för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel samt förbjuda och avskaffa de värsta formerna av barnarbete globalt.

8.8: Finland genomför den internationella arbetsorganisationen ILO:s bestämmelser i arbetslivslagstiftningen som gäller alla arbetstagare jämlikt.

8.9: I Finland har man tagit stora steg mot att främja hållbarheten inom turistbranschen.

8.10: De finländska finansieringsinstitutionernas tjänster är internationellt sett väl tillgängliga för alla.

Regeringens mål och åtgärder som främjar uppnåendet av SDG 8:

- Den offentliga skulden i förhållande till bruttonationalprodukten balanseras och vänds till nedgång på lång sikt.
- Medborgarnas köpkraft tryggas och de dagliga kostnaderna hålls på en rimlig nivå.
- Energiomställningen och främjandet av ren teknik är en möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt.

Finlands ekonomi har under de senaste åren upplevt många externa chocker. Framför allt har coronapandemin, energikrisen till följd av det ryska anfallskriget och den snabba inflationen försvårat den ekonomiska utvecklingen. Enligt finansministeriets senaste ekonomiska

översikt⁵⁷ har bilden av den finländska ekonomiska utvecklingen under de senaste åren blivit dystrare. Finland befinner sig i en recession som har varit längre och djupare än tidigare bedömningar gett vid handen. Bruttonationalprodukten till marknadspris var -1,0 procent 2023. År 2024 beräknas bruttonationalproduktens tillväxt vara kring noll. Åren 2025 och 2026 förutspås bruttonationalproduktens tillväxt vara 1,6 procent och 1,5 procent (SDG delmål 8.1).

Regeringens mål är att styra in Finlands ekonomi på en hållbar tillväxtbana. Den ekonomiska tillväxten påskyndas med hjälp av bättre förutsättningar för rättvis konkurrens, betydande satsningar på FoU-verksamhet, åtgärder som höjer kompetensnivån och åtgärder som förbättrar arbetsmarknaden. Regeringen har dessutom som mål att stärka Finlands konkurrenskraft och skapa bättre förutsättningar för företagande.

Finlands produktivitet har ökat svagt i långsiktiga granskningar. Efter 2015 har tillväxttakten dock åter hållits på samma nivå som jämförelseländernas utveckling och den totala produktivitetens utvecklingstakt har till och med varit snabbare än i OECD-länderna i genomsnitt.⁵⁸ Detta har dock inte räckt till för att minska skillnaden till jämförelseländerna i produktiviteten på lång sikt. Den svaga utvecklingen på längre sikt beror till stor del på produktivetsproblem inom den privata servicesektorn (SDG delmål 8.2). För att på nytt påskynda produktivetsökningen krävs innovationspolitiska åtgärder, som i större utsträckning främjar uppkomsten av innovationer som gynnar samhället samt ökar spridningen av information i ekonomin.⁵⁹

Bakom Finlands svaga produktivetsutveckling ligger bl.a. obetydliga investeringar i immateriellt kapital. Finlands satsningar på t.ex. FoU-verksamhet har varit otillräckliga och de ungas utbildningsnivå har stannat på en lägre nivå än i andra industriländer. Regeringen har förbundit sig till det nationella målet att höja Finlands forsknings- och utvecklingsutgifter till 4 procent av bruttonationalprodukten före 2030. Målet stärker för sin del den långsiktiga tillväxten och förnyelseförmågan. Statens forsknings- och utvecklingsfinansiering riktas så att den ger positiva effekter på kompetensen, produktiviteten och konkurrenskraften samt den långsiktiga ekonomiska tillväxten, som stärker välfärdssamhällets finansieringsbas.

I Finland skulle utvecklingsorienterad och radikal innovativ praxis vara ett bra sätt för företagen att utvecklas till företag med hög produktivitet (SDG delmål 8.3). Finlands program för hållbar tillväxt stöder främjandet av utvecklingsorienterad praxis. Målet är en mångsidigare näringsstruktur, starkare export och bättre möjligheter för företagen att förnya sig och skapa fungerande innovationsekosystem som nya drivkrafter för ekonomin.

Finland ligger fortfarande långt från EU-ländernas medelnivå inom cirkulär ekonomi vad gäller materialförbrukningen eller materialens grad av cirkulär ekonomi (SDG delmål 8.4). Finland har ett nationellt sett ambitiöst program för cirkulär ekonomi, vars mål är att den totala förbrukningen av inhemska primärråvaror 2035 inte överskrider 2015 års nivå, att resursernas produktivitet fördubblas jämfört med 2015 fram till 2035 och att materialens grad av cirkulär ekonomi fördubblas fram till 2035.

---

⁵⁷ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165709>

⁵⁸ https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=PDB_GR

⁵⁹ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165002>

Sysselsättningsgraden i Finland har ökat under de senaste åren. I början av 2014 var trenden för sysselsättningsgraden bland 20–64-åringar enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning 72,1 procent. Därefter steg den till hela 78,6 procent i november 2022.⁶⁰ De ekonomiska osäkerheterna återspeglas dock hela tiden i sysselsättningsläget och den långsiktiga gynnsamma utvecklingen av sysselsättningsgraden syns inte på motsvarande sätt i antalet utförda arbetstimmar.

I arbetslivet och på arbetsmarknaden pågår en stor och global strukturomvandling pga. digitalisering, ökad invandring, befolkningsförändringar och miljöutmaningar. I samband med den framhävs betydelsen av kompetens som är relevant för arbetsmarknaden och arbetskraftens kontinuerliga lärande. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har skapat nya utmaningar för arbetsmarknaden när produktionen måste anpassas pga. sanktionerna mot Ryssland och till stöd för sysselsättningen av ukrainska flyktingar.

Regeringen strävar efter att främja utvecklingen av sysselsättningen genom många olika politiska åtgärder. Man strävar efter att utveckla arbetskraftstjänsterna genom att avhjälpa matchningsproblemen. Även graderingen av det inkomstrelaterade utkomstskyddet utgör ett incitament för snabb återsysselsättning. Principen för reformen av den sociala tryggheten är att det lönar sig att ta emot arbete.

Sysselsättningen bland partiellt arbetsföra och personer med funktionsnedsättning är fortfarande klart lägre än bland majoritetsbefolkningen. Enligt Eurostats statistik var skillnaden mellan sysselsättningsgraden för partiellt arbetsföra och icke partiellt arbetsföra personer i Finland cirka 19 procentenheter 2023.⁶¹ Regeringen strävar genom sina åtgärder efter att stärka sysselsättningen, kompetensen och delaktigheten i arbetslivet bland partiellt arbetsföra och personer med funktionsnedsättning.

Antalet unga som inte arbetar eller studerar (s.k. NEET-unga) har minskat relativt sett mellan 2009 och 2023 (SDG delmål 8.6). Deras andel av 15–24-åringarna har dock hållits på en ganska hög nivå. År 2023 var 7,3 procent av 15–24-åringarna NEET-unga. Det innebär att cirka 45 000 unga saknade studie- eller arbetsplats.⁶²

Regeringens mål är att antalet unga som står utanför arbetslivet och utbildningen ska minska ytterligare före 2027. Den sektorsövergripande samservicen som främjar sysselsättningen bland unga (Navigatorn) etablerades som en del av lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Regeringen stärker Navigatorernas sektorsövergripande verksamhet genom att öka expertresurserna inom social-, hälso- och utbildningsområdet. För denna verksamhet har sammanlagt 6,5 miljoner euro reserverats i statsunderstöd ur Finlands program för hållbar tillväxt för 2021–2026.

Finland har förbundit sig starkt till internationella avtal, åtaganden och åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel samt förbjuda och avskaffa de värsta formerna av barnarbete globalt. Missbruk av personer som kommer till Finland för att arbeta avskaffas genom att kräva arbetstillstånd av dem som kommer till landet. Utländska säsongsarbetare ställning tryggas genom lagstiftning då de inte är anställda genom arbetsavtal.

---

⁶⁰ <https://stat.fi/sv/publikation/cl89xplrstmes0avyn7w0nmwz>

⁶¹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/hlth_dlm200/default/table?lang=en&category=dsb.dsb_lab

⁶² <https://stat.fi/sv/statistik/tyti>

Finland har stött EU-kommissionens förslag till förordning om förbud mot tvångsarbete på EU-marknaden, som kommissionen gav 2022. Som det ser ut nu träder förordningen i kraft 2027 (SDG delmål 8.7).

Ett centralt mål i regeringsprogrammet är att stärka arbetsmarknaden. Arbetsrelaterad invandring är mycket viktig med tanke på Finlands ekonomiska tillväxt och tryggheten i servicen. För att uppnå detta mål främjas riktad internationell rekrytering till Finland. Samtidigt bör man dock på förhand och aktivt ingripa i missbruk som förekommer på arbetsmarknaden. En hållbar utveckling av den arbetsrelaterade invandringen förutsätter att utnyttjandet av utländsk arbetskraft bekämpas effektivt.

Åtgärdsprogrammet mot arbetsrelaterat utnyttjande⁶³ godkändes av ministerarbetsgruppen för sysselsättning och företagande i februari 2024. Åtgärdsprogrammet har fem huvudmål som främjas med sammanlagt 33 åtgärder. Flera åtgärder syftar till att effektivisera myndighetssamarbetet och förbättra informationsutbytet. Verksamhetsförutsättningarna för de myndigheter som deltar i arbetet mot grå ekonomi, ekonomisk brottslighet och utnyttjande tryggas och samarbetet utvecklas. Identifiering och avslöjande av utnyttjande och människohandel samt förebyggande av återfall främjas på många sätt. Man satsar på förhands- och efterhandskontroll av uppehållstillstånd på grund av arbete för att man allt effektivare ska kunna upptäcka missförhållanden bland annat i löneutbetalningen. Gränsdragningen mellan företagande och anställning förtydligas och offrens ställning förbättras.

Andelen sysselsatta i osäkra anställningsförhållanden – oftast visstids- eller deltidsanställningar – av alla sysselsatta i Finland ligger något under genomsnittet i EU-länderna. Andelen visstidsanställda har på lång sikt inte förändrats nämnvärt i Finland (ca 16–17 % av alla sysselsatta). Under coronapandemin sjönk deras andel av de sysselsatta, eftersom sysselsättningsutsikterna var svaga i många branscher som gynnar periodiskt arbete (t.ex. restaurang- och turistbranschen). Nu har andelen visstidsanställningar återgått till samma nivå som före pandemin. Arbetet på deltid har ökat stadigt i Finland sedan början av 1990-talet. Idag är cirka 19 procent av anställningsförhållandena deltidsanställda.⁶⁴

Det största problemet med visstids- och deltidsanställningar är att de är mycket könsbundna i Finland. Kvinnor arbetar klart oftare som visstids- och deltidsanställda.⁶⁵ Även om en del av osäkra anställningsförhållanden grundar sig på frivillighet (personen vill inte arbeta kontinuerligt eller på heltid), försämras jämställdheten av osäkra anställningsförhållanden mot personens vilja (personen skulle arbeta kontinuerligt eller på heltid om det fanns arbete).

Regeringen svarar på utmaningarna i fråga om arbetslivets rättigheter genom att fortsätta att genomföra det nationella utvecklingsprogrammet för arbetet och välbefinnandet i arbetet (Arbete2030)⁶⁶ (SDG delmål 8.8). Syftet med programmet är att påskynda förnyandet av verksamhetssätten i arbetslivet så att de motsvarar omvälvningen i arbetet och främjar en säker och hälsosam arbetsmiljö. Regeringen utreder också hur företagshälsovårdstjänsterna kan göras mer tillgängliga och arbetshälsan främjas hos personer som omfattas av distansarbete, plattformarbete, intermitterande arbete och hyrd arbetskraft.

---

⁶³ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-783-0>

⁶⁴ <https://guides.stat.fi/tyoelama-tilastoina/tyosuhteet-ja-tyonteon-tavat>

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ <https://hyvatyo.ttl.fi/tyo2030>

Finland har förbundit sig att främja hållbar turism (SDG delmål 8.9). Målet med Finlands nationella turismstrategi⁶⁷ (2022–2028) är att Finland ska vara det mest hållbara turistmålet i Norden. I praktiken har alla turistområden i Finland förbundit sig att agera i enlighet med den hållbara utvecklingen. Mätningen, uppföljningen och utvärderingen av samhällsansvaret inom turismen på nationell nivå har utvecklats systematiskt särskilt med beaktande av målen i Agenda 2030. Regeringen stöder förutsättningarna för tillväxt inom turistbranschen. I enlighet med regeringsprogrammet underlättas t.ex. tillhandahållandet av småskalig inkvarteringsverksamhet.

Finländarnas tillgång till bank-, försäkrings- och finansieringstjänster är väl tryggad (SDG delmål 8.10). Digitaliseringen av tjänsterna förbättrar tillgången till tjänsterna, men kan också öka ojämlikheten om tillgången till nödvändig digital utrustning eller användarnas färdigheter inte är på en tillräcklig nivå. Regeringen vill genom sina åtgärder säkerställa att finansmarknadens stabilitet, förutsägbarhet och konkurrenskraft – inklusive finansieringsinstitutionernas tjänster – tryggas även i fortsättningen.

För att möjliggöra en hållbar ekonomisk tillväxt främjas i regeringsprogrammet en ökning av mervärdet inom den inhemska industrin som grundar sig på förnybara råvaror. Vid användningen av trä eftersträvas en så hög förädlingsgrad som möjligt. Träbyggandet ökas genom incitament och genom avveckling av reglering i anslutning till det.

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

Finland stöder tillsammans med flera finansiärer (fem EU-länder, Europeiska kommissionen, Kanada, Norge, Storbritannien, USA, Gates Foundation) organisationen TradeMark Africa (TMA), som främjar utvecklingen av den regionala handeln i Afrika. Organisationen stöder en förstärkning av den interna, gränsöverskridande handeln med logistikkorridorer i Afrika. Som ett resultat av verksamheten har affärsmiljön i olika länder utvecklats och transporttiderna förkortats. Även kvinnors gränsöverskridande handel har ökat. Genom att öka handelsvolymerna samt handelns hållbarhet och delaktighet har TMA skapat nya arbetstillfällen och ökat den ekonomiska tillväxten.

Enhanced Integrated Framework (EIF) är ett globalt partnerskap mellan de minst utvecklade länderna (LDC), 24 biståndsgivande länder (inkl. Finland) och åtta internationella organisationer. Partnerskapets mål är att stödja LDC-länderna så att de kan dra nytta av internationell handel för att främja hållbar ekonomisk tillväxt, skapa arbetstillfällen och minska fattigdomen. Tack vare EIF har mikroföretag samt små och medelstora företag i LDC-länderna utvecklats, handelsutvecklingen har blivit en del av de nationella utvecklingsstrategierna, utrikeshandeln har ökat och ekonomin har blivit mångsidigare, företagen har skapat arbetstillfällen och medborgarna har fått försörjning.

Finland har samarbetat med regionala utvecklingsbankers fonder som stöder innovativ startup-verksamhet och tillväxtföretag, såsom fonden IDB Lab vid den interamerikanska utvecklingsbanken i Latinamerika och Karibien. Genom samarbete har Finland ökat kännedomen om det finländska företagsfältet för att skapa partnerskap och stärka hållbar utveckling och ekonomisk tillväxt.

---

⁶⁷ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-772-4>

En av Finlands prioriteringar är att främja kvinnors ekonomiska deltagande. Finland samarbetar intensivt med aktörer inom den privata sektorn. Exempelvis investerar Finnfund inom ramen för initiativet 2X i företag som främjar kvinnors ekonomiska självständighet, företagande och ledarskap samt deras roll på arbetsmarknaden.

Finland stöder människors utkomstmöjligheter även i sin humanitära verksamhet. De humanitära samarbetspartner som stöds av Finland beviljar som en del av sina program också näringsstöd till stödmottagare. I synnerhet det allmänna stöd som Finland ger Världslivsmedelsprogrammet (WFP) gör det möjligt att flexibelt använda stödet även som näringsstöd, särskilt i samband med återhämtning från ett krisskede.

År 2024 genomför Finland en utredning om de kumulativa effekterna av EU:s hållbarhetsreglering på finländska företag och företag som är verksamma i tredjeländer. Syftet med utredningen är att stödja uppnåendet av målen i EU:s hållbarhetsreglering. Finland publicerar också webbkursen Företag och mänskliga rättigheter, som är öppen för alla.

Finland arbetar för att främja människovärdigt arbete genom att påverka via Internationella arbetsorganisationen ILO. ILO:s agenda för människovärdigt arbete stöder uppnåendet av målen för hållbar utveckling i Agenda 2030. Det blir allt viktigare med tanke på den hållbara utvecklingen att se till att ingen marginaliseras från arbetsmarknaden.

Finland finansierar samarbetsprojektet Handel och människovärdigt arbete tillsammans med ILO och Europeiska kommissionen. Finlands finansiering riktas till fem afrikanska länder (Ghana, Moçambique, Kap Verde, Madagaskar och Elfenbenskusten).

Bekämpning av ojämlikhet i samhället och tillräcklig social trygghet är centrala utmaningar i ILO:s åtgärder. De betonar ILO:s roll i det multilaterala systemet och i främjandet av en konsekvent politik. ILO:s agerande för arbetstagarnas grundläggande mänskliga rättigheter blir också allt viktigare i och med att demokratiseringen och det rättsliga tillvägagångssättet (rights-based approach) minskar i många länder. Finland finansierar ILO:s globala koalition av sociala rättigheter, som främjar människovärdigt arbete och sociala rättigheter.

Vid ILO:s arbetskonferens 2022 erkändes en säker och hälsosam arbetsmiljö som den femte grundläggande principen och rätten, vid sidan av föreningsfrihet, kollektiv förhandlingsrätt, avskaffande av tvångsarbete, barnarbete och diskriminering i anställning och yrkesutövning samt tryggnad av lika lön för kvinnor och män för likvärdigt arbete. Beslutet torde påverka bl.a. innehållet i kommande handelsavtal och andra samarbetsavtal om avtalsparterna beslutar att kräva att de grundläggande principerna i ILO:s klausuler om hållbar utveckling iakttas.

Inom EU, FN-systemet och det övriga multilaterala samarbetet har Finland särskilt betonat ojämlikhet och ett människovärdigt arbete och grundläggande rättigheter för arbetstagarna samt vikten av en inkluderande arbetsmarknad, särskilt inom arbets-, utvecklings- och handelspolitiken.

Finland främjar välbefinnandeekonomin (Economy of Wellbeing) nationellt och i internationella forum. Välfärdsekonomi baseras på en stabil och hållbar ekonomisk politik. Välfärdsekonomi är en horisontell verksamhetsmodell baserad på sektorsövergripande samarbete mellan olika

politikområden och betonar att den ekonomiska politiken och välfärdspolitiken stärker varandra. Målet är en balans mellan ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet som kopplar välfärdsekonomin till Agenda 2030 och målen för hållbar utveckling.

Finland främjar också en globalt hållbar bioekonomi bl.a. som en del av arbetet vid forumet för världens största ekonomier (den s.k. G20-gruppen).

Mål 9. Bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation

LÅGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 9:

9.1: För att underhålla statens omfattande trafikledsnät krävs långsiktiga satsningar på finansieringen.

9.2 och 9.4: Innovationsstöd riktas till förnyelse av industrin.

9.4: Finlands mål är att uppnå klimatneutralitet senast 2035.

9.1 och 9.5: Finlands framgång och internationella tillväxt har byggt på utbildning, forsknings- och utvecklingsverksamhet, teknologiskt kunnande och innovationer. Detta har skapat välstånd och förutsättningar för en socialt och miljömässigt hållbar tillväxt.

9.5: Finlands forsknings- och utvecklingsfinansiering har på nytt börjat öka efter en lång nedgång. Som helhet utgör den offentliga sektorns andel cirka en tredjedel av Finlands FoU-utgifter och den privata sektorns andel cirka två tredjedelar.

Regeringens mål och åtgärder för att uppnå SDG 9:

- Regeringen investerar avsevärt i trafikledsprojekt som syftar till att stärka den ekonomiska konkurrenskraften och människors smidiga rörlighet. Regeringen utvecklar också kollektivtrafiken i samarbete med kommunerna och välfärdsområdena.
- Regeringen för en konsekvent närings-, företagsamhets- och industripolitik som presenterar för företagen konkurrenskraftiga förhållanden och ger dem säkerhet att investera.
- Regeringen genomför den parlamentariska FoUI-arbetsgruppens förslag till hur finansieringen av Finlands FoU-verksamhet ska höjas till fyra procent av bruttonationalprodukten före 2030. Regeringen utarbetar en flerårig plan för användningen av statens FoU-finansiering.

Regeringens mål är att göra Finland till ett av världens mest framgångsrika länder med ren teknik och digitalisering som skapar välfärd. Finland lämnar ett allt större globalt handavtryck genom att exportera utsläppsfria lösningar. Dataekonomin och digitaliseringen stärker Finlands konkurrenskraft ytterligare. Regeringen genomför åtgärderna enligt Finlands digitala kompass, som styr den finländska digitaliseringsutvecklingen. I den digitala kompassen fastställs mål för digitaliseringen och dataekonomin fram till 2030.

Regeringen genomför ett omfattande trafikinvesteringsprogram på nästan tre miljarder euro. Man satsar totalt cirka 1,6 miljarder euro på att utveckla trafikledsnätet och motverka ökningen av reparationsskulden. Spårtrafikens konkurrenskraft som transportform stärks genom

separata investeringar på nästan 1,4 miljarder euro för att bygga nya banförbindelser och utveckla det nuvarande bannätet. Genomförandet av trafikinvesteringsprogrammet har inletts och i budgeten för 2024 har finansiering anvisats för vissa utvecklingsprojekt för spår- och riksvägar. Dessutom främjar regeringen nya banprojekt med en projektbolagsmodell. Regeringen säkerställer också verksamhetsförutsättningarna för landsvägs- och vajerfärjor samt förbindelsefartyg för att garantera en fungerande skärgårdstrafik (SDG delmål 9.1).

Dessutom har regeringen inletts en uppdatering av den 12-åriga trafiksystemplanen. I Trafik 12-planen dras riktlinjer upp för hur hela trafiksystemet (trafiknät, trafik tjänster, information) ska utvecklas under de kommande 12 åren. I uppdateringen har planens mål varit funktionalitet, säkerhet och hållbarhet. Finland främjar samordningen av de nordiska trafiksystemen för att göra den gränsöverskridande trafiken smidigare (SDG delmål 9.1).

Regeringen utarbetar i början av valperioden en industripolitisk strategi som innehåller politikpaket som är väsentliga för exportindustrin, såsom logistiken. Genom strategin strävar regeringen efter att öka antalet tillväxtorienterade, sysselsättande och exportinriktade företag samt att bevara de industriella arbetstillfällena i Finland. Utbildningsutbudet förnyas så att det bättre motsvarar arbets- och näringslivets behov – med beaktande av export- och industrilandskapets behov (SDG delmål 9.2).

Regeringen betonar i sin klimatpolitik att lösningar som minskar utsläppen och tar till vara kol ska utvecklas inom industrin och energiproduktionen. En av prioriteringarna i energi- och klimatstrategin är att Finland ska utnyttja möjligheterna att snabbare än väntat minska utsläppen från industrin och energiproduktionen samt utnyttja sin i europeiskt perspektiv mycket stora potential för avskiljning och vidare användning av träbaserad koldioxid. Vid främjandet av rena lösningar beaktas vid sidan av klimatutsläpp även verksamhetens inverkan på den biologiska mångfalden och miljön i större utsträckning (SDG delmål 9.4).

Regeringens mål är att öka forsknings- och innovationsfinansieringen till 4 procent av bruttonationalprodukten före 2030. I enlighet med det nationella målet och den gällande FoU-finansieringslagen ökar statens FoU-finansiering till 1,2 procent av bruttonationalprodukten till 2030 förutsatt att den privata sektorns insatser ökar till 2,8 procent. Regeringen har utarbetat en flerårig plan för användningen av statlig finansiering av FoU-verksamheten och utvecklingen av FoUI-systemet.⁶⁸ Planen har beretts av undervisnings- och kulturministeriet samt arbets- och näringsministeriet med omfattande medverkan av forskningsaktörer och näringslivet. Beredningen av planen leddes av forsknings- och innovationsrådet under ledning av statsministern (SDG delmål 9.5).

Vid sidan av större FoU- och andra investeringar vidtar regeringen även andra politiska åtgärder för att utveckla en forsknings- och innovationspositiv verksamhetsmiljö. Den förändrade geopolitiska situationen samt konkurrensen om experter, kritisk teknik och råvaror ökar osäkerheten på den internationella marknaden och i FoUI-miljön. Vetenskap, teknologi, ekonomi, handel, utveckling och säkerhet blir allt mer sammanflätade. Målet är att få de politiska sektorerna att fungera bättre än tidigare på ett sätt som stöder varandra. Utöver den fleråriga planen för användningen av statlig finansiering av FoU-verksamheten utarbetar regeringen bl.a. en industripolitisk strategi. I enlighet med den fleråriga planen för

---

⁶⁸ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165700>

användningen av statlig finansiering av FoU-verksamheten inleder forsknings- och innovationsrådet en process för att identifiera de strategiska valen. På så sätt skapas förutsättningar för förutseende, långsiktiga och målmedvetna nationella utvecklingsåtgärder. Då valen identifieras beaktas tillväxt- och affärsmöjligheter, den teknologiska utvecklingen och dess säkerhetskopplingar, samhällsliga utmaningar och betydande hållbarhetsomställningar samt hög kompetens och hur den koncentreras.

Regeringen stöder industrins och det övriga näringslivets möjligheter att förnya sig på ett hållbart sätt och förbättra sina klimatkonsekvenser. Statens investeringar i FoU-verksamheten allokeras enligt de mål och ramvillkor som anges i FoU-finansieringslagen samt enligt den mångåriga planen för FoU-finansiering. Regeringen har fattat en del av de ökningsbeslut som gäller statens FoU-finansiering. Genom att finansiera både företag och offentliga forskningsorganisationer som samarbetar med företag uppmuntras företagen att långsiktigt öka sina egna FoU-investeringar. FoU-finansieringen riktas i huvudsak konkurrensmässigt t.ex. via Business Finland och Finlands Akademi.

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

Finland stöder hållbar och inkluderande industriell utveckling och utveckling av hållbar infrastruktur genom EU:s multilaterala organisationers samt den privata och offentliga sektorns investeringar. Exempelvis stöder finansieringsinstrumentet Investeringstöd för utvecklingsländer (PIF) infrastrukturen i utvecklingsländerna i enlighet med målen i Agenda 2030.

Finland stöder hållbar industrialisering, högklassig infrastruktur och hållbar digital omställning i utvecklingsländerna via EU:s flaggskeppsprojekt Global Gateway. I genomförandet av Global Gateway satsar Finland särskilt på digitalisering, ren omställning och utbildning, samt deltar aktivt i det europeiska samarbetet inom digitaliseringsbranschen (verksamhetsmodellen D4D Hub). Finland deltar i planeringen och genomförandet av flaggskeppsprojekten Global Gateway i Afrika, Sydostasien och Centralasien samt Latinamerika och stöder finländska företags möjlighet att delta i genomförandet av projekten. Exempelvis är det regionala projektet Data Governance in Africa ett projekt på 60 miljoner euro som finansieras av fem EU-länder och kommissionen. Projektet stöder regional harmonisering av datapolitiken, databaserade innovationer och en säker, klimatomfattigt mer hållbar datainfrastruktur i subsahariska Afrika. Utvecklingsfinansieringsbolaget Finfofund utnyttjar garantierna från EU:s fond för hållbar utveckling (EFHU+) i subsahariska Afrika inom området för digital infrastruktur och digitala tjänster.

De utvecklingsbanker där Finland är medlem verkar inom alla utvecklingsområden, inklusive hållbar infrastruktur. Finland betonar projekt som möjliggör en ren omställning samt stöd till Ukraina enligt landets behov (bl.a. energi).

Finland finansierar FN:s organisation för industriell utveckling UNIDOs projekt inom cirkulär ekonomi samt inom skogs- och naturresurssektorn.

Finland främjar innovationsarbetet också i samarbete via FN:s barnfond UNICEF. En av organisationens prioriteringar är att stödja lärandet med hjälp av skalbara digitala inlärningslösningar. Finland stöder UNICEFs innovationsfond samt centrum för innovativt

lärande och innovativ finansiering, som grundades i Helsingfors 2021. FN:s innovationsverksamhet i Finland utnyttjar finländsk kompetens bl.a. för att identifiera och skala innovativa lösningar för såväl FN:s som utvecklingsländernas behov.

I sin utvecklingsfinansiering lyfter regeringen fram betydelsen av utvecklingspolitiska finansiella investeringar som kanaliserar kapital till affärsverksamhet (SDG delmål 9.b).

Finland främjar internationell skalning av företagens lösningar för hållbar utveckling även på tillväxtmarknaden genom innovationsprogram och -finansiering. Exempelvis Business Finlands program Developing Markets Platform hjälper finländska företag och deras samarbetspartner att främja hållbar affärsverksamhet samt att utnyttja global utvecklingsfinansiering.

Mål 10. Minska ojämlikheten inom och mellan länder

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 10:

10.1: I Finland har inkomstutvecklingen för befolkningens fattigaste 40 procent varit jämn i förhållande till den övriga befolkningen. Nivån på grundskyddet har i allmänhet förbättrats under de senaste åren i förhållande till både pris- och inkomstnivån.

10.2: Finlands välfärdssamhälle fungerar väl när det gäller att främja socialt, ekonomiskt och politiskt deltagande.

10.3: Lagstiftningen utvecklas hela tiden i en riktning som i allt högre grad betonar likabehandling och förebygger diskriminering.

10.4: Främjandet av jämställdheten är ett centralt mål för det finländska välfärdssamhället – inklusive finanspolitiken, lönelösningarna och utvecklingen av den sociala tryggheten.

10.5: Finland stöder en effektivisering av regleringen och övervakningen av den globala finansmarknaden och finansieringsinstitutionerna.

10.6: Finland stöder utvecklingsländernas representation och röst i beslutsfattandet inom internationella ekonomiska institutioner och finansieringsinstitutioner.

10.7: Finland stöder en regelbaserad och ansvarsfull invandringspolitik.

Regeringens mål och åtgärder som främjar uppnåendet av SDG 10:

- Regeringens mål är en hållbar ekonomi som utgör grunden för välfärden.
- Regeringens mål är att respektera och främja de mänskliga rättigheterna både i Finland och globalt.
- Alla ska ha möjlighet att öka sin kompetens, sysselsätta sig, klara sig på sin lön eller pension och leva i trygghet.

I den senaste utvärderingsrapporten om grundtrygghetens tillräcklighet som genomförs varje regeringsperiod i Finland konstaterades att nivån på grundtryggheten allmänt taget har förbättrats i Finland. Visserligen räcker skyddet för flera befolkningsgrupper som lever på grundtrygghet (arbetslösa, sjuka och föräldralediga) inte till för att täcka en sådan lägsta konsumtionsnivå att hushållet verkligen kan bli delaktigt i samhället.⁶⁹

⁶⁹ <https://www.julkari.fi/handle/10024/146182>

De fattigaste 40 procenten av Finlands befolkning har inte upplevt några stora förändringar i sin inkomstutveckling jämfört med befolkningens medelnivå (SDG delmål 10.1). År 2022 var de disponibla medianinkomsterna för de fattigaste 40 procenten cirka 8 300 euro per år, medan den nationella medianen var cirka 15 100 euro/år.⁷⁰ De tidsmässiga förändringarna i inkomstutvecklingen har hållits på ungefär samma nivå sedan 2010. Det finländska sociala trygghetssystemet och beskattningen är internationellt sett relativt effektiva för att förhindra att inkomstskillnaderna ökar. Detta observerades också under coronapandemin, då skillnaderna i hushållens disponibla intäkter enligt undersökningar inte ökade 2020.⁷¹

Regeringens mål är att främja utkomsten för de fattigaste 40 procenten av befolkningen med en linje vars syfte är att uppmuntra till att ta emot arbete. Medborgarna ska uppmuntras att ta emot arbete och arbetet ska belönas. Målet är att allt fler ska få lön i stället för inkomstöverföringar för att klara sig. Man strävar efter att stärka mottagningskapaciteten inom arbetslivet så att partiellt arbetsföra, invandrare, äldre samt personer som arbetar i uppgifter med låga utbildningskrav sysselsätts bättre.

Internationellt sett förverkligas människors rätt att delta i samhällelig verksamhet väl i Finland oberoende av deras bakgrund (SDG delmål 10.2). Ett tidigt ingripande i problem som ökar den sociala, ekonomiska eller politiska ojämlikheten och bättre möjligheter att identifiera risker för utslagning är i nyckelposition när det gäller att främja människors möjligheter att utöva sina grundlagsenliga rättigheter.

Regeringen har sett till att de inkomster som står till gäldenärernas förfogande är tillräckliga genom att det skyddade beloppet i fråga om utsökning hålls på nuvarande nivå, tills beslut om fortsatta åtgärder har fattats. Dessutom genomför regeringen en utvärdering av hur insolvensförfaranden för privatpersoner fungerar som en del av en helhetsöversyn över skuldsättningsfenomenet enligt regeringsprogrammet. Regeringsprogrammets mål att förebygga överskuldsättning genomförs genom den nationella strategin för ekonomiskt kunnande (SDG delmål 10.2).

Regeringen bereder och genomför ett nationellt program för att främja demokrati och deltagande samt bereder en strategi för civilsamhällesorganisationer (SDG delmål 10.2). Ett särskilt mål är att öka valdeltagandet och stärka barns och ungas delaktighet. Regeringen främjar utvecklingen av god praxis för demokrati- och människorättsfostran. I det finländska samhället har det traditionellt funnits en god kultur av diskussion och åsiktsutbyte, som finns med redan från barndomen för att trygga yttrande- och åsiktsfriheten enligt grundlagen.

Även det riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik 2024–2027⁷² innehåller åtgärder för att främja ungas delaktighet, såsom att bättre än tidigare inkludera och höra de unga i ministeriernas beredningsarbete, inklusive lagstiftningsarbete samt beredning av strategier och verksamhetsprogram.

---

⁷⁰ <https://stat.fi/sv/publikation/cl81yr6zpsv3y0duk4wc191rl>

⁷¹ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-436-1>

⁷² <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024043024157>

Regeringen främjar också de språkliga rättigheterna genom att genomförandet av de åtgärder som anges i nationalspraksstrategin och det språkpolitiska programmet⁷³ fortsätter (SDG delmål 10.2).

Regeringen respekterar och främjar tillgodoseendet av alla samers och samiska gruppers språkliga och kulturella rättigheter med beaktande av internationella avtal. Regeringens proposition om en ny sametingslag har beretts i samarbete med Sametinget. Även sannings- och försoningskommissionens arbete fortsätter och Samiska klimatrådets resurser tryggs (SDG delmål 10.2).

Regeringen strävar också efter att stärka ställningen för de inhemska minoritetsspråken, särskilt de samiska språken, karelska språket, romani och de inhemska teckenspråken. Regeringen utreder hur de teckenspråkiga barnens ställning inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen kan stärkas (SDG delmål 10.2).

I det finländska samhället förverkligas de likvärdiga möjligheterna väl på internationell nivå (SDG delmål 10.3). Främjandet av likabehandling är dock en fortlöpande process, eftersom det av många olika orsaker fortfarande förekommer diskriminering och behandling som upprätthåller ojämlikhet.

Regeringen lämnade ett meddelande till riksdagen om främjande av likabehandling, jämställdhet och icke-diskriminering i det finländska samhället i början av regeringsperioden. Meddelandet innehåller många åtgärder som regeringen främjade genom att starta handlingsprogrammet Ett jämlikt Finland.

Regeringen utarbetar också ett förvaltningsövergripande jämställdhetsprogram, utifrån vars riktlinjer de gemensamma målen i den jämställdhetspolitiska redogörelsen uppdateras och främjas för att avskaffa diskriminering pga. kön och främja jämställdhet mellan kvinnor och män. Jämställdhetsprogrammet stöder uppnåendet av målet t.ex. genom att främjandet av jämställdheten beaktas i budgetprocessen, centrala reformer och projekt. Regeringen låter också göra en ekonomisk effektanalys där man utreder hur olika likalönsprogram, ändringar i lagstiftningen, ekonomiska konjunkturer, strukturella förändringar på arbetsmarknaden och arbetsmarknadsåtgärder påverkar skillnaderna i kvinnors och mäns genomsnittliga inkomster.

Regeringen stärker dessutom rättsstatens funktion genom att bereda och genomföra Finlands fjärde nationella handlingsplan för grundläggande och mänskliga rättigheter. Handlingsplanen stärker uppföljningen av hur de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses i Finland.

Regeringens långsiktiga mål är att Finland ska uppnå en ekonomisk tillväxt och skuldsättning i förhållande till bruttonationalprodukten som ligger på nordisk nivå. På så sätt kan man trygga välfärdssamhällets funktion och generationsöverskridande rättvisa (SDG delmål 10.4).

När det gäller regleringen och övervakningen av den globala finansmarknaden och finansieringsinstitutionerna grundar sig Finlands nationella författningar till stor del på EU-regleringen, som till stor del är harmoniserad (SDG delmål 10.5).

---

⁷³ <https://oikeusministerio.fi/sv/nationalspraksstrategin-och-det-sprakpolitiska-programmet>

I enlighet med regeringsprogrammet är Finlands mål att främja en regelbaserad internationell ordning (SDG delmål 10.6). Att engagera det globala syd i den regelbaserade internationella ordningen, i arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter är en prioritering i Finlands utrikes- och säkerhetspolitik.

En rättvis invandringspolitik är en del av arbetet för att hejda globala ojämlikheter (SDG delmål 10.7). Regeringens asylpolitik baserar sig på bistånd till de mest nödställda, internationellt samarbete, tryggnad av säkerheten och försvar av västvärldens värderingar, såsom demokrati och jämlikhet. Särskild vikt fästs vid rättigheterna för barn, kvinnor och personer med funktionsnedsättning.

Regeringen reformerar utlänningslagen till en tydlig helhet. Under regeringsperioden revideras och förtydligas utlänningslagens uppehållstillståndssystem. I det första skedet av totalreformen av utlänningslagen förnyas också bestämmelserna om internationellt skydd och inreseförbud.

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

Ett tillförlitligt, effektivt och utjämnande skattesystem i kombination med en fungerande skatteförvaltning är en förutsättning för att samhällena i utvecklingsländerna ska kunna utvecklas och finansieras. Förutom att skatterna utgör den största inkomstkällan för staterna fungerar de också som verktyg för inkomstfördelningen.

Finland har fastställt sitt verksamhetssätt i åtgärdsprogrammet för beskattning och utveckling (Verotus ja kehitys)⁷⁴, vars syfte är att stödja utvecklingsländernas strävan att stärka sina egna skattesystem och göra sin röst hörd även i förhandlingarna om den globala skattepolitiken. Finland stöder också en ökad transparens i uppbörden av intäkter.

En av de viktigaste prioriteringarna i den finländska utvecklingspolitiken är att stärka rättigheterna och ställningen för personer med funktionsnedsättning. Det är också ett genomgående mål som främjas dels med särskilda insatser, dels genom integrering i alla utvecklingspolitiska prioriteringar. Situationen för kvinnor och flickor med funktionsnedsättning är ett integrerat tema i alla jämställdhetsmål i Finlands utvecklingspolitik.

Finland främjar aktivt förbättringen av ställningen för personer med funktionsnedsättning i det humanitära biståndet genom såväl påverkansarbete som finansiering. Finland strävar särskilt efter att förbättra beaktandet av personer med funktionsnedsättning i systemet för samordning av humanitärt bistånd för att åstadkomma hållbara konsekvenser.

Finland stöder tillgodoseendet och främjandet av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning i arbetet i det civila samhället på ett övergripande och riktat sätt. Arbetet utgår från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD). Målet med det riktade arbetet är att stödja förbättringen av rättigheterna och levnadsförhållandena för personer med funktionsnedsättning i sårbar ställning samt att främja förverkligandet av inkludering av personer med funktionsnedsättning på olika nivåer, även genom påverkansarbete. Finland beviljar projektfinsiering till handikapporganisationer och grupper av personer med funktionsnedsättning utifrån de behov och initiativ som de själva

---

⁷⁴ <https://um.fi/documents/35732/0/Verotus+ja+kehitys+-toimintaohjelma+080620.pdf/a82aad6c-f57d-fe05-4a78-99f2bf441ec9?t=1591618810453>

identifierat. Ett starkt fokusområde är att stödja det civila samhället och handikapporganisationerna, eftersom de bidrar till att främja en stark handikapprörelse och tillgodoseendet av de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning.

Ett nytt utspel är inkludering av personer med funktionsnedsättning i handelspolitiken och i det utvecklingssamarbete som stöder handeln. Finland utarbetade en undersökning om ämnet "Inclusive Trade and Persons with Disabilities"⁷⁵, som har främjat behandlingen av temat i internationella handelsorganisationer.

Finland stöder utvecklingsländernas deltagande i den multilaterala handeln. Stödet kanaliseras till Världshandelsorganisationens (WTO) program för tekniskt bistånd, som stöder utvecklingsländernas kompetens och institutionella kapacitet att på lika villkor delta i ett regelbaserat multilateralt handelssystem.

Finland stöder det rådgivande centret för WTO:s lagstiftning (Advisory Centre on WTO Law, ACWL), vars uppgift är att erbjuda utvecklingsländerna juridisk rådgivning och stöd gällande WTO:s lagstiftning så att de kan försvara sina intressen i lösningen av WTO:s tvister på lika villkor som industriländerna.

Mål 11. Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 11:

11.1: Antalet bostadslösa har minskat med cirka 80 procent under perioden 2008–2023 och antalet långtidsbostadslösa med cirka 70 procent under samma period.⁷⁶

11.2: År 2022 hade 90 procent av befolkningen smidig tillgång till kollektivtrafiktjänster.

11.3: Markanvändnings- och bygglagen stöder planeringen av hållbara städer och samhällen samt säkerställer att alla har rätt att delta i planeringen av markanvändningen.

11.4: För att skydda kultur- och naturarvet har man godkänt statsrådets principbeslut om kulturarvsstrategin 2023–2030, som för första gången granskar kulturarvet i Finland på ett övergripande sätt.

11.5: Katastrofer och de ekonomiska olägenheter och olägenheter för hälsan som de orsakar förekommer sällan i Finland.

11.6: De skadliga miljökonsekvenserna per capita av städerna är små och man strävar efter att minska dem ytterligare.

11.7.2: Det finns rikligt med offentliga utomhusmiljöer och grönområden som är tillgängliga för alla och de är trygga och lättillgängliga.

11.a: Den nationella och landskapsvisa utvecklingsplaneringen som stöder de positiva förbindelserna mellan stadsområdena, deras närområden och landsbygden används i stor utsträckning.

11.b: Kommunerna och städerna genomför planer för att minska katastrofriskerna samt beredskaps- och anpassningsplaner.

---

⁷⁵ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-375-6>

⁷⁶ <https://www.ara.fi/fi/document/asunnottomat-2023>

Regeringens mål och åtgärder för att uppnå SDG 11:

- Regeringen sörjer för förutsättningarna för boende och rörlighet i hela Finland: i huvudstadsregionen, stora stadsregioner, landskapscentrum, kranskommuner och regionstäder samt på landsbygden och i glest bebyggda delar av Finland.
- Regeringen har som mål att alla finländare ska ha en fungerande, hälsosam och trygg livsmiljö.
- Regeringen främjar landsbygdens livskraft och försörjningsberedskapen samt motarbetar ojämlikheten mellan regionerna.

Regeringen främjar ett högklassigt boende till skäligt pris genom fritt finansierat bostadsbyggande. Regeringen riktar effektivare än i nuläget utbudet av subventionerade hyresbostäder till de låginkomsttagare, mindre bemedlade och grupper med särskilda behov som har svårt att hyra bostad på den fria marknaden. Regeringen genomför en totalreform av bostadsbidraget som gör det lättare att anvisa bidraget till dem som behöver det, bl.a. genom att återinföra förmögenhetsgränser i bidraget. Den subventionerade produktionen av ARA-bostäder minskas på ett kontrollerat sätt. Möjligheten att skaffa en första bostad tryggas genom att man utvecklar BSP-systemet (SDG delmål 11.1).

Regeringens centrala mål är att eliminera långtidsbostadslösheten före 2027. För att målet ska nås riktar regeringen subventionerade stöd och åtgärder till att trygga boendet för och eliminera bostadslöshet bland de finländare som har det sämst ställt och i synnerhet till att eliminera bostadslöshet bland unga. Inrättandet av understödda boendeenheter för unga främjas. Bostadslöshet förebyggs genom att man tryggar tillgången till boende-, ekonomi- och skuldrådgivning samt missbrukar- och mentalvårdstjänster. Satsningar görs på att få in personer som har upplevt bostadslöshet i arbetslivet (SDG delmål 11.1). När det gäller bostadspolitiken har man i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering tillsammans med centrala ministerier, stadsregioner, välfärdsområden och organisationer inlett ett riksomfattande program⁷⁷ för att eliminera långtidsbostadslösheten. Genom programmet stärks samarbetet mellan staten, välfärdsområdena och städerna för att eliminera långtidsbostadslösheten.

Regeringen stärker stadspolitiken som bygger på ett rättvist partnerskap mellan staten och städerna. De stora städerna, de städer som är landskapscentrum och staten arbetar i allt större utsträckning i partnerskap med varandra för en hållbar tillväxt och internationalisering. Regeringen inleder en strategisk samarbetsallians med de sex största städerna, utvecklar relationen mellan staten och landskapens centralorter genom temaspecifika avtal och stärker genomförandet av de avtal om innovationsekosystem som har ingåtts med universitetsstäderna, universitetscentra och städerna i huvudstadsregionen. Dessutom genomför regeringen regionstadsprogrammet och uppdaterar genomförandeprogrammet för regionstadsprogrammet.

Regeringen fortsätter förfarandet med avtal om markanvändning, boende och trafik (MBT-avtal) med de största stadsregionerna. Avtalen fokuserar på att säkerställa förutsättningarna för regionernas tillväxt och tillgänglighet genom investeringar i infrastruktur och bostadsproduktion. Staten har ingått 12-åriga MBT-avtal som gäller fram till 2031 med Helsingfors, Tammerfors,

⁷⁷ https://ym.fi/-/uusi-ohjelma-pyrkii-poistamaan-pitkaaikaisasunnottomuuden?languageId=sv_SE

Åbo, Uleåborg, Jyväskylä, Kuopio och Lahtis. Syftet med MBT-avtalen är att stärka samarbetet mellan kommunerna inom stadsregionerna samt mellan stadsregionerna och staten. Genom MBT-avtalen främjas en hållbar samhällsstruktur och ett hållbart trafiksystem samt bostadsplanläggning och bostadsproduktion som motsvarar behoven, vilka är förutsättningar för tillväxt i stadsregionerna. Syftet med avtalen är också att stödja digitaliseringen av trafiksystemet, främja trafiksäkerheten samt uppmuntra stadsregionerna att koncentrera samhällsstrukturen, främja kollektivtrafik, cykling och gång samt förebygga segregation.

Regeringen gör rörligheten smidigare oberoende av färdmedel, identifierar de regionala skillnaderna i Finland och litar på människornas förmåga att själva fritt välja det mest ändamålsenliga sättet att bo och förflytta sig. Stora investeringar görs i byggande och reparation av trafikleder samt utveckling av kollektivtrafiken. En uppdatering av den 12-åriga riksomfattande trafiksystemplanen (Trafik 12) för en långsiktig utveckling av trafiksystemet pågår. I planen beaktas olika områdets särdrag. Finansieringen av offentligt understödd kollektivtrafik består av statlig och kommunal finansiering. Statens direkta finansiering av kollektivtrafiken är cirka 100 miljoner euro 2024 (SDG delmål 11.2).

I utvecklingen av kollektivtrafiken och andra trafiktjänster beaktas också tjänsternas tillgänglighet. Hösten 2023 publicerades en tillgänglighetsvision för transportsystemet⁷⁸, som strävar efter att garantera alla en smidig, trygg och självständig resa oberoende av personliga begränsningar. Färdtjänst för personer med funktionsnedsättning ordnas på ett användarvänligt sätt med beaktande av särskilda behov. Trafiksäkerheten förbättras så att inga dödsfall i trafiken inträffar i Finland 2050. Målet uppnås genom trafiksäkerhetsstrategin för 2022–2026 (SDG delmål 11.2).

Regeringen tryggar användbarheten och bevarandet av kulturarvet genom digitalisering och beaktar verksamhetens ekologiska hållbarhet t.ex. genom att årligen följa upp koldioxidavtrycket från den digitala långtidslagringen (SDG delmål 11.4). Skyddet av kulturarvet och kulturmiljöerna mot klimatförändringarnas effekter har också beaktats i den nationella planen för anpassning till klimatförändringar. Finlands arkitekturpolitiska program 2022–2035 som främjar den byggda miljöns ekologiska, sociala, ekonomiska och kulturella hållbarhet stöder bevarandet av kultur- och naturarvet.

Regeringen utarbetar en lag om områdesanvändning som främjar en ändamålsenlig markanvändning, en god livsmiljö, en smidig planläggning, städernas och kommunernas tillväxt, en tillräcklig bostadsproduktion, områdenas livskraft, företagens konkurrenskraft och Finlands attraktionskraft som investeringsland. För reformen av lagen om områdesanvändning har tillsatts en arbetsgrupp vars mandatperiod pågår till slutet av september 2024. Målet är att regeringens proposition med förslag till ny lag om områdesanvändning ska överlämnas till riksdagen under vårsessionen 2025.

Regeringen tillsätter en utredningsgrupp över ministeriegränserna för att lösa de utmaningar som segregeringen av områden medför för boendet i hela Finland. I anslutning till segregeringen av regionerna bereder miljöministeriet under 2024 som tjänsteuppdrag en utredning av segregeringen. Utredningen utnyttjas när lagen om bostadsaktiebolag bereds.

---

⁷⁸ https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/e802f07f-b9aa-47b7-a702-b0302a3b6739/79c5dbca-99ce-4dfa-b2c7-66e2e0a23a12/LIITE_20240227125441.PDF

Byggbestämmelserna lindras så att ökningen av kostnaderna för byggande och boende kan bromsas upp. En byggnadstillsynsreform inleds i syfte att säkerställa att byggnadstillsynsverksamheten har en tillräcklig kompetens, håller en tillräcklig servicenivå och ger så enhetliga tolkningar som möjligt i hela Finland. Problem med inomhusluften förebyggs och åtgärdas utifrån forskningsbaserad information och god praxis (SDG delmål 11.6).

Regeringen har under ledning av statsrådets kansli inlett beredningen av program för norra och östra Finland och inrättat delegationer som stöd för arbetet. Förslagen till program och tillhörande åtgärder blir klara före utgången av 2024. Västra och Södra Finland är på många sätt viktiga för Finlands livskraft och tillväxt. Regeringen strävar efter att möjliggöra en målmedveten utveckling av alla dessa områden (SDG delmål 11.a).

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

Finland arbetar för att främja utsläppsminskningarna i trafiken samt för att utveckla digitaliseringen, automatiseringen och en hållbar trafikinfrastruktur inom EU, Internationella sjöfartsorganisationen IMO och Internationella civila luftfartsorganisationen ICAO.

I enlighet med regeringsprogrammets övergripande utvecklingspolitik styr Finland arbetet för hållbar stadsutveckling inom FN-Habitat (United Nations Human Settlements Programme, UN-Habitat). Med miljöministeriets projektstöd fortsätter Finland att samarbeta med FN-Habitat, Kommunförbundet samt finländska och afrikanska städer för att uppnå målen för hållbar utveckling.

Finland främjar hållbar stadsutveckling även i Norden och på EU-nivå. Finland deltar i det stadspolitiska samarbetet mellan de nordiska länderna och de nordiska städerna under Nordiska ministerrådet. På EU-nivå främjar Finland hållbar stadsutveckling särskilt genom att aktivt delta i samarbetet mellan EU:s städer, medlemsländer och EU-institutioner inom ramen för EU:s stadsagenda (Urban Agenda for the EU).

Finland främjar också uppnåendet av ambitiösa klimatmål i anslutning till hållbar stadsutveckling genom att stöda programmet EU:s Horisonts mission "att skapa 100 klimatneutrala och intelligenta städer före 2030" för de sex utvalda finländska föregångarstäderna och genom att sprida erfarenheter och god praxis från dem även i större utsträckning i Finland och utomlands.

Mål 12. Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 12:

12.1: Finland har ett strategiskt program för cirkulär ekonomi och en nationell strategi för bioekonomi. Inom den cirkulära ekonomin har man ställt upp mål för graden av cirkulär ekonomi samt för användningen av naturresurser och material. Målet med bioekonomistategin är att fördubbla bioekonomins mervärde och skapa innovativa bioekonomiska lösningar på globala problem samt ersätta användningen av fossila råvaror.

12.2: I Finland konsumeras betydligt mer råvaror än i EU-länderna i genomsnitt. Samhällsekonomin är materialintensiv och resurseffektiviteten samt graden av cirkulär ekonomi är låg. Graden av cirkulär ekonomi har dock ökat något.

12.3: Finland har utvecklat ett nationellt system för uppföljning av matsvinnet. Hela livsmedelssystemet har utarbetat en gemensam färdplan med centrala metoder att minska livsmedelsavfallet och matsvinnet i alla faser av livsmedelskedjan.

12.4: Finland är part i alla multilaterala miljöavtal som gäller kemikalier och deltar aktivt i det globala ramverket för kemikalier (Global Framework on Chemicals). Vi har ett nationellt kemikalieprogram.

12.5: Mängden kommunalt avfall ökar i Finland och 2021 var den cirka en femtedel större per person än i Europeiska unionen i genomsnitt.

12.6: Genomförandet av EU:s direktiv om hållbarhetsrapporteringen som trädde i kraft 2024 effektiviserar företagens ansvarsrapportering och ökar transparensen ytterligare.

12.7: Hållbara offentliga upphandlingar främjas genom samarbete mellan flera aktörer och på olika nivåer inom offentlig förvaltning samt med handböcker för olika upphandlande enheter.

12.8: Hållbar utveckling har inkluderats i undervisningen på alla utbildningsnivåer. En öppen webbkurs om hållbar utveckling har utvecklats för tjänstemän.

Regeringens mål och åtgärder för att uppnå SDG 12:

- Regeringens mål är att Finland skapar tillväxt inom den rena ekonomin i hemlandet och bidrar genom teknikexport till att fasa ut förorenande lösningar på andra håll i världen. Finlands andel av investeringarna, arbetstillfällena och mervärdet inom den rena ekonomin ökar.
- Finland utnyttjar sina naturresurser på ett hållbart sätt för att öka sin självförsörjningsgrad.

Regeringen stärker Finlands internationella föregångarskap inom cirkulär ekonomi och dess potential att skapa nytt arbete och ny affärsverksamhet. Finland främjar också det nationella intresset med beaktande av den cirkulära ekonomin på den europeiska inre marknaden och uppkomsten av en europeisk marknad för returråvaror.

Regeringen främjar en ökning av mervärdet inom den inhemska industrin som grundar sig på förnybara råvaror. Vid användningen av trä eftersträvas en så hög förädlingsgrad som möjligt.

Träbyggandet ökas genom incitament och genom avveckling av reglering i anslutning till det. Finansiering för forskning, utveckling och innovation kanaliseras till träbyggande och satsningar görs på utbildning inom branschen. Användningen av skogarna grundar sig på aktiv skogsvård med flera mål i enlighet med den nationella skogsstrategin 2035⁷⁹. På så sätt tryggas skogs- och bioproduktindustrins verksamhetsförutsättningar, såsom tillgången på råvaror.

Regeringen förbättrar Finlands självförsörjning genom att effektivisera kretsloppet av material och näringsämnen. För återvunna råvaror utvecklas en fungerande marknad för olika användningsändamål och återvinningsmaterialens användningsandel ökas. I produktionen och ekonomin stöds omställningen till livscykel-tänkande, där cirkulär ekonomi ger en konkurrensfördel (SDG delmål 12.2).

---

⁷⁹ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-744-0>

Finland deltog aktivt i genomförandet av FN:s tioåriga ramprogram för hållbar konsumtion och produktion och ledde programmet för hållbart byggande tillsammans med FN:s miljöprogram UNEP och det australiska universitetet RMIT (SDG delmål 12.1). I och med det fortsatta mandatet från FN:s generalförsamling fortsätter genomförandet av ramprogrammet fram till 2030.

Finland har ställt upp följande konkreta mål för användningen av naturresurserna i statsrådets principbeslut om ett strategiskt program för cirkulär ekonomi⁸⁰:

- 1) Konsumtionen av icke förnybara naturresurser minskar och en hållbar användning av förnybara naturresurser kan öka så att den totala förbrukningen av inhemska primär råvaror 2035 inte överstiger nivån 2015. Naturresurser som används för tillverkning av exportprodukter omfattas inte av målet.
- 2) Resursernas produktivitet fördubblas jämfört med 2015 före 2035.
- 3) Materialens grad av cirkulär ekonomi fördubblas fram till 2035.

Uppnåendet av målen främjas bl.a. genom ett strategiskt green deal-åtagande för cirkulär ekonomi samt genom att utveckla avfallslagen så att den främjar lagen om cirkulär ekonomi (SDG delmål 12.2).

Regeringen utvecklar avfalls-, produkt- och kemikalieregleringen så att de bildar tydliga helheter och miljöregleringen är tydlig. Man strävar efter att gallra bort överlappande skyldigheter eller styrmedel (SDG delmål 12.4).

Regeringen ökar användningen av återvunnet material på marknadsvillkor genom att ändra avfallslagstiftningen. Förnybara, biobaserade och återvunna material ersätter lösningar inom den fossila ekonomin, minskar mängden avfall som uppkommer och användningen av icke-förnybara råvaror, stärker de inhemska värdekedjorna, förbättrar produkternas förädlingsgrad och skapar tillväxtpotentialer i Finland.

Verksamhetsförutsättningarna för cirkulär ekonomi stöds bl.a. genom att främja separat insamling och vidareutnyttjande av biobaserade och biologiskt nedbrytbara material samt genom att öka återanvändningen av textilavfall, maskiner och anordningar samt fordonsdelar (SDG delmål 12.5).

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering utvecklas regleringen av företagsansvaret på EU- och OECD-nivå. Finland har deltagit aktivt i förhandlingarna om EU-kommissionens förslag till direktiv om företagsansvar (CSDDD), som träder i kraft 2027 för de första största företagen. Inom OECD utvärderas det nationella förbindelseorganet för ansvarsfull affärsverksamhet i Finland 2024 och på så sätt utvecklas dess verksamhet genom att genomföra följande rekommendationer från en kollegial bedömning (SDG delmål 12.6).

I Finland görs offentliga upphandlingar till ett värde av cirka 47 miljarder euro per år.⁸¹ Regeringsprogrammet innehåller många samhällsliga reformmål som kan genomföras med

⁸⁰ <https://ym.fi/sv/programmet-for-framjande-av-cirkular-ekonomi>

⁸¹ <https://ym.fi/documents/10623/15348578/Hankinta-Suomi+tiivistelm%C3%A4+20210701.pdf/68f9611b-14b0-9d26-7426-9f4899293eff/Hankinta-Suomi+tiivistelm%C3%A4+20210701.pdf?t=1645435901702>

hjälp av den offentliga sektorns betydande köpkraft. Sådana är t.ex. reformen av social- och hälsovårdstjänsterna samt införandet av nya tekniker och lösningar för att främja ren omställning och cirkulär ekonomi. Regeringen har som mål att förbättra upphandlingskompetensen och främja användningen av innovativ upphandling. Genom upphandling av nya lösningar kan den offentliga sektorn påverka i vilken riktning samhället utvecklas och påskynda utvecklingen. Samtidigt ökar man företagets incitament till innovation, påskyndar skalningen av nya lösningar och kan stärka den cirkulära ekonomin.

Programmet för verkningsfull offentlig upphandling⁸² (2024–2027) är ett gemensamt åtgärdsprogram för finansministeriet, Finlands Kommunförbund, Finlands Näringsliv, Företagarna i Finland och Valfärdsområdesbolaget Hyvil Oy, vars syfte är att främja de offentliga finansernas hållbarhet och de offentliga upphandlingarnas samhälleliga genomslagskraft (SDG delmål 12.7).

Arbetet med att utveckla de offentliga livsmedels- och måltidsupphandlingarna fortsätter på jord- och skogsbruksministeriets initiativ för att främja ett hållbart och rättvist livsmedelssystem samt säkerställa livsmedelstryggheten och försörjningsberedskapen (SDG delmål 12.7).

Man satsar på miljöfostran (och i synnerhet på barns och ungas möjligheter att röra sig i naturen). Dessutom tryggas barns och ungas delaktighet och de konsekvensbedömningar som gäller dem i klimat- och naturpolitiken. Som en del av åtgärden etableras gruppen De ungas Agenda 2030 och Klimat- och naturgruppen för unga (SDG delmål 12.8).

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

Finland deltar med sektorsövergripande representation (MM/ANM/UM) i genomförandet av världsförbundet för cirkulär ekonomi (World Circular Economy Forum, WCEF), som leds av Sitra. Finland stöder i synnerhet afrikanska aktörers deltagande i förbundet. WCEF erbjuder information, nätverk och samarbetspartner för att genomföra cirkulär ekonomi globalt.

Finland finansierar FN:s organisation för industriell utveckling UNIDO:s projekt Switch, som stöder företag i utvecklingsländerna som vill komma med i hållbara värdekedjor inom olika sektorer, såsom textil-, plast- och ICT-branschens cirkulära ekonomi.

Inom Världshandelsorganisationen WTO främjar Finland aktivt cirkulär ekonomi genom att lyfta fram exempel på och god praxis för nya affärsmodeller, tjänster och omvända värdekedjor. Finland samarbetar med utvecklingsländer såsom Costa Rica, Vietnam och Chile.

Finland fortsätter sitt aktiva deltagande i genomförandet av FN:s tioåriga ramprogram för hållbar konsumtion och produktion som medlem i programmets direktion och som en av direktionens ordförande. Dessutom fortsätter Finland att främja hållbart byggande som en del av initiativet Global Alliance for Buildings and Construction.

Finland deltar i G20-gruppens arbete för att främja hållbar bioekonomi globalt.

---

⁸² <https://vm.fi/sv/samarbetsforum-for-offentlig-upphandling>

Mål 13. Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och deras konsekvenser

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 13:

13.1: Finland uppdaterade sin nationella plan för anpassning till klimatförändringar 2022 och samarbetar internationellt för att främja klimatanpassningen bl.a. som en del av statschefernas klimatkoalition.

13.2: Det nationella planeringssystem för klimatpolitiken som är fastlagt i klimatlagen garanterar att klimatpolitiken är konsekvent och baserar sig på ett långsiktigt perspektiv.

13.3: Ekosocial bildning har inkluderats i de nationella läroplanerna för småbarnspedagogisk verksamhet, grundläggande utbildning och gymnasieutbildning.

13.a: Finland har förbundit sig till det internationella klimatfinansieringsmålet i Parisavtalet.

13.b: Merparten av Finlands bilaterala utvecklingsprojekt innefattar åtgärder för att stärka ländernas insatskapacitet. Finland är ett av världens ledande länder när det gäller att stärka kapaciteten för att producera hydrometeorologiska tjänster i utvecklingsländer.

Regeringens mål och åtgärder för att uppnå SDG 13:

- Regeringen uppdaterar de klimatpolitiska planerna enligt klimatlagen och andra centrala strategier som styr klimatpolitiken så att de motsvarar Finlands EU-förpliktelser och klimatlagens mål om klimatneutralitet. Främjandet av ren teknik och rena investeringar är en del av regeringens FoUI-politik, energipolitik och industripolitik.
- Klimatåtgärderna genomförs på ett ekonomiskt, ekologiskt, socialt och regionalt hållbart och rättvist sätt.
- Utöver utsläppsminskningarna främjar regeringen åtgärder som förbättrar samhällets förmåga att anpassa sig till klimatförändringarna. Dessutom intensifieras samarbetet med de övriga nordiska länderna.

De klimatmål som Finland har kommit överens om inom EU samt målen i Finlands nationella klimatlag och de nationella klimatplanerna har grundat sig på att kolsänkan i den brukade skogsmarken ständigt förblir stor. Skogarnas kolsänka har dock minskat under de senaste åren och markanvändningssektorn har på nettonivå till och med blivit en utsläppskälla under vissa år.

Finlands växthusgasutsläpp har minskat betydligt sedan 2005 i synnerhet inom utsläppshandelssektorn, dvs. industrin och energiproduktionen. Utsläppsminskningarna inom bördefördelningssektorn, dvs. i trafiken, boendet och jordbruket, har framskridit långsammare, men i rätt riktning. Inom markanvändningssektorn har Finland stora utmaningar att uppnå sina mål i och med att nettosänkan minskat och blivit en nettoutsläppskälla pga. ökad skogsavverkning, långsammare skogstillväxt och ökade markutsläpp från torvmarksskogar.⁸³ Bakom de ökade markutsläppen ligger en precisering av beräkningssättet. Den minskade nettosänkan medför att nettoutsläppen i Finland inte minskat nämnvärt sedan 2005. Enligt de senaste siffrorna var markanvändningssektorn i Finland för första gången en nettoutsläppskälla 2018, dvs. sektorns utsläpp överskred dess avgångar. Dessutom har markanvändningssektorn varit en nettoutsläppskälla 2021 och 2022. Situationen inom markanvändningssektorn försvårar uppfyllandet av de skyldigheter som EU:s förordning om markanvändning och skogsbruk

⁸³ [Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman skenaariotarkastelun päivitys \(luke.fi\)](https://maankayttosektorin.ilmastosuunnitelman.skenaariotarkastelun.päivitys(luke.fi))

(LULUCF) ställer på Finland. Om Finland inte uppnår de uppställda målen ska man köpa enheter från LULUCF- och ansvarsfördelningssektorn från andra EU-medlemsländer för att uppfylla sina skyldigheter. En betydande risk är också att skyldigheten överförs med straffkoefficient till bördefördelningssektorn, vilket kan ha betydande ekonomiska konsekvenser.

Hörnstenen i Finlands klimatpolitik är den nationella klimatlagen, som utöver klimatneutralitetsmålet även innehåller utsläppsminskingsmål för 2030, 2040 och 2050. Utsläppsminskingsmålen jämfört med 1990 års nivå är -60 procent före 2030, -80 procent före 2040 och -90 procent – men -95 procent eftersträvas – före 2050.

I den långsiktiga klimatplanen enligt klimatlagen ska man bl.a. presentera scenarion för utvecklingen av utsläpp och avgångar som omfattar minst 30 år och som beaktar minskningen av utsläppen av växthusgaser, stärkandet av sänkorna och anpassningen till klimatförändringarna. Planen bereds minst vart tionde år, och arbets- och näringsministeriet svarar för samordningen av beredningen. En långsiktig plan enligt klimatlagen har ännu inte tagits fram. Enligt den nya klimatlagen ska den första långsiktiga klimatplanen lämnas senast 2025.

Finland främjar utsläppsminskingsåtgärderna inom bördefördelningssektorn genom att i början av 2025 bereda en klimatplan på medellång sikt. I enlighet med klimatlagen ska rättvisaspekterna bedömas i planen. Som en del av stödet för genomförandet av klimatplanen på medellång sikt genomförs ett projekt för att påskynda klimatlösningar⁸⁴ (ACE) 2024–2030. Regeringen uppdaterar klimat- och energistrategin och utarbetar ett program för att minska utsläppsskuden samt en industripolitisk strategi för att uppnå målen i Finlands klimatlag och utsläppsminskningarna enligt EU:s förpliktelser. För markanvändningssektorn planeras ytterligare åtgärder för att öka kolsänkan och minska utsläppen. Den egentliga klimatplanen för markanvändningssektorn uppdateras först under följande regeringsperiod (SDG delmål 13.2).

Dessutom uppdateras sektorernas färdplaner för koldioxidsnålhet i samarbete mellan arbets- och näringsministeriet och sektorerna under 2024.⁸⁵ Regeringen främjar också skapandet av en modell för beräkning av koldioxidhandavtrycket i samarbete med näringslivet och forskningsinstituterna. För att öka koldioxid- och miljöhandavtrycket satsar man på forskning, utveckling och lansering av nya lösningar på marknaden. De finländska aktörernas koldioxidhandavtryck kompenseras inte Finlands egna klimat- och miljöåtgärder (SDG delmål 13.2).

Regeringen fortsätter att vidta åtgärder som inte ökar de dagliga kostnaderna för att minska utsläppen från trafiken, såsom att underlätta ändringen av drivkraften i synnerhet i den tunga trafiken. Det är också möjligt att ansöka om anskaffningsstöd för vätgasfordon vid sidan av gas- och elfordon. Dessutom bereds ett infrastrukturprogram för distribution av alternativa drivmedel som ersätter fossila bränslen. Programmet innehåller mål för infrastrukturen och fordonsbeståndet samt de åtgärder som behövs för att uppnå dem (delmål 13.2 i SDG).

---

⁸⁴ [https://www.syke.fi/sv-](https://www.syke.fi/sv-FI/Forskning__utveckling/Forsknings_och_utvecklingsprojekt/Projekt/Accelerating_Climate_Efforts_and_investmentsACE)

FI/Forskning__utveckling/Forsknings_och_utvecklingsprojekt/Projekt/Accelerating_Climate_Efforts_and_investmentsACE

⁸⁵ <https://tem.fi/sv/uppdatering-av-fardplanerna-for-koldioxidsnalhet> (en del av de uppdaterade färdplanerna publicerades redan i maj–juni 2024)

Kommunerna och städerna är centrala aktörer i det lokala genomförandet av åtgärder för att hejda klimatförändringarna. I kommunernas klimatplaner som stöder det lokala genomförandet ingår mål och åtgärder för att minska växthusgasutsläppen, uppgifter om utvecklingen av kommunens utsläpp samt uppgifter om uppföljningen av genomförandet av planen. Enligt uppgifter från miljöministeriet hade 89 kommuner i Fastlandsfinland i januari 2024 utarbetat en klimatplan som antingen helt eller delvis behandlar klimatfrågor. I början av 2024 beredde 77 kommuner en ny plan eller uppdaterade sin klimatplan och 11 kommuner deltog i de regionala klimatplanerna. I och med de ekonomiska besluten i regeringsprogrammet slopas kommunernas skyldighet att utarbeta en klimatplan genom ändringen av klimatlagen.

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

Med finländsk finansiering och Meteorologiska institutets sakkunskap utvecklar hydrometeorologiska instituten sina väder- och klimattjänster samt system för tidig varning i flera utvecklingsländer. Finlands Röda Kors genomför system för tidig varning på gemenskapsnivå i samarbete med lokala organisationer t.ex. i Östafrika och Nepal.

År 2024 pågår åtta projekt för institutionellt samarbete (IKI), där experter från Meteorologiska institutet utbildar personal vid hydrometeorologiska institut inom ramen för regionala projekt i Kenya, Tanzania och Rwanda samt inom ramen för bilaterala projekt i Nepal, Vietnam, Indonesien, Uzbekistan, Tadzjikistan, Kirgizistan. I projekten ökar man personalens förmåga att använda väderobservationsapparater och producera väder- och klimattjänster samt förbättrar systemen för tidig varning.

Dessutom pågår Finlands första projekt som finansieras med instrumentet för investeringsstöd till utvecklingsländer (PIF), dvs. en reform av väderobservations- och prognosystemet i Etiopien, där Finland levererar projektets tekniska lösningar och systemet för produktion av väderprognoser och -varningar samt ordnar meteorologisk utbildning. De ovannämnda IKI-projekten (exkl. Ukraina) och de förbättrade väder- och klimattjänsterna samt systemen för tidig varning, som förbättrats tack vare PIF-projektet, gagnar indirekt över 700 miljoner människor.

Finland främjar åtgärder i enlighet med målen i klimatavtalet från Paris samt begräsningen av och anpassningen till klimatförändringen inom alla utrikes- och säkerhetspolitiska sektorer, inbegripet handels- och utvecklingspolitiken. Finland lyfter fram klimat-, miljö- och cirkuläreconomiska lösningar på det internationella planet. År 2023 deltog Finland för första gången med sin egen företagspaviljong i FN:s klimatmöte COP28 i Dubai.

Finland är både i EU och i FN ett av de länder som driver en ambitiös klimatdiplomati. Finland uppmuntrar genom sin klimatdiplomati särskilt de största förorenarna till strängare utsläppsminskningståtgärder. I samband med klimatmötet COP28 anslöt sig Finland bl.a. till en klimatklubb som bildades på initiativ av Tyskland och andra G7-länder. Klubbens syfte är att påskynda klimatåtgärdernas framskridande.

Finland verkar för att klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald och vattenfrågorna ska bli en starkare del av den europeiska och internationella säkerhetspolitiken. Rysslands anfallskrig har understrukit betydelsen av en ren omställning även som en säkerhetsfråga i Europa. Dessutom betonar Finland rättvisan i den globala rena omställningen.

Klimatåtgärderna är en av prioriteringarna i utvecklingspolitiken i enlighet med regeringsprogrammet. Finland stöder utvecklingsländerna i arbetet med att stävja klimatförändringen, anpassa sig till den och stoppa förlusten av biologisk mångfald. Finland betonar ett människorättsbaserat och inkluderande förhållningssätt i allt klimatarbete. Det är viktigt att beakta ställningen och möjligheterna att påverka för kvinnor och flickor, ursprungsfolk samt sårbara grupper, såsom personer med funktionsnedsättning.

Finlands offentliga internationella klimatfinansiering är en del av förpliktelserna i FN:s klimatkonvention. Med utvecklingssamarbetsmedel stöder Finland bl.a. FN:s gröna klimatfond (GCF) och den nya fonden som avhjälper skador och förluster av klimatförändringarna.

Förebyggande och förutseende finansiering av katastrofrisker är en viktig del av Finlands utvecklingssamarbete och -politik. Finland finansierar t.ex. initiativet CREWS (Climate Risks and Early Warning Systems) som fokuserar på hantering av klimatrisker och system för tidig varning i de minst utvecklade länderna och små önationer, samt initiativet Systematic Observations Finance Facility (SOF) som stärker det globala väderobservations- och uppföljningsnätverket. Initiativen stöder FN:s generalsekreterare António Guterres mål att alla människor ska omfattas av systemen för tidig varning före 2027.

Skogsprojekt som stöds av Finland t.ex. i Tanzania främjar anpassningen till klimatförändringarna. Med hjälp av projekten har man utvidgat den areal av naturskogar som förvaltas av byarna, jämnat ut vattnets kretslopp och förbättrat människornas utkomst. Utvecklingsfinansieringsbolaget Finnfunds investeringar dämpar klimatförändringarna genom att producera nya FSC-certifierade (som värnar om den biologiska mångfalden, den ekonomiska hållbarheten samt landskaps- och kulturvärdena) kulturskogar i Tanzania, Ghana och Sierra Leone.

Finland främjar internationaliseringen och exporten av rena och koldioxidsnåla lösningar. På så sätt kan man främja ett positivt handavtryck i världen. Utsläppsminskningarna inom sjö- och flygtrafiken bör i första hand främjas med tillräckligt målmedvetna internationella åtgärder. I de internationella organisationerna för sjö- och flygtrafik (IMO, ICAO) främjar Finland effektiva de globala åtgärderna för att minska växthusgasutsläppen.

Mål 14. Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 14:

14.1: Även om Finlands belastning på Östersjön har minskat på lång sikt, har Finland inte lyckats minska belastningen avsevärt under de senaste åren.

14.2: År 2018 klassificerades fem av 42 bedömda undervattensnaturtyper som hotade och fem som sårbara. Efter 2008 har 24 procent av naturtyperna gått tillbaka.

14.4: Lagen om fiske grundar sig på hållbar användning av naturresurser med utgångspunkt i bästa tillgängliga forskningsrön. EU:s gemensamma fiskeripolitik grundar sig på målet om maximal hållbar avkastning. Strömmings- och vassbuksbestånden i Östersjön har försvagats under de senaste åren. Därför har åtgärderna för att reglera fisket skärpts. Torskbestånden i Östersjön mår dåligt pga. att den marina miljön har försämrats och det är i stor utsträckning förbjudet att fiska dem.

14.5: År 2018 uppnådde Finland målet för Agenda 2030 med 10 procent täckning av skyddsområden i sina egna havsområden.

14.6: Fiskestöden måste vara förenliga med EU:s regler för statsstöd. EU:s stöd till fiske tillåter inte verksamhet som leder till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske, överkapacitet eller överfiske.

14.7–14.a Sedan 2016 har Sammanslutningen för havsforskningens infrastruktur FINMARI (Finnish Marine Research Infrastructure) sammanfört den finländska havsforskningen för att öka den vetenskapliga kunskapen, utveckla forskningskapaciteten och backa upp introduktionen av marin teknik för att förbättra tillståndet i haven.

14.b: I Finland har de som bedriver småskaligt fiske lagfäst möjlighet att utnyttja naturresurserna i haven och få tillträde till marknaden.

14.c: Finland deltar aktivt i förhandlingarna om ett nytt internationellt avtal som förebygger nedskräpning med plast i haven.

Regeringens mål och åtgärder för att uppnå SDG 14:

- Regeringen tryggar bevarandet av naturkapitalet som en del av en ansvarsfull ekonomisk politik och strävar efter att stoppa förlusten av biologisk mångfald.
- Regeringen fortsätter programmet för effektiviserat vattenskydd och inleder ett program för frivilligt skydd av havsmiljön.
- Regeringen främjar ett bättre ekologiskt tillstånd i vattendragen i insjövatten och havsområden.

Finland har förbundit sig att genomföra målen i det globala Kunming–Montreal-ramverket för biologisk mångfald, inklusive målet att globalt öka antalet naturskyddsområden till 30 procent i landområden och insjöar samt i havsområden samt för hållbar användning av den biologiska mångfalden inom jord- och skogsbruket och fiskerinäringen.

Regeringen skyddar Finlands vattendrag och särskilt det sårbara Skärgårdshavet. Regeringen fortsätter programmet för Skärgårdshavet.⁸⁶ I programmet betonas åtgärder som förbättrar näringskretsloppet i betydande skala, såsom cirkulation av näringsämnen av animaliskt ursprung, förbättring av markens upptagningsförmåga och avlägsnande av näringsämnen från vattendragen. Regeringen stärker den övergripande samordningen av förvaltningsområdena och forskningen (SDG delmål 14.1).

Utsläpp av fartygens svavelhaltiga tvättvatten och grått vatten i havet förbjuds i Finlands territorialvatten och utsläppsbegränsningen för behandlat toalettavloppsvatten preciseras. Regeringen stärker lagstiftningsarbetet i internationella forum (kommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö HELCOM, Internationella sjöfartsorganisationen IMO) tillsammans med de andra Östersjöländerna, särskilt grannstaterna. Regeringen säkerställer en tillräcklig oljebekämpningsberedskap så att man kan fullgöra de nationella åtagandena samt tillgodose de behov som förändringarna i verksamhetsmiljön medför (SDG delmål 14.1).

Regeringen inleder ett program för frivilligt skydd av den marina naturen och kartlägger andra effektiva skyddsåtgärder i områden som stöder mångfalden (OECM) som en del av den lösningorienterade verksamheten (SDG delmål 14.2).

⁸⁶ <https://www.ely-keskus.fi/web/saaristomeri/saaristomeri-ohjelma>

Regeringen förbättrar möjligheterna till fritidsfiske och yrkesfiskarnas verksamhetsförutsättningar för att främja den inhemska användningen och exporten av fisk (SDG delmål 14.b).

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

Finland understöder de strängare globala begränsningarna för utsläpp i luften och vattnet som fartygen producerar och som förhandlas fram av Internationella sjöfartsorganisationen IMO, samt målen och åtgärderna för att förbättra hanteringen av det avfall som uppstår på fartygen.

Finland stödde ett så ambitiöst resultat som möjligt med tanke på skyddet av den marina miljön i förhandlingarna om ett avtal inom ramen för FN:s havsrättskonvention (UNCLOS) om skydd och hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden i havsområden utanför nationell jurisdiktion (det s.k. BBNJ-avtalet). Avtalet motsvarar delmål 14.c och gör det bl.a. möjligt att inrätta marina skyddsområden i internationella havsområden. Finland undertecknade konventionen i september 2023.

I förhandlingarna inom Internationella havsbottenmyndigheten hör Finland till en grupp länder som anser att organisationen inte ska godkänna att exploateringen av mineraltillgångarna i det internationella havsbottenområdet inleds innan den så kallade gruvstadgan som kompletterar bestämmelserna i FN:s havsrättskonvention har färdigställts. Före godkännandet behövs också tillräckligt med forskningsdata som grund för beslutsfattandet om havsbottenområdets ekosystem och effekterna av exploateringen.

Finland förhandlar aktivt i pågående förhandlingar mellan FN-länderna om ett internationellt avtal för att stoppa plastföroreningar, inklusive i den marina miljön. Finlands mål är att nå en överenskommelse om avtalets innehåll under 2024 för att avtalet ska kunna godkännas under 2025. Finland är också en del av koalitionen för höga ambitioner, som strävar efter ett internationellt plastavtal genom att stödja förhandlingar mellan FN-länderna.

Finland styr det allmänna stödet till skyddet av haven och utvecklingen av offentlig förvaltning via multilaterala finansieringskanaler, såsom Världsmiljöfonden (GEF) och dess prioritering internationella vatten. Via GEF styrs stödet till utvecklingsländerna bl.a. till att stödja ratificeringen av BBNJ-konventionen och till åtgärder i ett tidigt skede för att skydda haven.

UM, KM och Transport- och kommunikationsverket Traficom samfinansierar den internationella sjöfartsorganisationen IMO:s projekt GreenVoyage2050, genom vilket man utvidgar möjligheterna för små önationer under utveckling i Karibien (s.k. SIDS-stater) att ta fram nationella åtgärdsprogram och påskynda lagstiftning som stöder sjöfartens energiomställning.

Finland stöder kommissionens insatser i Världshandelsorganisationen WTO:s fiskeristödsförhandlingar, som är WTO:s kontribution till att uppnå målen för hållbar utveckling (SDG 14.6).

Mål 15. Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, bruka skogar hållbart, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 15:

15.1: Hållbar användning har integrerats i lagstiftningen och olika planer, men för att uppnå målen krävs ytterligare satsningar.

15.2: Den nationella skogsstrategin 2035 främjar en hållbar skötsel och användning av skogarna, t.ex. genom rekommendationer för skogsvård. Avskogningsförordningen genomförs.

15.5: Åtgärder har vidtagits för att stoppa utarmningen av den biologiska mångfalden, men det behövs effektivare åtgärder och ytterligare satsningar.

15.6: Det nationella genresursprogrammet (omfattar odlingsväxternas, husdjurens, skogsträdens och fiskarnas genresurser) förnyades 2018 för att styra bevarandet, skyddet och ett hållbart nyttjande av genresurserna.

15.7: Man agerar inom ramen för nationell, EU- och internationell lagstiftning, t.ex. i enlighet med CITES och förvaltningsplanerna för olika arter.

15.8: Man agerar inom ramen för den nationella lagstiftningen och EU:s lagstiftning om främmande arter. I enlighet med dessa har man berett fem nationella riskhanteringsplaner som främjar bekämpningen av främmande arter.

15.9: De ekonomiska värdena för olika arter har integrerats i planeringsprocesserna, men arbetet pågår fortfarande. I Finland pågår det 8-åriga projektet Priodiversity LIFE, via vilket alla ministerier och deras förvaltningsområdens ämbetsverk erbjuder stöd och utbildning för bedömning av naturkonsekvenser och uppföljning av hur finansieringen riktas.

15.a: Medlen kommer från olika källor, men anslagsbehoven är fortfarande inte tillgodosedda.

Regeringens mål och åtgärder för att uppnå SDG 15:

- Regeringen tryggar bevarandet av naturkapitalet som en del av en ansvarsfull ekonomisk politik och strävar efter att stoppa förlusten av biologisk mångfald.
- Regeringen fortsätter att utveckla programmen METSO, Helmi och NOUSU.
- Finlands förmåga att anpassa sig till klimatförändringarna stöds genom stärkande av den biologiska mångfalden bland annat så att bekämpning av främmande arter effektiviseras och en aktiv naturvård i ekonomiskogar främjas.
- Regeringen skyddar de av statens återstående gamla skogar i naturtillstånd som uppfyller de nationella kriterierna.

Finland har förbundit sig att genomföra målen i det globala Kunming–Montreal-ramverket för biologisk mångfald och EU:s strategi för biologisk mångfald.⁸⁷ Finland lämnar sina nationella åtaganden för att uppnå målen i EU:s strategi för biologisk mångfald till Europeiska kommissionen under 2024. Som bäst bereds en ny nationell strategi för biologisk mångfald och tillhörande handlingsprogram fram till 2035. Finland påverkar aktivt utvecklingen av uppföljningssystemet för Kunming–Montreal-ramverket och tillhörande indikatorer så att indikatorerna för hållbar utveckling utnyttjas fullt ut.

---

⁸⁷ <https://ym.fi/sv/eu-s-strategi-for-biologisk-mangfald>

Utöver beredningen av den nationella strategin för biologisk mångfald fortsätter och utvecklar regeringen handlingsprogrammet för den biologiska mångfalden i skogarna i södra Finland (METSO)⁸⁸ som grundar sig på frivilliga åtgärder och Helmi-programmet⁸⁹ som stärker den biologiska mångfalden i Finland och tryggar de livsviktiga ekosystemtjänster som naturen erbjuder (SDG delmål 15.1). Med hjälp av METSO kan privata skogsägare skydda mångfalden i sina skogar. Skogsägaren kan skydda sin skog antingen för viss tid eller permanent eller genom att utföra naturvårdsarbeten. Livsmiljöprogrammet Helmi stärker den biologiska mångfalden i Finland och tryggar de livsviktiga ekosystemtjänster och naturvärden som naturen erbjuder. Inom ramen för programmet skyddas och restaureras myrar, iståndsätts fågelvatten och fågelvåtmarker, bekämpas små rovdjur av främmande arter och sköts vårdbiotoper. Frivillighet är en central princip för regeringen när det gäller naturskydd och dessa program är en viktig del av uppfyllandet av Finlands EU-förpliktelser och internationella förpliktelser. Dessutom är den privata sektorns åtgärder och färdplanerna för den biologiska mångfalden av största vikt för att stoppa förlusten av biologisk mångfald.

Regeringen har förbundit sig starkt till åtgärder som främjar den biologiska mångfalden i den nationella strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027 (Finlands CAP-plan). Finlands CAP-plan innehåller ett brett spektrum av åtgärder som främjar den biologiska mångfalden. En del av åtgärderna är obligatoriska för alla jordbrukare och de är en förutsättning för att alla jordbrukarstöd ska betalas ut. En del av åtgärderna är däremot frivilliga.

Regeringen främjar genom åtgärder enligt den nationella skogsstrategin 2035⁹⁰ en aktiv, hållbar och mångsidig användning av skogarna och stärker skogarnas livskraft, mångfald och anpassningsförmåga. Regeringen främjar genom sin politik de åtgärder som förbättrar skogarnas tillväxt och hälsa samt främjar gallring i rätt tid och rätt proportion genom att även eftersläpande plantskogsvård och förstagallring blir utförd. Uppföljningen, prognostiseringen och bekämpningen av skogsskador utvecklas. Åtgärderna för att förbättra den biologiska mångfalden genomförs som en del av den hållbara skogsvården, bl.a. genom att främja aktiv naturvård i ekonomiskogarna. Dessutom utreder regeringen utnyttjandet av utnyttjande av miljövänliga anbudsförfaranden (SDG delmål 15.2).

Finland inleder beredningen av genomförandet av EU:s förordning om restaurering av natur under 2024.

Förutsättningarna för tillväxten av saimenvikarbeståndet tryggas (SDG delmål 15.5). Regeringen anser att det är viktigt att effektivisera bekämpningen av skadeorsakande främmande arter och gör det möjligt att jaga och utnyttja sådana arter vars bestånd är tillräckligt starkt och som är till skada för naturen och människorna (SDG delmål 15.8).

Regeringen gör det möjligt att stärka nationalparkernas finansieringsbas i form av frivilliga besöksavgifter och utreder möjligheterna att utnyttja de avgifter som tas ut av samarbetsföretagen.

---

⁸⁸ <https://mmm.fi/sv/skogar/biodiversitet-och-skydd/metso-programmet>

⁸⁹ <https://ym.fi/sv/livsmiljoprogrammet-helmi>

⁹⁰ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-744-0>

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

I utvecklingsländerna främjar regeringen den finländska kompetensen och tryggheten av den biologiska mångfalden, hållbart skogsbruk och besöksprojekt samt andra naturresursrelaterade projekt som förbättrar den lokala befolkningens och ursprungsfolkens levnadsförhållanden och ökar den globala kolsänkan.

Vidare deltar Finland aktivt i det internationella samarbetet kring biologisk mångfald. Finland deltar och förhandlar som en del av EU vid partsmöten om FN:s konvention om biologisk mångfald. Nästa möte (CBD COP16) hålls i oktober 2024 i Colombia. Finland främjar genomförandet och uppföljningen av målen i Kunming–Montreal-ramverket för biologisk mångfald, en jämlik fördelning av nytta av genetiska resurser och ursprungsfolkens rättigheter.

Största delen av Finlands internationella finansiering för biologisk mångfald kanaliseras till utvecklingsländer via Världsmiljöfonden (GEF), FN:s miljöprogram (UNEP) och Internationella naturvårdsunionen (IUCN). Finland verkar aktivt i dessa organisationers beslutande organ.

I utvecklingsländerna främjar Finland hållbart skogsbruk och besöksprojekt som drar nytta av den finländska kompetensen, samt andra projekt som förbättrar den lokala befolkningens levnadsförhållanden och ökar den globala kolsänkan.

Finland stöder sin största utvecklingssamarbetspartner Ukraina i bedömningen av miljöskador orsakade av Rysslands anfallskrig, planeringen av reparationsåtgärder samt utvecklingen av Ukrainas miljöförvaltning. Stödet styrs till det arbete som FN:s miljöorganisation UNEP utför i Ukraina. Stödet kompletterar det arbete som Finland redan gjort som ordförande för miljösäkerhetssektorn i Ukrainas fredsinstitut.

Finland stöder kartläggningen av världens skogar samt insamlingen av skogsdata och rapporteringen av dem tillsammans med FN:s jordbruksorganisation FAO. På så sätt får partnerländerna närmare information om sina skogar och kan inrätta långvariga program för användningen och skyddet av skogarna. Med hjälp av informationen kan länderna också rapportera om uppnåendet av målen för hållbar utveckling samt FN:s klimat- och biodiversitetsavtal. Över 200 000 personer i 196 länder har använt gratis program för mätning av skogar som inlett med stöd av Finland samt beräkning och rapportering av skogsdata. Naturresursinstitutet LUKE och finländska konsulter har varit med och skapat dessa program.

Finland stöder bl.a. förvaltningen och skyddet av Tanzanias skogar, det kommersiella utnyttjandet, uppkomsten av arbetstillfällen och utbildning inom skogssektorn samt verkets och honungens värdekedjor. I projektet som inleddes 2024 kan finländska företag och experter inom skogssektorn erbjuda lösningar för bl.a. utveckling av jordbrukarorganisationer och institutioner, teknologier, utrustning och utbildning.

Genom FN:s konvention för bekämpning av ökenspridning främjar Finland jämställdheten samt förbättringen av kvinnors och flickors ställning och markrättigheterna. Kvinnor, småbrukare och sårbara grupper, såsom ursprungsfolk, garanteras besittningsrätt till marken, vilket stärker jordbrukets produktivitet, hushållens välbefinnande och livsmedelstryggheten. En tryggad markförvaltning uppmuntrar jordbrukarna att investera i sitt arbete och sina begränsade resurser. En biträdande expert som bekostas av Finland stärker jämställdhets- och

markförvaltningsarbetet i konventionens sekretariat. Finland utför påverkansarbete med EU-länderna och vid partsmöten.

Mål 16. Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 16:

16.1, 16.2: Det totala antalet brott har i huvudsak minskat sedan 1990. Vissa typer av brott har dock ökat.

16.3: Enligt internationella jämförelser står den finländska rättsstaten på en stabil grund. I den årliga utredningen av rättsstatens tillstånd som publicerades av organisationen World Justice Project 2023 placerade sig Finland på tredje plats efter Danmark och Norge. De största rättsskyddsutmaningarna i Finland är fortfarande rättsprocessernas längd och de kostsamma rättegångarna.

16.4: I Finland har man identifierat cirka 90–100 kriminella organisationer med cirka 1 000 medlemmar. Merparten av dessa grupper är symboliska, såsom motorcykelgäng, deras lokalavdelningar och stödgrupper.

16.5: I internationella jämförelser bedöms Finland vara ett av världens minst korrupta länder.

16.6, 16.7: Enligt indexet Legatum Prosperity Index 2023⁹¹ har vi världens bäst fungerande offentliga förvaltning och människornas politiska och sociala rättigheter tillgodoses väl. Legatum Prosperity Index 2023-indexets pelare för offentlig förvaltning (The Governance) mäter i vilken mån makten övervakas och begränsas och om regeringarna fungerar effektivt och utan korruption.

Regeringens mål och åtgärder som främjar uppnåendet av SDG 16:

- Regeringen främjar demokratin, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna.
- Ett förtroendebaserat samhälle och goda relationer mellan olika befolkningsgrupper uppkommer när var och en i Finland kan lita på att hans eller hennes rättigheter tillgodoses, på jämställdheten mellan könen och på jämlikheten inför lagen, på icke-diskriminering och på möjligheterna att påverka inriktningen av sitt liv.
- Alla har rätt att känna sig trygga och må bra i Finland.

Det totala antalet brott har minskat i Finland. År 1990 var antalet brott 1 150 per 10 000 invånare, medan motsvarande antal 2022 var 855.⁹² År 2023 fick myndigheterna kännedom om sammanlagt 511 200 brott mot strafflagen, vilket är 7,4 procent mer än året innan. År 2023 kom

⁹¹ <https://prosperity.com/rankings>

⁹² Beuker, A, 2023 Rikollisuustilanne 2022: rikollisuuskehitys tilastoja ja tutkimusten valossa, tillgänglig (på finska) på: <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/4880dad7-bf96-4840-be46-233bb02e8454/content>

sammanlagt 57 brott mot liv till myndigheternas kännedom, vilket är färre än någonsin efter 1980.⁹³

Antalet fall av våld mot barn och unga har dock ökat under de senaste åren. Dessutom ökar barns och ungas andel av alla brottsmisstänkta. Antalet anmälda fall av sexuellt utnyttjande av barn har mångdubblats sedan 1980. Det ökade antalet statistikförda brott tyder dock inte entydigt på att det sexuella utnyttjandet av barn skulle ha ökat som fenomen, utan bakom ökningen ligger bl.a. effektivare myndighetskontroll och ökad risk för att bli fast. Det framgår av forskningsresultat, där sexuellt utnyttjande av barn har undersökts genom enkäter. Antalet fall av människohandel som kommit till myndigheternas kännedom har mångdubblats under de senaste tio åren, men de identifieras också bättre. I Finland har utnyttjandet framför allt varit tvångsarbete. Antalet identifierade kriminella grupper har ökat kraftigt i Finland under de senaste tjugo åren.

Rättsväsendet, civilsamhället, deltagardemokratien och en tillförlitlig offentlig myndighetsverksamhet skapar grunden för förtroende för samhället och en trygg vardag. Vid bekämpningen av brottslighet och andra samhällsproblem satsar man på att förebygga, identifiera de bakomliggande orsakerna och förverkliga straffansvaret.

Finland främjar mänsklig säkerhet och förebygger ojämlikhet i säkerheten. Regeringen betonar utöver rättigheterna också individens skyldigheter och ansvar.

Regeringen strävar efter att minska allt våld i samhället med mångsidiga metoder. Den ökade ungdoms- och gängbrottsligheten har identifierats som ett allvarligt problem och regeringen har förbundit sig att ta i bruk nödvändiga metoder för att bekämpa och minska ungdoms- och gängbrottsligheten. Statsrådet godkände i april 2024 ett principbeslut⁹⁴ om ett åtgärdsprogram för förebyggande och bekämpning av ungdoms- och gängbrott. Våld mot kvinnor samt våld i hemmet och våld i nära relationer bekämpas genom att stärka förebyggandet och identifieringen särskilt bland myndigheter, kommuner och välfärdsområden. Även förutsättningarna för att identifiera och ingripa i våld mot pojkar och män utvecklas och hedersrelaterat våld identifieras och bekämpas. Regeringen främjar säkerheten i arbetet och förebyggandet av våldssituationer i arbetslivet genom att förbättra bl.a. vård- och räddningspersonalens rättsskydd i arbetsrelaterade våldssituationer, så att det motsvarar tjänstemannaskyddet (SDG delmål 16.1).

Våldsoffrens medvetenhet om möjligheterna att få skydd och trygghet förbättras. Tillgången till skyddshem och krisstöd för våldtäktsoffer bör stärkas. Medlingen i fall av familjevåld och våld i nära relationer ska huvudsakligen frångås. EU-finansieringsmöjligheterna för civilsamhällesorganisationer som arbetar med att förebygga våld och brottslighet utvidgas. Regeringen utarbetar ett brottsofferpolitiskt program vars mål är att trygga finansieringen av stödtjänster för offer och förbättra brottsoffrens ställning i straffrättsliga förfaranden (SDG delmål 16.1).

Regeringen fortsätter arbetet för att trygga en barndom utan våld. När det gäller sexuella övergrepp mot barn tryggas en utredning som är förenlig med barnets bästa och ett mångprofessionellt stöd i samarbete mellan myndigheter. När det gäller förebyggande av våld

⁹³ Mer information: Statistikcentralen, <https://stat.fi/sv/publikation/cln328ikz5bck0bvzrnax22se>

⁹⁴ <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatokset?decisionId=1265>

i skolan och ingripande i våldssituationer införs det enhetliga planer och verksamhetsmodeller med utnyttjande av befintliga verksamhetsmodeller, såsom Södra Karelen modell. Regeringen stärker regionförvaltningsverkens befogenheter i fråga om laglighetsövervakningen av skolorna. Regeringen skärper bestämmelserna om material om utnyttjande av barn (s.k. CAM, dvs. Child Abuse Material) för att skydda barn som fallit offer för allvarliga brott. Innehav av våldsskildringar kriminaliseras och en grov gärningsform föreskrivs för innehav av bildmaterial som visar ett barn sexuellt (SDG delmål 16.2).

Regeringen tryggar rättsvårdens verksamhetsförutsättningar. I regeringens planer för de offentliga finanserna 2023 ökades anslagen för rättsvården. Anslagsnivån ökar stegvis från och med 2024 så att den permanenta anslagsökningen är 75 miljoner euro från och med 2027. Avsikten är att statsrådets redogörelse för rättsvården ska lämnas till riksdagen före utgången av september 2026. Regeringen ser över tvistemåls-, straff- och ansökningsprocesserna. Målet är att göra processerna snabbare och smidigare samtidigt som rättssäkerheten och de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses. Även möjligheterna att överföra lämpliga ärendehelheter, till exempel ansökningar om skuldreglering och summariska fordringsmål, från tingsrätterna till andra myndigheter utreds. I Finland införs också ett förfarande för små tvistemål i tvistemål som gäller vräkning och bostadshyra. Medlingen i domstol utvecklas och användningen av alternativa tvistlösningsförfaranden utökas.

I Finland kommer man också att skapa förutsättningar för att besvärärenden som gäller internationellt skydd avgörs snabbt. Behovet av att revidera lagen om skiljeförfarande utreds och de lagändringar som behövs bereds för att främja konkurrenskraften hos det finländska skiljeförfarandet. Lagen om skiljeförfarande genomgår en teknisk modernisering så att den motsvarar bästa internationella praxis. Regeringen stärker möjligheterna att utreda ärenden i problemsituationer i företag samt främjar realiserandet av straffansvaret och skadeståndsansvaret vid konkurs. Lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon uppdateras så att den motsvarar dagens behov utifrån de behov av preciseringar och kompletteringar som observerats i det praktiska tillsynsarbetet, t.ex. genom att effektivisera tillgången till bokföringsmaterial. Dessutom utreds möjligheten att inrätta ett register över boförvaltare och boutredningsmän. Syftet är att förbättra insolvensförfarandenas kvalitet och inriktningen av övervakningsarbetet (SDG delmål 16.3).

Utmätningen av inkomster förenklas och allokeringen av medel samt ändringsbehoven vid utsökning utreds. Regeringen utreder vilka medel som kan användas för att effektivare än för närvarande ingripa när någon försöker undvika utsökning. Målet är att effektivisera bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet i utsökningsförfarandet.

Regeringen förbättrar förutsättningarna för att ordna högklassiga och mer enhetliga tjänster för rättshjälp, intressebevakning samt ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning genom att inrätta ett riksomfattande rättstjänstverk. Tillgången till rättshjälp förbättras och användningen av rättshjälp vid medling främjas (SDG delmål 16.3).

Centralkriminalpolisens exitverksamhet utvidgas till att utöver organiserad brottslighet och våldsam extremism även omfatta medlemmar i gatugång. Regeringen underlättar informationsutbytet mellan myndigheterna. Samarbetet med tredje sektorn fortsätter i förebyggandet av organiserad brottslighet och våldsam extremism samt i exitverksamheten. Regeringen uppdaterar det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande av våldsam

radikalisering och extremism. Regeringen gör det möjligt att i större omfattning än för närvarande använda hemliga tvångsmedel i fråga om personer som agerar aktivt i kriminella gäng. Regeringen uppdaterar strategin mot organiserad brottslighet och bereder de lagstiftningsförslag som behövs. Även återtagandet av vinning av brott underlättas (SDG delmål 16.4).

Finland främjar iakttagandet av rättsstatsprincipen och bekämpningen av korruption inom EU (SDG delmål 16.5).

Regeringen utvecklar lagstiftningens uppföljning och utvärdering. Uppgifterna om hur den gällande regleringen fungerar och behovet av ändringar är centrala med tanke på skapandet av ett kunskapsunderlag för lagberedningen och uppnåendet av målen för regleringen. Uppföljningen och utvärderingen gör också beslutsfattandet mer öppet, ansvarsfullt och godtagbart. Myndigheternas tydliga och begripliga kommunikation stärks också. Regeringen främjar de språkliga rättigheterna genom att genomförandet av de åtgärder som anges i nationalspråksstrategin och det språkpolitiska programmet fortsätter (SDG delmål 16.6).

Lagen om ämbetsverket Specialmyndigheterna inom justitieförvaltningen träder i kraft i början av 2025. Vid specialmyndigheterna inom justitieförvaltningen samlas 11 myndigheter som är självständiga och oberoende i sina uppgifter. Dessutom kommer verket att ha en gemensam enhet för förvaltningstjänster. Syftet med ändringen är bl.a. att stärka oberoendet och förbättra specialmyndigheternas möjligheter att rikta sina resurser till innehållsarbetet (SDG delmål 16.6).

Regeringen inleder en reform av fängelsenätverket för att verkställa straffen på ett säkert och kostnadseffektivt sätt. Även fångarnas rehabilitering utvecklas. Dessutom utreds tillvägagångssätt för att göra Brottspåföljdsmyndigheten till en mer attraktiv arbetsgivare. Regeringen undanröjer också hinder för informationsutbyte inom brottsbekämpningen (SDG delmål 16.6).

Regeringen bereder och genomför ett nationellt program för att främja demokrati och deltagande samt bereder en strategi för civilsamhällesorganisationer. Statsrådets principbeslut om strategin för civilsamhällesorganisationer⁹⁵ godkändes i juni 2024. Ett särskilt mål för demokratiprogrammet är att höja valdeltagandet och stärka barns och ungas delaktighet. Frågor som gäller utvecklingen av systemet med medborgarinitiativ och andra initiativ- och samrådssystem behandlas parlamentariskt. Regeringen utvecklar praxis för val och röstning. Ett förvaltningsövergripande scenarioarbete för förrättande av val under olika kris- och undantagsförhållanden genomförs. Valsystemets proportionalitet förbättras också genom en parlamentarisk beredning av en valområdesmodell för sådana områden där den dolda röstspärren är särskilt hög. Dessutom främjas ett mer omfattande ibruktagande av god praxis för demokrati- och människorättsfostran. I Finland förstärks också en samhällskultur där god diskussion och utbyte av åsikter finns med redan från barndomen för att trygga yttrande- och åsiktsfriheten enligt grundlagen (SDG delmål 16.7).

Regeringen stärker rättsstaten genom att bereda och genomföra Finlands fjärde nationella handlingsplan för grundläggande och mänskliga rättigheter. Dessutom sörjer regeringen för

---

⁹⁵ <https://oikeusministerio.fi/sv/strategin-for-civilsamhallesorganisationer>

tillgången till svenskspråkiga tjänster i domstolarna i tvåspråkiga områden och genomför en totalreform av den nationella dataskyddslagstiftningen. Regeringen genomför en totalreform av beredskapslagen. Målet är att beredskapslagen ska motsvara den moderna uppfattningen om samhällets övergripande säkerhet och faktorer som hotar den samt identifieringen av hot- och störningssituationer med olika konsekvenser (SDG delmål 16.10).

Finlands åtgärder för att främja målet internationellt

En fungerande demokrati, en rättsstat, mänskliga rättigheter och ett levande civilsamhälle är förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling, och regeringen stöder dessa. Finland satsar särskilt på att främja rättigheterna för personer i sårbar ställning och på att bekämpa diskriminering.

Finland stöder rättsstatsutvecklingen och det demokratiska beslutsfattandet samt förbättrar den offentliga förvaltningen. Finland stärker rättssystemen och stöder en flerpartialog.

Finland stöder oberoende och mångstämmiga civila samhällen, tillgodoseende av de mänskliga rättigheterna samt deltagande i beslutsfattandet för kvinnor och personer med funktionsnedsättning. Finland stärker de självständiga medierna och stöder en digital offentlig förvaltning baserad på de mänskliga rättigheterna.

Finland har målmedvetet byggt upp sin profil inom sektorn för fredsbyggande och anmält sig som medlem i FN:s fredsbyggande kommission (PBC) för perioden 2027–2028, vilket också stöder vår kandidatur till FN:s säkerhetsråd för perioden 2029–2030.

Finland stöder FN:s fredsbyggande fond (PBF), som lyder under FN:s generalsekreterare och finansierar fredsbyggande projekt i länder som lider av konflikter. Finland har strävat efter att främja finansieringen av agendan Kvinnor, fred och säkerhet samt agendan Unga, fred och säkerhet. För Finland är det också viktigt att styra finansieringen till lokala civilsamhällesorganisationer och i synnerhet till organisationer som leds av kvinnor och unga.

I enlighet med FN:s säkerhetsråds resolution Kvinnor, fred och säkerhet samt resolutionen Unga, fred och säkerhet främjar Finland kvinnors och ungas deltagande i fredsförhandlingar samt i beslutsfattandet i samhället och diskussionen om fred och säkerhet genom genomförandet av nationella handlingsprogram (16.1). Finland stöder utarbetandet av nationella handlingsplaner för genomförandet av resolutionen Ungdomar, fred och säkerhet. Planerna ska engagera unga i bräckliga länder och utvecklingsländer i syfte att stärka ländernas stabilitets- och demokratiutveckling.

Finland stärker sin fredsmedlingskompetens och -kapacitet också genom en fredsmedlingscentral som lyder under utrikesministeriet. Centralen koordinerar det omfattande samarbete som behövs inom fredsmedlingen samt främjar finländarnas deltagande i internationella fredsmedlings- och dialogprocesser.

Kampen mot olaglig vapenhandel och satsningar på utvecklingsländernas hantering av handeldvapen är prioriterade områden i Finlands vapenkontrollpolitik. Finland hör till de största finansierarna av FN:s frivilligfond som stöder genomförandet av fonderna för handeldvapen och vapenhandelsfördraget (16.4).

Finland stöder Europarådets handlingsprogram för Ukraina, som stärker de mänskliga rättigheterna, rättsstatsutvecklingen och demokratin i Ukraina i enlighet med europeiska standarder och normer. Handlingsprogrammet stöder återuppbyggnadsprocessen och den ekonomiska återhämtningen i Ukraina, stärker de offentliga institutionernas hållbarhet och decentraliseringsprocessen. Handlingsprogrammet fokuserar särskilt på att stärka rättigheterna för de som drabbats av kriget och de mest utsatta grupperna (inkl. minoriteter, interna flyktingar, personer med funktionsnedsättning, kvinnor och flickor samt barn).

Mål 17. Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling

LÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN I SDG 17:

17.1: Finland stöder stärkandet av utvecklingsländernas inhemska inkomstbas och skattesystem.

17.2–17.5: Finland har historiskt förbundit sig till en nivå på 0,7 procent av bruttonationalinkomsten för utvecklingsfinansiering enligt FN-rekommendationen, även om målet inte har uppnåtts. På grund av den svaga situationen i de offentliga finanserna görs omfattande anpassningar inom olika förvaltningsområden i Finland och nedskärningarna påverkar också det internationella utvecklingssamarbetet. Besparingarna genomförs stegvis med beaktande av de förbindelser som ingåtts. När man granskar anslagsnivåerna för utvecklingssamarbetet är det bra att beakta att endast en liten del av den finansiering som behövs för hållbar utveckling överhuvudtaget kan täckas med offentliga utvecklingssamarbetsmedel. För att uppnå en resultatrik utvecklingspolitik behövs både utvecklingsfinansiering i form av donationer och utvecklingsfinansiering i form av lån och placeringar. En större samverkan får man genom att använda olika finansieringsformer och -instrument på så sätt att de kompletterar varandra. Behoven av hållbar utveckling handlar framför allt om privat finansiering och om att stärka utvecklingsländernas egna inhemska inkomstbas. Finland strävar efter att använda sina medel för utvecklingssamarbete i allt högre grad som incitament för privata investeringar och dessutom stödja utvecklingsländerna i utvecklingen av sina egna skattesystem.

17.6–17.8: Finland har stärkt sitt stöd till FN:s innovationsverksamhet och tekniska verksamhet som numera är verksamhetsställe för FN:s barnfond UNICEF:s innovationsbyrå och programmet UN Global Pulse, som s uppföljning och ger prognoser i realtid för utvecklings- och biståndsprogrammen. som stärker FN:s innovationskapacitet bl.a. genom att utnyttja teknologi och prognostisering. Finland stöder också utvecklingen av prioriterade epidemiska och pandemiska vacciner och ökningen av den geografiska diversifieringen i produktionskapaciteten genom internationellt samarbete, bl.a. genom att finansiera koalitionen för epidemiberedskap och innovationer CEPI:s arbete.

17.9: Stödet för genomförandet av målen för hållbar utveckling har inkluderats genomgående i Finlands utvecklingssamarbetsprogram och -projekt.

17.10–17.12: Genom EU påverkar Finland de multilaterala handelsförhandlingarna på ett sätt som främjar integreringen av utvecklingsländerna i det internationella handelssystemet och beaktar de fattigaste ländernas särskilda behov.

17.13–17.17: En konsekvent politik för hållbar utveckling främjas genom politiskt engagemang, deltagande av hela statsförvaltningen, omfattande samarbete med intressentgrupper samt gemensamma beredningsprocesser inom statsförvaltningen.

17.18–17.19: Produktionen av statistik och specificerade data från multilaterala organisationer som bedriver utvecklingssamarbete främjas som en del av utvecklingssamarbetet. Via de allmänna stöden finansieras dessutom initiativet för transparens i biståndet, vars syfte är att erbjuda alla aktörer verktyg för rapportering av utvecklingsfinansiering och resultat som öppet kan utnyttjas som informationskapital.

Regeringens mål och åtgärder som främjar uppnåendet av SDG 17:

Finland stöder åtgärder som ökar den privata sektorns deltagande i utvecklingssamarbetet och -finansieringen, eftersom endast en liten del av den finansiering som behövs för att uppnå målen för hållbar utveckling kan täckas med offentlig finansiering.

I sin utvecklingsfinansiering lyfter regeringen fram betydelsen av utvecklingspolitiska placeringar som kanaliserar kapital till affärsverksamhet. För regeringsperioden utarbetas en utvecklingspolitisk investeringsstrategi som stöder detta mål. Hittills kan Finlands investeringar uppskattas ha skapat en hävstångseffekt på drygt 2 miljarder euro i övrig finansiering. År 2023 anslöt sig utrikesministeriet till Nordens och USA:s gemensamma initiativ IMCA, vars syfte är att effektivare än tidigare stödja privata kapital i investeringsprojekt inom den privata sektorn i utvecklingsländerna.

För att effektivisera utvecklingsfinansieringen siktar Finland dessutom på att stärka utvecklingsländernas egna inhemska inkomstbas, särskilt genom att utveckla ländernas skattesystem.

Finland har en etablerad verksamhetsmodell för omfattande samarbete med civilsamhällesorganisationer inom de olika delområdena av utvecklingssamarbetet och utvecklingspolitiken. Finland fortsätter sitt långsiktiga stöd till partnerskap som bygger på det civila samhällets aktörers egna styrkor samt civilsamhällesorganisationernas samarbete med flera aktörer inom den privata och offentliga sektorn. Finland arbetar också inom OECD för att stödja civilsamhällsaktörer i utvecklingssamarbetet och det humanitära biståndet.

EU:s handelspolitik kan bidra till uppnåendet av målen för hållbar utveckling. Finland stöder ingåendet av EU-handelsavtal med utvecklingsländer. Vid granskningen av EU:s allmänna tullpreferenssystem är Finlands ståndpunkt att systemet förblir så öppet som möjligt för utvecklingsländer. Finland verkar också inom bl.a. Världshandelsorganisationen WTO. Vid Världshandelsorganisationens 13:e ministermöte våren 2024 godkändes ett beslut som utvecklar bästa praxis för tillämpning av särbehandling och differentierad behandling i avtal om tekniska handelshinder samt hälso- och växtskyddsåtgärder. Finland stödde beslutet (17.10, 17.11, 17.12).

Finlands stöd för innovations- och digitaliseringsarbetet syns starkt i påverkansarbetet och åtgärderna inom FN-systemet. Finland finansierar kontoret där UN Global Pulse och UN Futures Lab är belägna i Finland. I programmet UN Global Pulse utvecklas hela FN-systemets förmåga att utnyttja ny teknologi och innovationer som en del av FN:s verksamhet. UN Futures Lab utvecklar i sin tur verktyg för strategisk prognostisering för användning i FN-systemet.

Finland stöder FN:s generalsekreterares agenda kring digitala frågor och etik för artificiell intelligens bl.a. genom att finansiera generalsekreterarens arbete i högnivåpanelen för etik för

artificiell intelligens 2023–2024. Finland deltar och påverkar aktivt EU-ställningstagandet i FN:s globala processer inom digital förvaltning, såsom processen Global Digital Compact.

Finlands genomförandesystem och aktörer för hållbar utveckling

Regeringen

Statsrådet behandlar regeringens mål för genomförandet av Agenda 2030 via sitt ledningssystem som en del av genomförandet av regeringsprogrammet. Regeringen sammanträder regelbundet för gemensamma överläggningar och aftonskolor, där regeringens gemensamma lägesbild av regeringsprogrammet som helhet samt olika teman uppdateras och man skisserar metoder för att uppnå regeringsprogrammets mål: ett starkt och engagerat Finland.

Statsrådet har fyra lagstadgade ministerutskott: utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskottet, EU-ministerutskottet, finansutskottet och finanspolitiska ministerutskottet. Statsrådet har dessutom tillsatt sju tematiska ministerarbetsgrupper som behandlar centrala frågor kring ett hållbart välfärdssamhälle, sysselsättning och företagande, ren energi, miljö och försörjningsberedskap, inre säkerhet och rättsvård, barn, unga och familjer, en fysiskt aktiv livsstil och funktionsförmåga samt samhällsförnyelse. Med hjälp av ministerarbetsgrupperna strävar man efter stark förvaltningsövergripande verksamhet samt konsekvent beredning och genomförande av politiska åtgärder och lagstiftning.

Statsförvaltningen

Statsförvaltningen genomför Agenda 2030 och dess hållbarhetsmål inom ramen för de mål och åtgärder som ställts upp i regeringsprogrammet samt planen för de offentliga finanserna. Denna redogörelse samlar regeringens åtgärder för att genomföra Agenda 2030 och bildar en helhetsbild av regeringens åtgärder.

Många ministerier har inkluderat Agenda 2030 och samhällsansvar som en central del av ministeriets strategi och andra viktiga riktlinjer. Inom förvaltningsområdena sker arbetet med genomförande av Agenda 2030 nationellt och internationellt från strategier till konkreta åtgärder genom verksamhets- och resultatplanering, resultatstyrning och finansiell planering. Vid många ministerier finns interna nätverk för samhällsansvar och hållbarhet.

Den förvaltningsövergripande samordningen och säkerställandet av en konsekvent politik genomförs i många forum på tjänstenivå. Kanslichefsmötet och samordningsnätverket för hållbar utveckling samt nätverket av ministeriernas staber är centrala med tanke på redogörelsen. Alla ministerier är representerade i dessa nätverk.

Hela samhällets delaktighet

Regeringen fortsätter Finlands långa tradition att engagera samhället i genomförandet av Agenda 2030. Kommissionen för hållbar utveckling och utvecklingspolitiska kommissionen är

forum som länge har arbetet för att trygga hörandet och delaktigheten i samhället. Dessa kommissioner hörs regelbundet i de viktigaste skedena av genomförandet av Agenda 2030, där det är viktigt att engagera samhället i stor utsträckning. Strategin för kommissionen för hållbar utveckling⁹⁶ strävar efter att påskynda uppnåendet av målen för hållbar utveckling på det nationella planet.

Arbetet vid kommissionen för hållbar utveckling drivs på av gruppen De ungas Agenda 2030 samt Klimat- och naturgruppen för unga NUOLI, som grundades i anslutning till den våren 2023. Man strävar efter att engagera expertgrupper av unga i politiska processer som är centrala med tanke på hållbarheten och den generationsöverskridande rättvisan även i större utsträckning. Kommissionens arbete stöds också av en obunden hållbarhetspanel som består av hållbarhetsforskare. År 2019 utfärdades en förordning om utvecklingspolitiska kommissionen som gör kommissionen till ett bestående, parlamentariskt och samhälleligt representativt rådgivande organ. Till dess huvudsakliga uppgifter hör det globala ansvaret för hållbar utveckling och stärkande av de utvecklingspolitiska effekterna.

Utvärdering av genomförandesystemet

En oberoende utvärdering av genomförandet av Finlands Agenda 2030 och dess styrsystem publicerades i februari 2023.⁹⁷ Utvärderingen begränsades till statsförvaltningens åtgärder och styrsystem samt till perioden 2019–2022. Den gjordes som en del av genomförandet av statsrådets utrednings- och forskningsplan. I utvärderingen utnyttjades dokumentanalys, intervjuer, enkäter, bedömning av jämförelseländer och workshoppar.

Enligt utvärderingen är målsättningen för Finlands genomförande av Agenda 2030 klarare än förr och det systemiska angreppssättet har stärkts. Målen för Agenda 2030 syns tydligast i de olika förvaltningsområdenas strategier och resultatstyrning, men områdenas praxis varierar mycket. Målen för Agenda 2030 beaktas i nuläget inte tillräckligt i författnings- och budgetberedningen.

Det finländska styrsystemets styrka är systemets långvariga och omfattande engagemang i att främja hållbar utveckling. Komplexitet och splittring är svagheter. Den nuvarande modellen stöder på ett bristfälligt sätt den fenomenbaserade förvaltningsövergripande styrningen och samtidigt beaktande av de tre dimensionerna av hållbarhet. Finlands representation vid internationella forum har varit stark, men det globala ansvaret bör synas tydligare som en del av verksamheten inom alla förvaltningsområden.

Uppföljning av det nationella genomförandet av Agenda 2030

Regeringen leder genomförandet av Agenda 2030 i Finland. Riksdagen övervakar och utvärderar regeringens verksamhet och ser således till att ansvarsskyldigheten fullgörs. Att riksdagen deltar i behandlingen av frågor som gäller hållbar utveckling och i övervakningen av att Agenda 2030 genomförs är viktigt inte bara med tanke på ansvarsskyldigheten utan också med tanke på koherensen i politiken. Denna redogörelse möjliggör en omfattande behandling

⁹⁶ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-052-3>

⁹⁷ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-381-4>

av utsikterna för och den senaste utvecklingen av Agenda 2030. Uppnåendet av målen för hållbar utveckling inom varje förvaltningsområde beskrivs dessutom i ministeriernas resultatbeskrivningar som bifogas regeringens årsberättelse som årligen lämnas till riksdagen.

Det nationella genomförandet av Agenda 2030 följs upp också i form av nationella landrapporter till FN, av vilka följande presenteras i juli 2025. Utöver statsförvaltningen deltar ett stort antal intressentgrupper i beredningen av landrapporterna. Bland annat hållbarhetspanelen, gruppen De ungas Agenda 2030 och medlemmarna i kommissionen för hållbar utveckling är centrala partner i beredningen av landrapporten.

Andra centrala forum för uppföljning och utvärdering av Finlands genomförande av Agenda 2030 är kommissionen för hållbar utveckling och utvecklingspolitiska kommissionen. Kommissionen för hållbar utveckling för en omfattande samhällsdebatt om läget för hållbar utveckling i Finland samt om åtgärder för att främja hållbarhetsomställningen. En av kommitténs uppgifter är att utvärdera genomförandet av Agenda 2030 i Finland. Utvecklingspolitiska kommissionen spelar en viktig roll i uppföljningen och utvärderingen av den globala dimensionen av Finlands arbete med att genomföra Agenda 2030. Utvecklingspolitiska kommissionen har till uppgift att följa upp och utvärdera genomförandet av Finlands utvecklingspolitiska riktlinjer och internationella åtaganden. Dessutom ger utvecklingspolitiska kommissionen rekommendationer om planering och genomförande av utvecklingspolitiken samt i vidare bemärkelse om främjande av en konsekvent politik för hållbar utveckling.

På basis av indikatorerna följer man upp den hållbara utvecklingen i Finland genom en offentlig databas⁹⁸ som bygger på globala indikatorer och som skapats och upprätthålls av Statistikcentralen. Dessutom grundar sig den gemensamma referensramen för ansvarsrapporteringen inom statsförvaltningen på FN:s handlingsprogram Agenda 2030. I ansvarsrapporten granskar organisationerna sin egen verksamhet i ljuset av de mål för hållbar utveckling som fastställts i programmet. Statskontoret ansvarar för utvecklingen av ansvarsrapporteringen inom statsförvaltningen.

Statsrådets kansli har inlett en årlig samhällelig hållbarhetsutvärdering för att stärka helhetsbilden av nuläget för hållbarhetsutmaningarna i det finländska samhället, utvecklingsutsikterna för de kommande valperioderna och ömsesidiga beroenden. Med en hållbarhetsbedömning som granskar samhället i allmänhet kan man identifiera betydande sektorsövergripande hävstångseffekter. Det första diskussionsinitiativet för hållbarhetsbedömningen offentliggjordes i maj 2024.⁹⁹ Utvärderingen skapar bättre förutsättningar att prioritera åtgärder som främjar hållbarheten, stärka de positiva utvecklingsförloppen i samhället samt undvika lösningar som när de svarar på en viss utmaning samtidigt skapar betydande oönskade bieffekter för andra. Utvärderingen strävar alltså efter att stärka den politiska konsekvensen i fråga om hållbar utveckling och kunskapsunderlaget för genomförandet av Agenda 2030.

Utvärderingen görs ur fem hållbarhetsperspektiv: ekologisk hållbarhet, hållbarhet avseende humankapitalet och kulturen, social och hälsorelaterad hållbarhet, ekonomisk hållbarhet samt hållbarhet avseende säkerheten, rättsstaten och demokratin. Utöver ministerierna deltar centrala aktörer och intressentgrupper i samhället i beredningen.

⁹⁸ https://stat.fi/tup/kestavan-kehityksen-yk-indikaattorit-agenda2030_sv.html

⁹⁹ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-380-7>

För närvarande stöds genomförandet av Finlands Agenda 2030 på vetenskaplig basis av en oberoende hållbarhetspanel som består av fjorton forskare och verkar i anslutning till statsrådets kansli. Hållbarhetspanelen strävar efter att stödja beslutsfattandet som påverkar hållbar utveckling och samhällsdebatten i Finland genom att skapa förståelse som grundar sig på forskning samt främja samordningen av miljöfrågor, ekonomiska frågor och sociala frågor. Panelens specialuppgift är att stödja arbetet vid kommissionen för hållbar utveckling. Panelen ger utlåtanden och producerar obundna politiska rekommendationer samt andra diskussionsinitiativ som stöd för beslutsfattandet.

Bilaga: Mål och delmål för hållbar utveckling

1. Avskaffa all form av fattigdom överallt.
  - 1.1 Senast 2030 avskaffa den extrema fattigdomen för alla människor överallt. Med extrem fattigdom avses för närvarande människor som lever på mindre än 1,25 US-dollar per dag.
  - 1.2 Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.
  - 1.3 Införa nationellt lämpliga system och åtgärder för socialt skydd för alla, inklusive grundskydd, och senast 2030 säkerställa att de omfattar en väsentlig andel av de fattiga och de utsatta.
  - 1.4 Senast 2030 säkerställa att alla män och kvinnor, i synnerhet de fattiga och de utsatta, har lika rätt till ekonomiska resurser, tillgång till grundläggande tjänster, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till arv, naturresurser, lämplig ny teknik och finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter.
  - 1.5 Till 2030 bygga upp motståndskraften hos de fattiga och människor i utsatta situationer och minska deras utsatthet och sårbarhet för extrema klimatrelaterade händelser och andra ekonomiska, sociala och miljömässiga chocker och katastrofer.
    - 1.A. Säkra en betydande resursmobilisering från en mängd olika källor, inklusive genom ökat utvecklingssamarbete, i syfte att ge utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, tillräckliga och förutsebara medel för att genomföra program och politik för att avskaffa all form av fattigdom.
    - 1.b Upprätta sunda policy ramverk på nationell, regional och internationell nivå på grundval av utvecklingsstrategier som stödjer de fattiga och tar hänsyn till jämställdhetsaspekter, för att stödja ökade investeringar i åtgärder för att avskaffa fattigdom.
2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.
  - 2.1 Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om.
  - 2.2 Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bl.a. genom att senast 2025 nå de internationellt överenskomna målen i fråga om tillväxthämning och undervikt bland barn under fem år, samt tillgodose tonårsflickors, gravida och ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov.
  - 2.3 Till 2030 fördubbla jordbrukets produktivitet och inkomster för småskaliga livsmedelsproducenter, i synnerhet kvinnor, ursprungsfolk, familj jordbrukare, boskapsskötande nomader samt fiskare, inklusive genom säker och lika tillgång till mark,

andra produktionsresurser och insatsvaror, kunskap, finansiella tjänster och marknader samt möjligheter till förädling och sysselsättning utanför jordbruket.

2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark och jordkvaliteten.

2.5 Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bl.a. med hjälp av välskötta och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.

2.a Öka investeringarna, bland annat genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.

2.b Korrigera och förhindra handelsbegränsningar och snedvridningar på världsmarknaderna för jordbruksprodukter, inklusive genom att parallellt avskaffa alla former av exportsubventioner inom jordbruket liksom alla exportåtgärder med motsvarande verkan, i enlighet med mandatet för Doharundan.

2.c Vidta åtgärder för att säkerställa väl fungerande marknader och derivatmarknader för jordbruksråvaror. Underlätta tillgången till aktuell marknadsinformation, inklusive om livsmedelsreserver, i syfte att bidra till att begränsa extrema svängningar i livsmedelspriser.

3. Garantera ett hälsosamt liv och uppmuntra välmående för alla åldrar.

3.1 Till 2030 minska mödradödligheten i världen till mindre än 70 dödsfall per 100 000 förlossningar med levande barn.

3.2 Senast 2030 säkerställa att inga spädbarn eller barn under fem år dör av orsaker som hade kunnat förebyggas. Alla länder bör sträva efter att minska den neonatala dödligheten till högst tolv dödsfall per 1 000 levande födda och dödligheten bland barn under fem år till högst 25 dödsfall per 1 000 levande födda.

3.3 Senast 2030 utrota epidemierna av aids, tuberkulos, malaria och försummade tropiska sjukdomar samt bekämpa hepatit, vattenburna sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar.

3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

3.5 Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

3.6 Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i trafikolyckor i världen.

3.7 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive familjeplanering, information och utbildning, och att reproduktiv hälsa integreras i nationella strategier och program.

3.8 Åstadkomma allmän hälso- och sjukvård för alla, som även skyddar mot ekonomisk risk, tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet liksom tillgång till säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin av god kvalitet.

3.9 Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark.

3.a Stärka genomförandet av Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll i alla länder, där så är lämpligt.

3.b Stödja forskning om och utveckling av vaccin och läkemedel mot de smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar som i första hand drabbar utvecklingsländer. Sörja för tillgång till ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin, i enlighet med Doha-deklarationen om TRIPS-avtalet och folkhälsa, i vilken det bekräftas att utvecklingsländerna har rätt att fullt ut utnyttja den flexibilitet som avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter erbjuder för att skydda folkhälsan och, framför allt, säkerställa att alla har tillgång till läkemedel.

3.c Väsentligt stärka finansieringen av hälso- och sjukvården liksom insatserna för att rekrytera, utveckla, utbilda och behålla hälso- och sjukvårdspersonal i utvecklingsländerna, särskilt i de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

3.d Stärka alla länders, i synnerhet utvecklingsländernas, kapacitet när det gäller tidig varning, riskreducering och hantering av nationella och globala hälsorisker.

4. Säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

4.1 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

4.2 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar har tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.

4.3 Senast 2030 säkerställa att alla kvinnor och män har lika tillgång till yrkesutbildning och eftergymnasial utbildning, inklusive högskoleutbildning, av god kvalitet till en överkomlig kostnad.

4.4 Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.

4.5 Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.

4.6 Senast 2030 säkerställa att alla ungdomar och en väsentlig andel av alla vuxna – både män och kvinnor – lär sig läsa, skriva och räkna.

4.7 Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.

4.a Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.

4.b Till 2020 väsentligen öka antalet stipendier i världen som kan sökas av personer från utvecklingsländer, i synnerhet de minst utvecklade länderna, små önationer under utveckling och afrikanska länder, för studier inom högre utbildning, inklusive yrkesutbildning samt informations- och kommunikationstekniska, tekniska, ingenjörsvetenskapliga och naturvetenskapliga program, i utvecklade länder och andra utvecklingsländer.

4.c Till 2030 väsentligen öka tillgången på utbildade lärare, bland annat genom internationellt samarbete kring lärarutbildning i utvecklingsländerna, särskilt de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

5. Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

5.1 Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.

5.2 Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

5.3 Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.

5.4 Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.

5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

- 5.6 Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser.
- 5.a Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning.
- 5.b Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt.
- 5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.
6. Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.
- 6.1 Senast 2030 uppnå allmän och rättvis tillgång till säkert och ekonomiskt överkomligt dricksvatten för alla.
- 6.2 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till fullgod och rättvis sanitet och hygien och att ingen behöver utträta sina behov utomhus. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt behoven hos kvinnor och flickor samt människor i utsatta situationer.
- 6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.
- 6.4 Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist.
- 6.5 Senast 2030 genomföra en integrerad förvaltning av vattenresurser på alla nivåer, när så är lämpligt genom gränsöverskridande samarbete.
- 6.6 Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.
- 6.a Till 2030 utöka det internationella samarbetet och stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna inom vatten- och sanitetsrelaterade verksamheter och program, inklusive genom tekniker för vatteninsamling, avsaltning, vattneffektivitet, rening av avloppsvatten, återvinning och återanvändning.
- 6.b Stödja och stärka lokalsamhällets deltagande i arbetet med att förbättra vatten- och sanitetshanteringen.
7. Säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.
- 7.1 Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.
- 7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.
- 7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.
- 7.a Till 2030 stärka det internationella samarbetet för att underlätta tillgång till forskning och teknik inom ren energi, inklusive förnybar energi, energieffektivitet samt avancerad och renare fossilbränslebaserad teknik, samt främja investeringar i energiinfrastruktur och ren energiteknik.
- 7.b Till 2030 bygga ut infrastrukturen och uppgradera tekniken för att leverera moderna och hållbara energitjänster till alla i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

8. Verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.
  - 8.1 Upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita i enlighet med nationella förhållanden och i synnerhet en BNP-tillväxt på minst 7 procent per år i de minst utvecklade länderna.
  - 8.2 Uppnå högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bland annat genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet.
  - 8.3 Främja utvecklingsinriktad politik som stödjer produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.
  - 8.4 Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion, med de utvecklade länderna i täten.
  - 8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.
  - 8.6 Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.
  - 8.7 Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av barnsoldater, förbjuds och upphör. Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025.
  - 8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.
  - 8.9 Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.
  - 8.10 Stärka de inhemska finansinstitutens kapacitet att främja och utöka tillgången till bank- och försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla.
  - 8.a Öka det handelsrelaterade stödet (Aid for Trade) till utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, bland annat genom det förstärkta integrerade ramverket för handelsrelaterat tekniskt bistånd till de minst utvecklade länderna.
  - 8.b Senast 2020 utarbeta och börja tillämpa en global strategi för ungdomssysselsättning samt genomföra Internationella arbetsorganisationens globala sysselsättningspakt.
9. Bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.
  - 9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.
  - 9.2 Verka för en inkluderande och hållbar industrialisering. Till 2030 avsevärt öka industrins andel av sysselsättning och BNP, i enlighet med nationella förhållanden, och fördubbla denna andel i de minst utvecklade länderna.

9.3 Öka tillgången för småskaliga industriföretag och andra företag, i synnerhet i utvecklingsländerna, till finansiella tjänster, inklusive överkomliga krediter, samt deras integrering i värdekedjor och marknader.

9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dem hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.

9.5 Förbättra den vetenskapliga forskningen och industrisektorernas tekniska kapacitet i alla länder, i synnerhet utvecklingsländerna, bland annat genom att till 2030 uppmuntra innovation och väsentligt öka det antal personer som arbetar med forskning och utveckling per en miljon människor liksom de offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling.

9.a Främja utbyggnad av hållbar och motståndskraftig infrastruktur i utvecklingsländerna genom ökat finansiellt, teknologiskt och tekniskt stöd till afrikanska länder, de minst utvecklade länderna, kustlösa utvecklingsländer och små önationer under utveckling.

9.b Stödja inhemsk teknikutveckling, forskning och innovation i utvecklingsländerna, inklusive genom att säkerställa en gynnsam policymiljö för exempelvis industriell diversifiering och förädling av råvaror.

9.c Väsentligt öka tillgången till informations- och kommunikationsteknik samt eftersträva allmän och ekonomiskt överkomlig tillgång till internet i de minst utvecklade länderna senast 2020.

10. Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

10.1 Till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomstillväxt högre än det nationella genomsnittet för de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst.

10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

10.3 Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.

10.4 Besluta om politik, särskilt finans-, löne- och socialskyddspolitik, och successivt uppnå ökad jämlikhet.

10.5 Förbättra regleringen och övervakningen av globala finansmarknader och finansinstitut samt stärka genomförandet av sådana regleringar.

10.6 Säkra stärkt representation och röst till utvecklingsländer i beslutsfattandet i globala internationella ekonomiska och finansiella institutioner i syfte att göra dessa mer effektiva, trovärdiga, ansvarsskyldiga och legitima.

10.7 Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik.

10.a Genomföra principen om särskild och differentierad behandling för utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, i enlighet med Världshandelsorganisationens avtal.

10.b Uppmuntra offentligt utvecklingsbistånd och finansiella flöden, inklusive utländska direktinvesteringar, till de stater där behovet är som störst, i synnerhet de minst utvecklade länderna, afrikanska länder, små önationer under utveckling samt kustlösa utvecklingsländer, i enlighet med deras nationella planer och program.

10.c Senast 2030 minska transaktionskostnaderna för migranternas remitteringar till mindre än 3 procent samt avskaffa remitteringskorridorer där kostnaderna överstiger 5 procent.

11. Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

11.1 Senast 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden.

11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

11.3 Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.

11.4 Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

11.5 Till 2030 väsentligt minska antalet dödsfall och antalet människor som drabbas av katastrofer, inklusive vattenrelaterade katastrofer. Även tillse att de direkta ekonomiska förlusterna till följd av sådana katastrofer, i form av lägre global BNP, minskar väsentligt. Särskilt fokus bör ligga på att skydda de fattiga och människor i utsatta situationer.

11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

11.7 Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

11.a Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att stärka den nationella och regionala utvecklingsplaneringen.

11.b Till 2020 väsentligen öka det antal städer och samhällen som antar och genomför integrerade strategier och planer för inkludering, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och motståndskraft mot katastrofer samt utveckla och genomföra, i linje med Sendai-ramverket för katastrofriskreducering 2015–2030, en samlad katastrofriskhantering på alla nivåer.

11.c Stödja de minst utvecklade länderna, inklusive genom finansiellt och tekniskt bistånd, att bygga hållbara och motståndskraftiga byggnader av lokala material.

12. Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

12.1 Genomföra det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Alla länder vidtar åtgärder, med de utvecklade länderna i täten och med hänsyn tagen till utvecklingsländernas utveckling och förutsättningar.

12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt

avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

12.6 Uppmuntra företag, särskilt stora och multinationella företag, att införa hållbara metoder och att integrera hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel.

12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.

12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.

12.a Stödja utvecklingsländerna att stärka sin vetenskapliga och tekniska kapacitet att utvecklas i riktning mot mer hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

12.b Utveckla och genomföra verktyg för att övervaka hur en hållbar utveckling påverkar en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

12.c Rationalisera ineffektiva subventioner av fossila bränslen som uppmuntrar till slösaktig konsumtion genom att undanröja snedvridningar på marknaden, i enlighet med nationella förhållanden. Detta kan till exempel omfatta att omstrukturera beskattningen och avveckla eventuella skadliga subventioner för att avspegla deras effekter på miljön. En sådan politik måste ta full hänsyn till utvecklingsländernas särskilda behov och förhållanden och minimera eventuella negativa effekter på deras utveckling på ett sätt som skyddar de fattiga och de berörda samhällena.

13. Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och deras konsekvenser.

13.1 Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.

13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå.

13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.

13.a Fullfölja det åtagande som de utvecklade länder som är parter i Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändringar gjort gällande en målsättning att till 2020 gemensamt mobilisera 100 miljarder dollar (USD) årligen från alla typer av källor för att tillgodose utvecklingsländernas behov vad gäller meningsfulla begränsningsåtgärder och insyn i genomförandet samt så snart som möjligt finansiera och operationalisera den gröna klimatfonden fullt ut.

13.b Främja mekanismer för att höja förmågan till effektiv klimatrelaterad planering och förvaltning i de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling, med särskilt fokus på kvinnor, ungdomar samt lokala och marginaliserade samhällen.

14. Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.

14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.

14.2 Senast 2020 förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt för att undvika betydande negativa konsekvenser, bland annat genom att stärka deras motståndskraft, samt vidta åtgärder för att återställa dem i syfte att uppnå friska och produktiva hav.

14.3 Minimera och åtgärda med havsförsurningens konsekvenser, bland annat genom ökat vetenskapligt samarbete på alla nivåer.

14.4 Senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder samt genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden så snabbt som möjligt, åtminstone till de nivåer som kan producera maximalt hållbart uttag, fastställt utifrån deras biologiska egenskaper.

14.5 Senast 2020 skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena, i överensstämmelse med nationell och internationell rätt och på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga rön.

14.6 Senast 2020 förbjuda vissa former av fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet och överfiske, avskaffa subventioner som bidrar till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och avstå från att införa nya sådana subventioner, med erkännande av att en ändamålsenlig och effektiv särskild och differentierad behandling av utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna bör vara en integrerad del av förhandlingarna om fiskesubventioner i Världshandelsorganisationen.

14.7 Till 2030 öka den ekonomiska nyttan för små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna av ett hållbart nyttjande av marina resurser, bland annat genom en hållbar förvaltning av fiske, vattenbruk och turism.

14.a Öka den vetenskapliga kunskapen, utveckla forskningskapaciteten och överföra havsteknik, med hänsyn tagen till den mellanstatliga oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer för överföring av havsteknik (Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology), i syfte att skapa friskare hav och öka den marina biologiska mångfaldens bidrag till utvecklingen i utvecklingsländerna, i synnerhet i små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna.

14.b Säkerställa tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader.

14.c Stärka bevarandet och hållbart nyttjande av haven och havsresurserna genom att genomföra internationell rätt, såsom den kommer till uttryck i Förenta Nationernas havsrättskonvention (UNCLOS), som utgör den rättsliga ramen för bevarande och hållbart nyttjande av hav och havsresurser, vilket erinras om i punkt 158 i slutdokumentet "The Future We Want" från Förenta Nationernas konferens om hållbar utveckling.

15. Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

15.1 Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.

15.2 Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen.

15.3 Till 2030 bekämpa ökenspridning, återställa förstörd mark och jord, inklusive mark som drabbats av ökenspridning, torka och översvämningar, samt sträva efter att uppnå en värld utan nettoförstörelse av mark.

- 15.4 Senast 2030 säkerställa att bevara bergsekosystemen, inklusive deras biologiska mångfald, i syfte att öka deras förmåga att producera nytta som behövs för en hållbar utveckling.
- 15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.
- 15.6 Främja en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användning av genetiska resurser samt lämpligt tillträde till sådana resurser, i enlighet med internationella avtal.
- 15.7 Vidta omedelbara åtgärder för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter och inrikta åtgärderna på både utbudet av och efterfrågan på olagliga produkter från vilda djur och växter.
- 15.8 Senast 2020 införa åtgärder för att förhindra införseln av invasiva främmande arter och avsevärt minska deras påverkan på land- och vattnekosystem samt kontrollera eller utrota prioriterade arter.
- 15.9 Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, strategier för fattigdomsminskning samt räkenskaper.
- 15.a Mobilisera och väsentligt öka de finansiella resurserna från alla källor för att bevara och hållbart nyttja den biologiska mångfalden och ekosystemen.
- 15.b Mobilisera betydande resurser från alla källor och på alla nivåer för att finansiera hållbart brukande av skogar och ge utvecklingsländerna lämpliga incitament att utveckla ett sådant bruk, inklusive för bevarande och återbeskogning.
- 15.c Öka det globala stödet till insatser för att bekämpa tjuvjakt på och illegal handel med skyddade arter, inklusive genom att öka möjligheterna till en hållbar försörjning i lokalsamhällena.
16. Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga inkluderande institutioner på alla nivåer.
- 16.1 Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.
- 16.2 Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.
- 16.3 Främja rättssäkerheten på nationell och internationell nivå samt säkerställa lika tillgång till rättvisa för alla.
- 16.4 Till 2030 avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena, öka möjligheterna att återvinna och återfå stulna tillgångar samt bekämpa alla former av organiserad brottslighet.
- 16.5 Väsentligt minska alla former av korruption och mutor.
- 16.6 Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.
- 16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.
- 16.8 Utvidga och stärka utvecklingsländernas deltagande i institutionerna för global styrning.
- 16.9 Senast 2030 tillhandahålla juridisk identitet för alla, inklusive födelseregistrering.
- 16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal.

16.a Stärka berörda nationella institutioner, bland annat genom internationellt samarbete, i syfte att bygga upp kapacitet på alla nivåer, i synnerhet i utvecklingsländerna, för att förebygga våld och bekämpa terrorism och brottslighet.

16.b Verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling.

17. Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

Finansiering

17.1 Stärka den inhemska resursmobiliseringen, inklusive genom internationellt stöd till utvecklingsländerna, för att förbättra den inhemska kapaciteten att ta upp skatter och andra intäkter.

17.2 De utvecklade länderna ska fullt ut fullfölja sina åtaganden i fråga om offentligt utvecklingsbistånd, inklusive många utvecklade länders åtagande att nå målet att ge 0,7 procent av BNI till utvecklingsländer och 0,15–0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna. De länder som ger offentligt utvecklingsbistånd uppmanas att överväga att fastställa ett mål om att ge minst 0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna.

17.3 Mobilisera additionella finansiella resurser till utvecklingsländerna från många olika källor.

17.4 Bistå utvecklingsländerna att uppnå en långsiktigt hållbar skuldsättning genom en samordnad politik som syftar till att, när så är lämpligt, främja skuldfinansiering, skuldlettning och skuldstrukturering samt åtgärda kraftigt skuldyngda fattiga länders utlandsskuld för att minska skuldbördan.

17.5 Anta och genomföra investeringsfrämjande regleringar för de minst utvecklade länderna.

Teknologi

17.6 Stärka nord–syd-samarbetet, syd–syd-samarbetet och det regionala och internationella trepartssamarbetet kring och tillgången till vetenskap, teknik och innovation samt öka kunskapsutbytet på gemensamt överenskomna villkor, inklusive genom förbättrad samordning mellan befintliga mekanismer, i synnerhet på FN-nivå, och genom en global mekanism för teknikfrämjande.

17.7 Främja utveckling, överföring och spridning av miljövänlig teknik till utvecklingsländerna på gynnsamma villkor, inklusive koncessions- och förmånsvillkor, på villkor som överenskommits mellan parterna.

17.8 Senast 2017 fullt ut operationaliserat teknikbanken och mekanismen för kapacitetsuppbyggnad inom vetenskap, teknik och innovation för de minst utvecklade länderna samt öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik.

Kapacitetsuppbyggnad

17.9 Öka det internationella stödet för genomförande av effektiv och riktad kapacitetsuppbyggnad i utvecklingsländerna till stöd för nationella planer för att genomföra alla målen för hållbar utveckling, inklusive genom samarbete nord–syd och syd–syd samt trepartssamarbete.

Handel

17.10 Främja ett universellt, regelbaserat, öppet, icke-diskriminerande och rättvist multilateralt handelssystem inom ramen för Världshandelsorganisationen, inklusive genom att slutföra förhandlingarna enligt utvecklingsagendan från Doha.

17.11 Avsevärt öka utvecklingsländernas export, i synnerhet i syfte att fördubbla de minst utvecklade ländernas andel av den globala exporten till 2020.

17.12 Se till att alla de minst utvecklade länderna inom fastställda tidsramar bereds varaktigt tull- och kvotfritt marknadstillträde, i överensstämmelse med Världshandelsorganisationens beslut, inklusive genom att säkerställa att preferentiella ursprungsregler som gäller för import från de minst utvecklade länderna är genomblickbara och enkla, samt bidra till att underlätta marknadstillträde.

Systemfrågor

Politisk och institutionell samstämmighet

17.13 Öka den makroekonomiska stabiliteten i världen, bland annat genom politisk samordning och samstämmig politik.

17.14 Föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling.

17.15 Respektera varje lands politiska handlingsutrymme och ledarskap att fastställa och genomföra politik för fattigdomsutrotning och hållbar utveckling.

Partnerskap mellan flera parter

17.16 Stärka det globala partnerskapet för hållbar utveckling och komplettera det med partnerskap mellan flera parter som mobiliserar och utbyter kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser, för att bidra till att målen för hållbar utveckling nås i alla länder, i synnerhet utvecklingsländer.

17.17 Uppmuntra och främja effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap inom det civila samhället vilka bygger på erfarenheterna från andra partnerskap och deras finansieringsstrategier.

Data, övervakning och ansvarsskyldighet

17.18 Till 2020 öka stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna, inklusive de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling, för att avsevärt öka tillgången på aktuella och tillförlitliga uppgifter av hög kvalitet, uppdelade efter inkomst, kön, ålder, ras, etnicitet, migrationsstatus, funktionsnedsättning, geografisk plats och andra nationellt relevanta aspekter.

17.19 Till 2030 bygga vidare på befintliga initiativ för att utveckla mått på framsteg som görs mot hållbar utveckling som kompletterar BNP samt stödja uppbyggnad av statistisk kapacitet i utvecklingsländerna.